

บทที่ 5

ผลการวิจัย

ในบทนี้เป็นการเสนอผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบการนำเสนอเนื้อหาทางการเมืองของหนังสือพิมพ์ไทย ในสมัยรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช กับรัฐบาลนาย ธานินทร์ กรัยวิเชียร โดยแบ่งการเสนอผลการวิจัยออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ความหลากหลายด้านปริมาณการนำเสนอเนื้อหาทางการเมือง
เปรียบเทียบระหว่างรัฐบาล 2 สมัย

ตอนที่ 2 ความหลากหลายด้านทิศทางการนำเสนอเนื้อหาทางการเมือง
เปรียบเทียบระหว่างรัฐบาล 2 สมัย

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบระดับความเข้าใจของเนื้อหาทางการเมืองระหว่าง
รัฐบาล 2 สมัย

ตอนที่ 1 ปริมาณการนำเสนอเนื้อหาทางการเมือง

จากการวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือพิมพ์รายวัน 2 ชื่อฉบับ คือไทยรัฐ และสยามรัฐ จำนวนทั้งสิ้น 266 ฉบับ โดยแบ่งเป็น หนังสือพิมพ์สมัยรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช รวม 88 ฉบับ เป็นหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 44 ฉบับ และหนังสือพิมพ์สยามรัฐ 44 ฉบับ และศึกษาหนังสือพิมพ์ในสมัยรัฐบาลนายธานินทร์ กรัยวิเชียร ทั้งสิ้น 178 ฉบับ แบ่งเป็น หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 89 ฉบับ และหนังสือพิมพ์สยามรัฐ 89 ฉบับ

การวิเคราะห์ปริมาณเนื้อหาทางการเมืองของหนังสือพิมพ์พบว่า หนังสือพิมพ์ทั้งสองประเภท คือ ประเภทคุณภาพ คือ สยามรัฐ และประเภทประชานิยม คือ ไทยรัฐ มีปริมาณการเสนอเนื้อหาทางการเมืองแตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยหนังสือพิมพ์สยามรัฐมีปริมาณการนำเสนอเนื้อหาทางการเมืองมากกว่าไทยรัฐ ทั้ง 2 สมัยรัฐบาล

ในด้านปริมาณการนำเสนอเนื้อหาทางการเมืองโดยรวมของหนังสือพิมพ์ในสมัยรัฐบาลม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช พบว่า มีปริมาณการเสนอเนื้อหาทางการเมือง คิดเป็น ร้อยละ 13.02 ของปริมาณเนื้อหาทั้งหมดของหนังสือพิมพ์ และสามารถเฉลี่ยปริมาณเนื้อที่ของเนื้อหาทางการเมือง คิดเป็น 333.35 B.S.U. ต่อฉบับ จากปริมาณเนื้อที่ทั้งฉบับของหนังสือพิมพ์ 2,400.02 B.S.U. ดังตารางที่ 2

ในด้านปริมาณการนำเสนอเนื้อหาทางการเมืองโดยรวมของหนังสือพิมพ์ในสมัยรัฐบาลนายธานินทร์ กรัยวิเชียร พบว่า มีปริมาณการเสนอเนื้อหาทางการเมือง คิดเป็น ร้อยละ 4.85 ของปริมาณเนื้อหาทั้งหมดของหนังสือพิมพ์ และสามารถเฉลี่ยปริมาณเนื้อที่ของเนื้อหาทางการเมือง คิดเป็น 108.66 B.S.U. ต่อฉบับ จากปริมาณเนื้อที่ทั้งฉบับของหนังสือพิมพ์ 2,240.02 B.S.U. ดังตารางที่ 3

โดยสาเหตุที่เนื้อที่ทั้งฉบับของหนังสือพิมพ์ในสมัยรัฐบาลนายธานินทร์ กรัยวิเชียร ลดลง เป็นเพราะ หนังสือพิมพ์สยามรัฐได้ลดปริมาณหน้า จากเดิมก่อนเดือนตุลาคม พ.ศ.2519 จำนวน 16 หน้า แต่หลังจากเหตุการณ์ 6 ตุลา 2519 คณะปฏิรูปการปกครองได้ยึด

จาก ตารางที่ 2 และตารางที่ 3 พบว่าในด้านปริมาณการนำเสนอเนื้อหาทางการเมืองโดยรวมทั้งหมดแล้ว จะพบว่า หนังสือพิมพ์ในสมัยรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช มีปริมาณเนื้อหาทางการเมืองมากกว่าหนังสือพิมพ์ ในสมัยรัฐบาลนายธานินทร์ กรัยวิเชียร ถึง ร้อยละ 8.17

เมื่อเปรียบเทียบการนำเสนอปริมาณเนื้อหาทางการเมือง ทั้งด้านปริมาณข่าวการเมือง และปริมาณความคิดเห็นทางการเมืองของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและสยามรัฐ ระหว่างสองสมัยรัฐบาลแล้วจะปรากฏดังตารางที่ 4 และตารางที่ 5 ดังนี้

อำนาจการเมืองและสั่งปิดหนังสือพิมพ์ทุกฉบับเป็นเวลา 2 วัน หลังจากที่สยามรัฐออก
จำหน่ายในวันที่ 8 ตค. ก็มีจำนวนหน้าเพียง 8 หน้า และเพิ่มจำนวนหน้าเป็น 12 หน้า ใน
เดือน พฤศจิกายน พ.ศ.2519

ตารางที่ 2 แสดงสัดส่วนปริมาณเนื้อที่ในการเสนอเนื้อหาทางการเมืองกับเนื้อที่ทั้งหมด ของหนังสือพิมพ์ในสมัยรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช

ชื่อ นสพ.	จำนวนฉบับ	ปริมาณเนื้อที่เป็น B.S.U.					
		เนื้อหาทั้งหมด โดยเฉลี่ย			เนื้อหาทางการเมือง		
		เนื้อที่	เฉลี่ย/ฉบับ	ร้อยละ	เนื้อที่	เฉลี่ย/ฉบับ	ร้อยละ
ไทยรัฐ	44	112,640	2560.04	100	7,123	161.88	6.32
สยามรัฐ	44	98,560	2,240	100	22,212	504.81	22.53
รวม	88	211,200	2,400.02	100	29,335	333.35	13.88

ตารางที่ 3 แสดงสัดส่วนปริมาณเนื้อที่การเสนอเนื้อหาทางการเมืองกับเนื้อที่ทั้งหมด
ของหนังสือพิมพ์ ในสมัยรัฐบาลนายธานินทร์ กรัยวิเชียร

ชื่อ นสพ.	จำนวน ฉบับ	ปริมาณเนื้อที่เป็น B.S.U.					
		เนื้อหาทั้งหมดโดยเฉลี่ย			เนื้อหาทางการเมือง		
		เนื้อที่	เฉลี่ย/ฉบับ	ร้อยละ	เนื้อที่	เฉลี่ย/ฉบับ	ร้อยละ
ไทยรัฐ	89	227,840	2560.04	100	4,588	51.55	2.01
สยามรัฐ	89	170,880	1920.01	100	14,755	165.78	8.63
รวม	178	398,720	2240.02	100	19,343	108.66	4.85

ตารางที่ 4 แสดงปริมาณเนื้อหาข่าวการเมืองของไทยรัฐกับสยามรัฐใน 2 รัฐบาล

ประเด็น	รัฐบาลม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช				รัฐบาลนายธานินทร์ กรัยวิเชียร			
	ไทยรัฐ		สยามรัฐ		ไทยรัฐ		สยามรัฐ	
	เนื้อที่	%	เนื้อที่	%	เนื้อที่	%	เนื้อที่	%
1.อุดมการณ์	10.2	0.23	77	1.07	-	-	77	1.37
2.สถาบัน	1,143	27.03	2,254	31.61	1,059	29.1	538.4	9.57
3.กลุ่มฯ	461	10.9	692.3	9.7	354	9.72	506	9.0
4.พลังการเมือง	915	21.64	341	4.78	75	2.06	195	3.47
5.กฎหมาย	163	3.85	520	7.29	139	3.81	789	14.04
6.บริหาร	1,092	24.33	2,179	30.56	1,436	39.46	2,146	38.19
7.การ คปท.	328	7.75	613	8.59	331	9.09	701	12.47
8.ท้องถิ่น	116	2.74	454	6.36	245	6.73	666	11.85
9.ทั่วไป	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	4,228	100	7,130	100	3,639	100	5,618	100

ตารางที่ 5 แสดงเนื้อหาความคิดเห็นทางการเมืองของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐกับสยามรัฐ
ระหว่าง 2 สมัยรัฐบาล

ประเด็น	รัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช				รัฐบาล นายธานินทร์ กรัยวิเชียร			
	ไทยรัฐ		สยามรัฐ		ไทยรัฐ		สยามรัฐ	
	เนื้อที่	%	เนื้อที่	%	เนื้อที่	%	เนื้อที่	%
1.อุดมการณ์	330	11.84	1,736	11.51	18	1.75	720	7.88
2.สถาบัน	745	26.74	4,100	27.18	114	11.08	1,608	17.59
3.กลุ่มฯ	606	21.75	2,044	13.55	267	25.97	1,392	15.23
4.พลังการเมือง	-	-	236	1.56	-	-	72	0.78
5.กฎหมาย	98	3.51	1,070	7.09	-	-	572	6.26
6.บริหาร	566	20.31	4,272	28.32	231	22.47	1,869	20.45
7.การคปท.	254	9.11	800	5.30	173	16.82	692	7.57
8.ท้องถิ่น	150	5.38	654	4.33	225	21.88	1,647	18.02
9.ทั่วไป	37	1.32	170	4.33	-	-	565	6.18
รวม	2,786	100	15,082	100	1,028	100	9,137	100

จากตารางที่ 4 และตารางที่ 5 พบว่า หนังสือพิมพ์ไทยรัฐและสยามรัฐมีปริมาณการนำเสนอเนื้อหาทางการเมืองแตกต่างกันอย่างชัดเจนมาก โดยสยามรัฐซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ จะให้ความสำคัญกับเนื้อหาทางการเมืองมากกว่า ซึ่งจะเห็นได้ชัดจากปริมาณเนื้อที่เป็น B.S.U. ส่วนไทยรัฐซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ประชานิยมให้ความสำคัญกับการเสนอเนื้อหาทางการเมืองน้อยกว่าสยามรัฐมาก ซึ่งอาจเป็นเพราะในช่วงนั้น ไทยรัฐเป็นหนังสือพิมพ์ที่มุ่งขายข่าวเบาะ เลี่ยเป็นส่วนมาก เนื้อหาที่ไทยรัฐนำเสนอจึงมุ่งเน้นไปที่ ข่าวอาชญากรรม บันเทิง นวนิยายกึ่งนิยาย มากกว่าเนื้อหาประเภทอื่น

จากตารางที่ 4 เมื่อเปรียบเทียบปริมาณข่าวการเมืองของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและสยามรัฐระหว่าง 2 รัฐบาล จะพบว่า

1. ปริมาณการเสนอข่าวการเมืองของไทยรัฐและสยามรัฐในสมัยรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช มีปริมาณเนื้อหาเป็น B.S.U. มากกว่า ปริมาณข่าวการเมืองของไทยรัฐและสยามรัฐในสมัยรัฐบาลธานินทร์ กรัยวิเชียร

ทั้งนี้ เมื่อศึกษาจากสถานการณ์ทางการเมืองในช่วงนั้น จะพบว่า หลังจากที่หนังสือพิมพ์มีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นอย่างปราศจากการควบคุมในสมัยรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช แต่เมื่อเกิดเหตุการณ์ 6 ตุลา 19 คณะปฏิรูปฯ ได้ยึดอำนาจการปกครองและแต่งตั้งนายธานินทร์ กรัยวิเชียร เป็นนายกรัฐมนตรี ได้ทำให้เกิดสภาวะตึงเครียดต่อการทำงานของสื่อมวลชน โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ เพราะคณะปฏิรูปฯ ได้ออกคำสั่งฉบับต่างๆ เพื่อปกครองประเทศด้วยความสงบเรียบร้อย และคำสั่งที่มีผลต่อการทำงานของหนังสือพิมพ์ก็คือ คำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 42 หรือ ปร.42 ซึ่งมีผลให้การเขียนข้อความใดๆ หรือ ลงรูปภาพใดๆ ของหนังสือพิมพ์ไม่สามารถทำได้โดยเสรีดังที่เคยเป็นมา เพราะข้อความที่เป็นการวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาล อาจกลายเป็นข้อความที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยของชาติ ซึ่งจะทำให้หนังสือพิมพ์ฉบับนั้นถูกปิดลง

นอกจากนี้ คณะปฏิรูปฯ ยังได้ตั้งเจ้าพนักงานการพิมพ์ขึ้นเพื่อดูแลและสอดส่องพฤติกรรมของหนังสือพิมพ์ที่อาจจะก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยขึ้นได้ ทำให้

หนังสือพิมพ์ในระบอบนั้นถูกปิดเป็นจำนวนมาก (ดังตารางที่ 1) หนังสือพิมพ์ที่ดำเนินกิจการอยู่ก็ต้องพยายามลงข่าวหรือข้อความที่ไม่เป็นการวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาลจนเกินไป ดังนั้นทางออกของหนังสือพิมพ์ก็คือ พยายามหาข่าวอื่นมาเสนอแทนข่าวการเมือง เช่น ข่าวพระราชกรณียกิจ ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวต่างประเทศ ข่าวกีฬา ข่าวอาชญากรรม ข่าวสาธารณสุข

ในด้านปริมาณการเสนอข่าวการเมืองที่ลดลงนี้ พบว่า ไทยรัฐจะหันไปเสนอข่าวอาชญากรรมเพิ่มขึ้นมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วง เม.ย. - ต.ค.2520 จะเป็นการเสนอข่าวอาชญากรรมพาดหัวแทบทุกวัน เช่น ข่าวฆ่าข่มขืน ข่าวลักพาตัวเรียกค่าไถ่ ข่าวอุบัติเหตุ ซึ่งโดยเฉพาะข่าวข่มขืนนี้จะลงเป็นรายงานพิเศษติดต่อกันทั้งสัปดาห์ นอกจากนี้ก็จะลงข่าวกีฬา ซึ่งจะเสนอการชกป้องกันตำแหน่งของแสนศักดิ์ เมืองสุรินทร์ (แชมป์โลกขณะนั้น) ซึ่งจะลงข่าวนี้นี้ติดต่อกันนานนับสัปดาห์ ตั้งแต่ การเตรียมตัวก่อนชก การเดินทางไปชก การพักผ่อน การชกชิงตำแหน่ง การเดินทางกลับ ซึ่งไทยรัฐจะให้ความสำคัญกับข่าวนี้มาก โดยข่าวที่ถูกนำเสนอทุกวันก็คือ ข่าวพระราชกรณียกิจ ซึ่งจะเป็พระราชกรณียกิจของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ ข่าวพระราชพิธีอภิเษกสมรสกับหม่อมหลวงโสมนสวัสดิ์ กิติยากร ข่าวเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎร และข่าวทรงร่วมรบต่อสู้กับผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ เป็นต้น

ในขณะที่หลังจากการเปลี่ยนแปลงคณะรัฐบาล สยามรัฐก็เปลี่ยนแปลงเช่นเดียวกัน โดยมีจำนวนหน้าลดลงจาก 16 หน้า มาเป็น 8 หน้า และ 12 หน้าในที่สุด โดยข่าวการเมืองนั้นลดลงอย่างเห็นได้ชัด เมื่อเปรียบเทียบทั้งสองสมัย โดยจำนวนข่าวการเมืองที่ลดลงนี้ สยามรัฐหันมาเสนอข่าวพระราชกรณียกิจเพิ่มขึ้น โดยเสนอทุกวัน ส่วนข่าวอื่น ได้แก่ ข่าวเศรษฐกิจ ซึ่งเดิมจะอยู่ หน้า 2 -3 ก็จะนำมาเป็นข่าวหน้า 1 โดยข่าวเศรษฐกิจเหล่านี้ เช่น การขึ้นราคาของพารา ข่าวการประมง ข่าวการปลูกมันสำปะหลัง เป็นต้น ส่วนข่าวสาธารณสุข ก็นำเสนอเพิ่มขึ้น เช่น ข่าวเตือนประชาชนให้ระวังโรคในฤดูร้อน ข่าวการฉีดวัคซีนให้แก่เด็กนักเรียน เป็นต้น ในช่วงเดือน มีนาคม พ.ศ.2520 สยามรัฐ ก็เริ่มเสนอข่าวอาชญากรรมขึ้นมาบ้าง

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และสยามรัฐ มีปริมาณการเสนอข่าวการเมืองที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยสยามรัฐจะให้ปริมาณข่าวการเมืองมากกว่าไทยรัฐมาก แต่เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงคณะรัฐบาล หนังสือพิมพ์ก็ต้องปรับตัวเพื่อความอยู่รอด โดยหันไปเสนอข่าวอื่นแทน ทำให้เสนอข่าวการเมืองลดลง เมื่อเปรียบเทียบหนังสือพิมพ์ชั้นนำเดียวกัน แต่ต่างรัฐบาลกัน จะเห็นข้อแตกต่างได้ชัดเจนขึ้น

2. ปริมาณการเสนอข่าวการเมืองในแต่ละประเด็น พบว่า ปริมาณการเสนอข่าวการเมืองตามประเด็นนั้นแตกต่างกัน โดยในสมัย ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช ข่าวการเมืองที่ไทยรัฐ นำเสนอในปริมาณสูง คือข่าวพลังทางการเมือง อันเป็นข่าวเกี่ยวกับการชุมนุม การเคลื่อนไหวของกลุ่มคนต่างๆ ซึ่งไทยรัฐเสนอสูงกว่าสยามรัฐมาก แต่เมื่อมาถึงรัฐบาลนายธานินทร์ กลับมีปริมาณลดลงมาก ซึ่งวิเคราะห์ได้ว่า ในช่วง รัฐบาลม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช เหตุการณ์การชุมนุมประท้วงเกิดขึ้นบ่อยครั้งมาก เพราะบรรยากาศทางการเมืองที่เอื้ออำนวยต่อการชุมนุมเพื่อแสดงความคิดเห็นหรือเรียกร้องความไม่เป็นธรรมต่างๆ แต่เมื่อเกิดเหตุการณ์ 6 ตค.19 รัฐบาลใหม่ก็มีคำสั่งห้ามชุมนุมประท้วงหรือก่อการไม่สงบใดๆ ทำให้การแสดงพลังทางการเมืองเหล่านี้ได้เงียบหายไปมากที่สุด โดยจะมีบ้างก็เป็นการชุมนุมของนักศึกษา ประชาชนบางกลุ่มต่อต้านฝ่ายซ้ายเท่านั้น ซึ่งเป็นการชุมนุมโดยสงบ และตรงกับนโยบายต่อต้านคอมมิวนิสต์ของรัฐบาล จึงไม่ได้ถูกปราบปรามจากรัฐบาลแต่อย่างใด ส่วนประเด็นข่าวพลังทางการเมืองนี้สยามรัฐให้ความสำคัญน้อยกว่าประเด็นอื่นๆ มาก ในข่าวประเด็นอื่นๆ นั้น ไทยรัฐก็คงเสนออย่างสม่ำเสมอ ไม่เพิ่มหรือลดลงมาก

ประเด็นการนำเสนอของสยามรัฐพบว่า มีการเปลี่ยนแปลงจากเดิมที่ปริมาณข่าวการเมืองส่วนใหญ่ จะตกอยู่ที่ 2 ประเด็นหลัก คือ สถาบันทางการเมือง และการบริหารราชการแผ่นดิน แต่เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล พบว่า สยามรัฐได้หันมาเสนอข่าวการเมืองในประเด็นอื่นเพิ่มมากขึ้น อันได้แก่ ข่าวการปกครองท้องถิ่น เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.49 ข่าวความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.98 ข่าวกฎหมายสาธารณะ เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.75 โดยประเด็นข่าวที่มีปริมาณลดลงได้แก่ สถาบันการเมือง ที่ลดลง ร้อยละ 22.04

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สยามรัฐหลีกเลี่ยงการนำเสนอข่าวการเมืองเกี่ยวกับสถาบันการเมืองต่างๆ ได้แก่ รัฐบาล สภาผู้แทนราษฎร ซึ่ง ในสมัยรัฐบาลธานินทร์ คือ สภาวะประวัตรูป (มาจากการแต่งตั้ง ทำหน้าที่เหมือนสภาผู้แทนราษฎร) วุฒิสภา ตุลาการพรรคการเมือง กองทัพ ซึ่งก่อนหน้าที่สยามรัฐเสนอข่าวสถาบันการเมืองเป็นประเด็นหลักเกี่ยวกับคณะรัฐบาล กองทัพซึ่งจะนำเสนอในเรื่องความขัดแย้ง การแย่งชิงตำแหน่ง แต่มารัฐบาลใหม่ สยามรัฐไม่ให้ความสำคัญกับประเด็นนี้มากนัก ส่วนพรรคการเมือง หรือสภาปฏิรูปก็ไม่ค่อยมีบทบาททางการเมืองในช่วงสมัยรัฐบาลธานินทร์ จึงไม่ปรากฏเป็นข่าวแต่อย่างใด

เป็นที่น่าสังเกตว่า เนื้อหาทางการเมืองประเด็นสถาบันการเมืองนั้น ประเด็นย่อยเกี่ยวกับรัฐบาลและกองทัพ เป็นสถาบันที่หนังสือพิมพ์ให้ความสำคัญมากเป็นพิเศษ โดยเฉพาะสถาบันกองทัพมีการเสนอเนื้อหาข่าวในปริมาณที่สูงทั้งสองรัฐบาล ซึ่งในรัฐบาลนายธานินทร์ จะมีปริมาณสูงกว่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ รัฐบาลธานินทร์ เป็นรัฐบาลที่ได้อำนาจมาจากกลุ่มทหาร และกองทัพได้ให้การสนับสนุนรัฐบาลชุดนี้ กิจกรรมใดๆ ของกองทัพ ไม่ว่าจะเป็นการโยกย้ายนายทหาร การประชุมกองทัพ ภาคต่างๆ การฝึกกำลังทหาร ฯลฯ กิจกรรมเหล่านี้ถูกรายงานสู่สาธารณชนมากเป็นพิเศษในช่วงรัฐบาลธานินทร์ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างไทยรัฐและสยามรัฐแล้ว พบว่าไทยรัฐให้ความสำคัญกับข่าวสถาบันทหารมากกว่าสยามรัฐ

จากตารางที่ 5 เมื่อพิจารณาปริมาณการเสนอความคิดเห็นทางการเมืองของไทยรัฐและสยามรัฐ โดยเปรียบเทียบกัน จะทำให้เห็นความแตกต่างอย่างชัดเจนระหว่างหนังสือพิมพ์คุณภาพ และหนังสือพิมพ์ประชานิยม โดยสยามรัฐ อันเป็นหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพนั้นให้ความสำคัญกับการเสนอความคิดเห็นทางการเมืองมากกว่าไทยรัฐอันเป็นหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม ในทุกประเด็น และมีการแสดงความคิดเห็นที่หลากหลายกว่าไทยรัฐ ซึ่งเมื่อพิจารณาคอลัมน์ต่าง ๆ และนักเขียน เปรียบเทียบกัน ได้ ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แสดงชื่อคอลัมน์การเมืองและนักหนังสือพิมพ์ของไทยรัฐและสยามรัฐ

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ		หนังสือพิมพ์สยามรัฐ	
ชื่อคอลัมน์	ชื่อนักหนังสือพิมพ์	ชื่อคอลัมน์	ชื่อนักหนังสือพิมพ์
บุคคลในข่าว วิจัยและวิเคราะห์ เหะเหพาที่ ขลุขลิก ปะละคะ ร้องทุกข์ประชา คน งาน ข่าว ไขปัญหาสารพัน	สามตา สุนทร ทาชัย ชุม สองลิขิต บุญโชค เจียมวิริยะ ไว คาทิพย์ บึงทองกลาง บรรณาธิการ	ข่าวไกลนา เทศกาลบ้านเมือง ที่เล่นที่จริง เขียนมั่ง คุยมั่ง กระทบไหลลสมาชิกร เบื้องหลังสภาฯ ฟ้าสีทองในจินแดง ว่าคนละวัน ความคิดเห็น บอกบท หมคมุมชก ความรู้เรื่องเมืองไทย จม.(โต๊ะ บก.)	ม.ร.ว.ศึกฤทธิ์ ปราโมช เกษม สิริสัมพันธ์ ทหารเก่า สำเนียง ชันชะชวณะ ดิโน เกียรติ พิชชา ชะลอม พิชชา จัตุวา เพชร บ้านแหลม วงกลม อัศศิริ ธรรมโชติ - -

จะเห็นได้ว่า สยามรัฐมีจำนวนคอลัมน์และนักเขียนมากกว่าไทยรัฐ จึงเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้แนวการแสดงความคิดเห็นมีหลากหลายออกไปครบถ้วนในทุกประเด็นกว่าไทยรัฐ โดยความเปลี่ยนแปลงที่น่าสนใจใน 2 รัฐบาล ก็คือ การแสดงความคิดเห็นของสยามรัฐ ในสองประเด็นหลัก คือ สถาบันการเมืองกับประเด็นการบริหารราชการแผ่นดิน มีปริมาณลดลงอย่างมาก โดยประเด็นสถาบันการเมือง ลดลงร้อยละ 9.59 ส่วนประเด็นบริหารราชการแผ่นดิน ลดลงร้อยละ 7.87 ซึ่งอาจเป็นความพยายามลดปริมาณข่าวการเมืองในประเด็นที่จะเป็นการวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาลโดยตรง โดยสยามรัฐได้หันมานำเสนอความคิดเห็นในประเด็นการปกครองท้องถิ่นเพิ่มขึ้นถึง ร้อยละ 13.69 เช่นเดียวกับไทยรัฐ ที่เสนอประเด็นนี้เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 16.5

เมื่อพิจารณาเนื้อหาที่นำเสนอแล้ว การแสดงความคิดเห็นในประเด็นการปกครองท้องถิ่นนี้มุ่งเน้นไปที่การบริหารของสภากรุงเทพมหานคร และความขัดแย้งของผู้นำราชการกรุงเทพมหานคร นายธรรมนูญ เทียนเงิน กับรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นอกจากนี้ ก็ยังได้วิจารณ์การทำงานที่ล่าช้าและไม่ได้ผลของกรุงเทพมหานคร เช่น ความสะอาด การก่อสร้างถนน ปัญหาหาบเร่แผงลอย เป็นต้น ซึ่งอาจวิเคราะห์ได้ว่า การที่นักหนังสือพิมพ์ไม่สามารถจะวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาลได้เต็มที่เหมือนในสมัยรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ทำให้หันมาวิจารณ์การทำงานของกรุงเทพมหานครแทน

จากความเปลี่ยนแปลงของคณะรัฐบาล ทำให้หนังสือพิมพ์เกิดความเปลี่ยนแปลงในด้านปริมาณเนื้อที่การเสนอข่าวและความคิดเห็นทางการเมืองไปด้วย โดยในปริมาณเนื้อที่โดยรวมแล้ว ทั้งไทยรัฐและสยามรัฐมีเนื้อที่ในการเสนอเนื้อหาการเมืองลดลง โดยทั้งนี้ก็เป็นที่ไปด้วยข้อจำกัดทางเสรีภาพที่เปลี่ยนแปลงไป ในความเปลี่ยนแปลงนั้น ยังสามารถวิเคราะห์ในบางแง่มุม ได้ว่า หนังสือพิมพ์ได้หันเห หรือปรับแนวทางการเสนอความคิดเห็นออกไปเพื่อหลีกเลี่ยงการถูกสั่งปิดหนังสือพิมพ์ โดยแนวทางที่ทั้งไทยรัฐและสยามรัฐใช้ก็คือ การลดปริมาณข่าวการเมือง และเสนอข่าวอื่นแทน ส่วนความคิดเห็นทางการเมืองก็ลดการวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาลลง และลดการวิจารณ์ตัวสถาบันทางการเมือง เช่น รัฐบาล หรือ กองทัพลงเช่นกัน โดยท่ามกลางความอยู่รอดนี้ หนังสือพิมพ์ก็หันไปแสดงความคิดเห็นใน

ประเด็นการเมืองด้านอื่นๆ ที่ไม่เป็นการกระทบกระเทือนกับรัฐบาลโดยตรง เช่น การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศแทน

นอกจากจะพิจารณาเปรียบเทียบปริมาณเนื้อหาทางการเมืองระหว่างหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ กับสยามรัฐแล้ว จะสามารถพิจารณาความหลากหลายของเนื้อหาทางการเมืองโดยรวมระหว่าง 2 รัฐบาล ได้จากตารางที่ 7 และตารางที่ 8 ดังนี้

ตารางที่ 7 แสดงปริมาณเนื้อหาการเมืองตามประเด็นของหนังสือพิมพ์ในสมัยรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช

ประเด็น	ข่าว		ความคิดเห็น						รวม	
	เนื้อที่	ร้อยละ	คอลัมน์ เนื้อที่	ร้อยละ	บทบก. เนื้อที่	ร้อยละ	จดหมาย เนื้อที่	ร้อยละ	เนื้อที่	ร้อยละ
1.อุดมการณ์การเมือง	87.5	0.29	1,818	6.19	232	0.79	16	0.05	2,153	7.34
2.สถาบันการเมือง	3,397	11.58	4,295	14.64	440	1.49	110	0.37	8,242	22.09
3.กลุ่มผลประโยชน์	1,156	3.93	2,326	7.9	250	0.85	74	0.25	3,806	12.97
4.พลังทางการเมือง	1,256	4.28	208	0.70	28	0.09	-	-	1,422	5.09
5.กฎหมายสาธารณะ	683	2.32	1,006	3.42	158	0.53	4	0.01	1,851	6.31
6.บริหารราชการแผ่นดิน	3,268	11.14	4,494	15.31	246	0.83	98	0.33	8,106	27.63
7.การต่างประเทศ	1,050	3.57	842	2.87	212	0.72	-	-	2,104	7.17
8.การปกครองท้องถิ่น	573	1.95	706	2.40	46	0.15	52	0.17	1,377	4.69
9.ความรู้ทั่วไป	-	-	207	0.70	-	-	-	-	207	0.71
รวม	11,467	39.08	15,902	54.20	1,612	5.49	354	1.20	29,335	100

จากตารางที่ 7 ปริมาณเนื้อหาทางการเมืองในสมัยรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์

ปราโมช

จากการแบ่งประเภทเนื้อหาออกเป็นประเด็นต่าง ๆ รวม 9 ประเด็นหลัก พบว่า มีปริมาณการนำเสนอประเด็นต่างๆ จากปริมาณเนื้อหาการเมืองทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ ดังนี้

- 1.ประเด็นสถาบันการเมืองถูกนำเสนอมากที่สุด คิดเป็น ร้อยละ 28.09
- 2.ประเด็นบริหารราชการแผ่นดิน คิดเป็น ร้อยละ 27.63
- 3.ประเด็นกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง คิดเป็น ร้อยละ 12.96
- 4.ประเด็นอุดมการณ์ทางการเมือง คิดเป็น ร้อยละ 7.33
- 5.ประเด็นความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คิดเป็น ร้อยละ 7.17
- 6.ประเด็นกฎหมายสาธารณะ คิดเป็น ร้อยละ 6.30
- 7.ประเด็นพลังทางการเมือง คิดเป็น ร้อยละ 5.08
- 8.ประเด็นการปกครองท้องถิ่น คิดเป็น ร้อยละ 4.69
- 9.ประเด็นความรู้ความเข้าใจทางการเมืองทั่วไป คิดเป็น ร้อยละ 0.92

เนื้อหาทางการเมืองในประเด็นสถาบันการเมือง

ในที่นี้หมายถึงเนื้อหาทางการเมืองประเภทข่าวการเมือง และความคิดเห็นทางการเมือง ซึ่งจะสามารถแบ่งออกเป็นประเด็นย่อยเพื่อศึกษาความหลากหลายได้คือ รัฐบาล ตุลาการ สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา พรรคการเมือง และกองทัพ

ในประเภทข่าวการเมืองนั้น ประเด็นย่อยที่นำเสนอ มากที่สุด คือ สถาบันบริหาร คือ รัฐบาล ซึ่งคิดเป็น ร้อยละ 13.26 ของปริมาณเนื้อหาข่าวการเมืองทั้งหมด รองลงมา คือ กองทัพ พรรคการเมือง สภาผู้แทนราษฎร ตุลาการ และวุฒิสภา

ปริมาณเนื้อหาข่าวการเมืองนั้น เมื่อแยกวิเคราะห์เป็นหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและสยามรัฐ ดังตารางที่ 4 จะพบว่า ปริมาณเนื้อหาข่าวการเมืองของสยามรัฐจะมีปริมาณเนื้อที่มากกว่าไทยรัฐ ร้อยละ 4.58

เนื้อหาส่วนใหญ่ของข่าวการเมืองในประเด็นสถาบันการเมืองนี้ เน้นไปที่ คณะรัฐบาล ซึ่งในช่วงเดือนเมษายน - พฤษภาคม 2519 เป็นช่วงที่คณะรัฐบาลกำลังประสบปัญหาการจัดสรรตำแหน่งรัฐมนตรี ข่าวที่เสนอในช่วงนี้จึงเป็นการคาดหมายของหนังสือพิมพ์ถึงบุคคลที่จะเข้ารับตำแหน่งในคณะรัฐบาล และในปลายเดือนเมษายน พลเอกกฤษณ์ สีวะรา ผู้บัญชาการทหารสูงสุดถึงแก่อสัญกรรม ซึ่งเดิมที่พลเอกกฤษณ์ เป็นบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งเป็น รมว.กลาโหม การถึงแก่อสัญกรรมของพลเอกกฤษณ์ ครั้งนี้ ทำให้ตำแหน่ง รมว.กลาโหม และตำแหน่ง ผบ.สูงสุด วางลง หนังสือพิมพ์จึงให้ความสนใจและเสนออย่างต่อเนื่อง ถึงผู้ที่อาจเข้ารับตำแหน่งนี้

สยามรัฐจะให้ความสำคัญกับข่าวการเมืองในประเด็นสถาบันการเมืองนี้สูงกว่าไทยรัฐ และเสนอต่อเนื่องอย่างหลากหลายมากกว่า ในประเด็นสถาบันตุลาการ และพรรคการเมืองก็นำเสนอสูงเช่นกัน โดยพรรคการเมืองที่เป็นข่าวมากที่สุดในสมัยรัฐบาลนี้ก็คือ พรรคประชาธิปัตย์ โดยจะเป็นข่าวความแตกแยกของพรรคการเมืองที่แบ่งออกเป็นกลุ่ม โดยที่หัวหน้าพรรค ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช ไม่สามารถควบคุมลูกพรรคไม่ให้แสดงความขัดแย้งกันได้ โดยเฉพาะกรณีความขัดแย้งของ รองหัวหน้าพรรคนายธรรมนุญ เทียนเงิน และนายวีระ มุสิกพงศ์ โฆษกรัฐบาล ซึ่งนายธรรมนุญ ไม่พอใจท่าทีก้าวร้าวของนายวีระ นั้นเป็นข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ติดต่อกันหลายวัน

ประเด็นอื่น ๆ นั้น ยังคงเป็นการเสนออย่างประปราย แต่โดยภาพรวมแล้ว ทั้งไทยรัฐ และสยามรัฐต่างก็ให้ความสำคัญกับข่าวการเมืองที่มุ่งเน้นไปยังสถาบันหลักที่บริหารและปกครองประเทศ นั่นคือ รัฐบาล และกองทัพ

ในประเภทความคิดเห็นทางการเมืองนั้น ประเด็นที่ถูกนำเสนอปริมาณมากที่สุด คือ รัฐบาล คิดเป็นร้อยละ 15.01 ของปริมาณเนื้อหาความคิดเห็นทั้งหมด รองลงมา คือ

พรรคการเมือง สภาผู้แทนราษฎร กองทัพ ตุลาการ ส่วนประเศินวุฒิสภา ไม่มีการนำเสนอเลย โดยการนำเสนอความคิดเห็นนั้นจะนำเสนอโดยผ่านคอลัมน์ต่างๆ เป็นปริมาณมากที่สุดคือ คิดเป็น ร้อยละ 88.65 ของเนื้อหาความคิดเห็นทั้งหมด ส่วนบทบรรณาธิการ และจดหมายจากผู้อ่าน นั้นมีการนำเสนอคิดเป็น ร้อยละ 9.08 และ ร้อยละ 2.27 ตามลำดับ

เนื้อหาความคิดเห็นทางการเมืองของหนังสือพิมพ์ จะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ของข่าวการเมือง สำหรับหนังสือพิมพ์ไทยรัฐนั้น คอลัมน์นี้ส่ดที่เขียนแสดงความคิดเห็นทางการเมืองเป็นประจำก็คือ ชุม และ ทองลิจิต ส่วนในสยามรัฐนั้น คอลัมน์การเมืองมีหลากหลายคอลัมน์ ดังตารางที่ 6 ประเศินสถาบันการเมืองนี้ การแสดงความคิดเห็นยังคงมุ่งเน้นไปที่สถาบันรัฐบาล โดยในช่วง 5 เดือน ของรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมชนี้ จะมุ่งวิพากษ์วิจารณ์ความขัดแย้งของคณะรัฐบาล และพรรคร่วมรัฐบาล รวมทั้งวิพากษ์วิจารณ์ปัญหาความขัดแย้งของกองทัพ ต่อการแบ่งฝักในกองทัพ

บทบรรณาธิการของไทยรัฐและสยามรัฐ มีลักษณะการเขียนในเชิงวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลเช่นกัน และเป็นส่วนที่แสดงจุดยืนของหนังสือพิมพ์ได้เป็นอย่างดี ส่วนจดหมายจากผู้อ่านนั้น เห็นได้ว่าผู้อ่านได้แสดงความคิดเห็นต่อประเศินนี้มามากที่สุด หรืออาจเป็นเพราะกองบรรณาธิการหยิบยกจดหมายในประเศินนี้มาเสนอผ่านหน้าหนังสือพิมพ์มากที่สุดก็ได้ โดยคอลัมน์ตอบจดหมายนั้น จะตอบโดยบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์

โดยสรุป ประเศินสถาบันการเมืองเป็นประเศินที่นำเสนอในเนื้อหาข่าวและความคิดเห็นทางการเมืองของหนังสือพิมพ์มากที่สุด ทั้งนี้ เพราะสถาบันการเมืองเป็นส่วนสำคัญที่มีบทบาททางการเมือง ในฐานะที่เป็นสถาบันที่มีส่วนสำคัญในการบริหาร และปกครองประเทศ ไม่ว่าจะเป็น รัฐบาล กองทัพ ตุลาการ สภาผู้แทนราษฎร พรรคการเมือง และวุฒิสภา ซึ่งสถาบันเหล่านี้เป็นตัวจักรสำคัญในการทำให้ประเทศชาติพัฒนาไปได้ ดังนั้น การเสนอเนื้อหาการเมืองจึงมุ่งเน้นที่สถาบันการเมืองมากที่สุด

ปริมาณเนื้อหาที่นำเสนอระหว่างไทยรัฐและสยามรัฐ มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน ตามประเภทของหนังสือพิมพ์ ดังที่กล่าวไปแล้ว แต่ส่วนสำคัญก็คือ ทั้งสองฉบับยังคงให้ความสำคัญกับประเด็นสถาบันการเมืองเช่นเดียวกัน

เนื้อหาทางการเมืองในประเด็นบริหารราชการแผ่นดิน

ประเด็นบริหารราชการแผ่นดิน เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวกับการบริหารงานของรัฐบาล แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 9 ประเด็นย่อย คือ การประชุมรัฐสภา การประชุมคณะรัฐมนตรี การเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาล การพิจารณางบประมาณต่างๆ การประชุมคณะกรรมการชกวิสามัญต่างๆ การดำเนินนโยบาย การรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ การบริหารรัฐวิสาหกิจ และการบริหารราชการกระทรวง ทบวง กรม

ในประเภทข่าวการเมือง ประเด็นย่อยที่ถูกนำเสนอมากที่สุด คือ ประเด็นการบริหารราชการกระทรวง ทบวง กรม คิดเป็น 6.41 ของปริมาณข่าวการเมืองทั้งหมด ประเด็นที่ถูกนำเสนอรองลงมาคือ การรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ คิดเป็น ร้อยละ 3.64 ของปริมาณเนื้อหาข่าวการเมืองทั้งหมด ส่วนประเด็นย่อยอื่น ๆ ถูกนำเสนอตามลำดับ คือ ประเด็นการประชุมคณะรัฐมนตรี การดำเนินนโยบาย การพิจารณางบประมาณ การบริหารรัฐวิสาหกิจ การอภิปรายไม่ไว้วางใจ การประชุมรัฐสภา และการประชุมคณะกรรมการวิสามัญต่างๆ

ข่าวการเมืองในประเด็นบริหารรัฐกิจนี้ จะเป็นการรายงานการบริหารงานของรัฐบาลผ่านหน่วยงานต่างๆ ซึ่ง การบริหารงานของรัฐบาลนี้เป็นประเด็นที่หนังสือพิมพ์ให้ความสำคัญอย่างต่อเนื่อง เพราะถือเป็นหน้าที่ที่หนังสือพิมพ์ต้องรายงานการทำงานของรัฐบาลให้ประชาชนผู้เป็นเจ้าของประเทศทราบ ซึ่งหน้าที่หลักของการบริหารงานของรัฐบาลจะแบ่งแยกอำนาจรัฐมนตรีไปตามกระทรวงต่างๆ เพื่อปฏิบัติหน้าที่บริหารตามกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ ดังนั้น จึงทำให้การนำเสนอเนื้อหาข่าวการเมืองในประเด็นนี้มาก ทั้งไทยรัฐและ

สยามรัฐต่างก็เสนอข่าวการเมืองในประเด็นบริหารราชการแผ่นดินนี้เป็นปริมาณสูงเช่นกัน

ในประเภทความคิดเห็นทางการเมืองนั้น พบว่า ประเด็นที่ถูกนำเสนอมากที่สุด คือ ประเด็น การดำเนินนโยบาย ซึ่งเสนอเป็นปริมาณมากที่สุด คิดเป็น ร้อยละ 6.80 ของปริมาณเนื้อหาความคิดเห็นทั้งหมด รองลงมา ได้แก่ ประเด็นการประชุมรัฐสภา การบริหารราชการกระทรวง ทบวง กรม การอภิปรายไม่ไว้วางใจ การพิจารณางบประมาณ การบริหารรัฐวิสาหกิจ การประชุมคณะรัฐมนตรี การรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ส่วนประเด็นการประชุมคณะกรรมการวิสามัญ ไม่มีการนำเสนอ โดยในการนำเสนอความคิดเห็นทางการเมืองนั้น จะออกมาในรูปแบบของ การเขียนบทความของนักหนังสือพิมพ์ผ่านคอลัมน์ต่างๆ มากที่สุด คิดเป็น ร้อยละ 92.89 ส่วน การแสดงความคิดเห็นในประเด็นบริหารราชการแผ่นดิน ผ่านบทบรรณาธิการ และจดหมายของผู้อ่านนั้น คิดเป็น ร้อยละ 5.08 และร้อยละ 2.03 ตามลำดับ

ในส่วนความคิดเห็นทางการเมืองนั้น มีความแตกต่างกันจากข่าวการเมือง โดยประเด็นย่อยของการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองมากที่สุดอยู่ที่ การดำเนินนโยบายของรัฐบาล ทั้งนี้เมื่อวิเคราะห์แล้วจะพบว่า เพราะรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช เพิ่งได้รับการเลือกตั้งเข้ามาบริหารประเทศ การวิพากษ์วิจารณ์จึงมุ่งประเด็นไปที่ตัวสถาบันรัฐบาลว่าจะประกอบด้วยพรรคการเมืองใด และรัฐมนตรีจากพรรคใด ซึ่งเมื่อมาถึงประเด็นการบริหารงานของรัฐบาลแล้ว นักคอลัมน์นิสต์จึงแสดงความคิดเห็นต่อนโยบาย อันถือเป็นหลักของการบริหารงานต่อไปในอนาคตของรัฐบาล นักหนังสือพิมพ์เห็นว่า นโยบายที่ดียอมทำให้เกิดความมั่นใจในการบริหารประเทศของรัฐบาลได้

โดยความแตกต่างของไทยรัฐและสยามรัฐนั้น อยู่ที่ไทยรัฐจะแสดงความคิดเห็นต่อนโยบายในขณะนั้นว่าเห็นด้วยหรือไม่ เพราะเหตุใด แต่สยามรัฐ มักจะยกนโยบายของรัฐบาลชุดก่อน คือ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ขึ้นมาเปรียบเทียบเสมอ เช่น นโยบายการประกันราคาข้าวเปลือก นโยบายป่าไม้ นโยบายจัดสรรที่ทำกินในเกษตรกร นโยบายเงินผัน ซึ่งทั้งนี้ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะสยามรัฐเป็นหนังสือพิมพ์ของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช จึงทำให้เกิดการเปรียบเทียบขึ้นก็เป็นได้

โดยสรุปแล้ว หนังสือพิมพ์ไทยรัฐและสยามรัฐต่างเสนอเนื้อหาประเด็นบริหารราชการแผ่นดิน ในปริมาณที่สูงทั้งส่วนข่าวการเมืองและความคิดเห็นทางการเมือง โดยความแตกต่างของประเด็นย่อยที่เสนอระหว่างข่าวกับความคิดเห็นคือ ข่าวการเมืองเน้นที่การบริหารราชการตามกระทรวง ทบวง กรม แต่ความคิดเห็นมุ่งแสดงความคิดเห็นไปที่การดำเนินนโยบายของรัฐบาล โดยความแตกต่างของสยามรัฐและไทยรัฐในการวิพากษ์วิจารณ์นโยบายรัฐบาล คือ สยามรัฐจะมุ่งเน้นการเปรียบเทียบกับรัฐบาลเก่ามากเป็นพิเศษ

เนื้อหาทางการเมืองในประเด็นกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง

ประเด็นกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองนี้ จะสามารถแบ่งการวิเคราะห์เป็นประเด็นย่อย ได้คือ กลุ่มนิสิตนักศึกษา กลุ่มกรรมกร กลุ่มเกษตรกร กลุ่มนักการเมือง กลุ่มสื่อมวลชน กลุ่มข้าราชการ และกลุ่มอื่นๆ เช่น กลุ่มสตรี กลุ่มกระทิงแดง กลุ่มนาวพล กลุ่มลูกเสือชาวบ้าน เป็นต้น

ในประเภทข่าวการเมืองนั้น พบว่า กลุ่มที่ถูกนำเสนอผ่านข่าวการเมืองเป็นปริมาณมากที่สุด คือ กลุ่มนักการเมือง คิดเป็น ร้อยละ 2.77 ของปริมาณเนื้อหาข่าวการเมืองทั้งหมด รองลงมา ได้แก่ กลุ่มข้าราชการ กลุ่มนิสิตนักศึกษา กลุ่มอื่นๆ กลุ่มกรรมกร กลุ่มเกษตรกร และกลุ่มสื่อมวลชน

ข่าวการเมืองในประเด็นกลุ่มผลประโยชน์การเมืองนี้ มีการนำเสนอมากในรัฐบาลนี้ อาจเป็นเพราะสถานการณ์การเมืองที่เอื้ออำนวยให้มีการรวมกลุ่มเพื่อแสดงความคิดเห็นและเรียกร้องผลประโยชน์กันได้อย่างเต็มที่ ซึ่งกลุ่มที่มีบทบาททางการเมืองมากและโดดเด่น ก็คือ กลุ่มนักการเมืองที่มักจะออกมาแสดงความคิดเห็นทางการเมือง หรือ แสดงการตอบโต้กับอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งเป็นข่าวการเมืองที่น่าเสนอบ่อยมาก กลุ่มข้าราชการก็เป็นกลุ่มที่ถูกนำเสนอในข่าวการเมืองมากเช่นกัน โดยเนื้อหาที่ผ่านทางข่าวเป็นเรื่องของความขัดแย้งระหว่างข้าราชการกับนักการเมือง เช่น กรณีกรมตำรวจกับ รัฐมนตรีช่วยกระทรวงมหาดไทย นายสมักร สุนทรเวช เป็นต้น

กลุ่มนิสิตนักศึกษาที่มีบทบาททางการเมืองอย่างต่อเนื่องในหน้าหนังสือพิมพ์ เช่นเดียวกัน โดยข่าวจะเสนอถึงกิจกรรมของนิสิตนักศึกษา และกลุ่มนิสิตนักศึกษามีบทบาทอีกครั้ง ในช่วงการต่อต้านจอมพลถนอม กิตติขจร เดินทางกลับเข้าประเทศ เมื่อเดือนกันยายน 2519

ส่วนกลุ่มผลประโยชน์อื่นๆ นั้นมีปริมาณการนำเสนอประปราย เช่น กลุ่มกรรมกรที่มาเรียกร้องค่าแรงงานเพิ่มจากนายจ้าง ส่วนกลุ่มอื่น เช่น กลุ่มพ่อค้าแม่ค้าหาบเร่แผงลอยที่มาประท้วงผู้ว่า กรุงเทพมหานคร นายธรรมบุญ เทียนเงิน เรื่องจำกัดพื้นที่ขายของ เป็นต้น ส่วนกลุ่มนวัตพล กระทิงแดง และลูกเสือชาวบ้าน เริ่มปรากฏบทบาทอีกครั้งในช่วงเดือนกันยายน ด้วยประเด็นขัดแย้งกับนิสิตนักศึกษาที่ถูกมองว่าเป็นพวกหัวเอียงซ้าย หรือ ผักไฟั้ลัทธิคอมมิวนิสต์

ในประเภทเนื้อหาความคิดเห็นทางการเมืองนั้น พบว่า มีการแสดงความคิดเห็นถึงกลุ่มนั้กการเมืองมากที่สุด คือคิดเป็น ร้อยละ 7.75 ของปริมาณเนื้อหาความคิดเห็นทั้งหมด ส่วนการแสดงความคิดเห็นต่อกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองอื่นในลำดับรองลงมา ได้แก่ กลุ่มข้าราชการ กลุ่มนิสิตนักศึกษา กลุ่มกรรมกร กลุ่มเกษตรกร กลุ่มสื่อมวลชน และกลุ่มอื่น ๆ โดยรูปแบบของการแสดงความคิดเห็นผ่านหนังสือพิมพ์นั้น พบว่า การแสดงความคิดเห็นในรูปของคอลัมน์ ยังคงมีปริมาณมากที่สุด คือ คิดเป็นร้อยละ 87.77 ของเนื้อหาความคิดเห็นทั้งหมด ส่วนบทบรรณาธิการ และจดหมายจากผู้อ่านคิดเป็น ร้อยละ 9.43 และ 2.75 ตามลำดับ

เนื้อหาความคิดเห็นทางการเมือง ยังคงมุ่งเน้นการแสดงความคิดเห็นที่นั้กการเมือง โดยคอลัมน์สำคัญในสยามรัฐ ได้แก่ คอลัมน์กระทบทโหล่สมาชิกฯ ของ ดีโน้ ซึ่งเป็น การเขียนถึงนั้กการเมืองในแง่มุมการทำงานและเรื่องส่วนตัว ส่วนไทยรัฐจะเสนอผ่านคอลัมน์บุคคลในข่าว โดย สามตา

การแสดงความคิดเห็นต่อกลุ่มอื่นๆ นั้น พบว่ามีปริมาณไม่แตกต่างกันมากนัก

โดยสรุป การที่ประเด็นกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองเป็นประเด็นที่มีปริมาณการนำเสนอสูง อาจเป็นเพราะ สถานการณ์การเมืองในช่วงประชาธิปไตยที่เอื้ออำนวยให้มีการรวมตัวกันสูง ซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการแสดงความคิดเห็นตามรูปแบบของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ในส่วนของข่าวและความคิดเห็นก็ไม่แตกต่างกัน โดยเน้นที่นักการเมือง ข้าราชการ และนิสิตนักศึกษา เป็นกลุ่มหลัก

เนื้อหาทางการเมืองประเด็นอุดมการณ์ทางการเมือง

ประเด็นอุดมการณ์ทางการเมืองนี้ สามารถแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 4 แนวคิด นั่นคือ ประชาธิปไตย สังคมนิยม อำนาจนิยม และชาตินิยม

ในด้านปริมาณข่าวการเมืองในประเด็นอุดมการณ์ทางการเมืองนี้ มีปริมาณน้อยมาก คิดเป็น ร้อยละ 0.76 ของปริมาณเนื้อหาข่าวการเมืองทั้งหมดเท่านั้น โดยการเสนอข่าวการเมืองในประเด็นนี้ จะเสนอในอุดมการณ์สังคมนิยม มากที่สุด และรองลงมาคือ ประชาธิปไตย และชาตินิยม ส่วนอุดมการณ์อำนาจนิยมไม่มีการนำเสนอในเนื้อหาประเภทข่าวการเมือง

โดยประเภทของข่าวที่นำเสนอ จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการรณรงค์ให้เกิดจิตสำนึกในอุดมการณ์ประชาธิปไตย โดยนิสิตนักศึกษา การเผาหนังสือคอมมิวนิสต์ของกลุ่มฝ่ายขวา ณ ทองสนามหลวง เป็นต้น โดยสยามรัฐจะมีปริมาณการเสนอข่าวประเภทนี้มากกว่าไทยรัฐ

ในปริมาณเนื้อหาความคิดเห็นทางการเมืองต่อประเด็นอุดมการณ์ทางการเมืองนั้น มีปริมาณมาก คิดเป็น ร้อยละ 11.56 ของปริมาณเนื้อหาความคิดเห็นทั้งหมด โดยเสนอประเด็นอุดมการณ์สังคมนิยม มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 7.32 ของปริมาณเนื้อหาความคิดเห็นทั้งหมด ส่วนประเด็นที่มีการแสดงความคิดเห็นรองลงมาคือ อุดมการณ์ประชาธิปไตย ชาตินิยมและ อำนาจนิยม โดยรูปแบบการเสนอความคิดเห็น พบว่า ร้อยละ 88.00 เป็นการ

เสนอความคิดเห็นผ่านคอลัมน์ ส่วน บทบรรณาธิการและจดหมายจากผู้อ่าน คิดเป็นร้อยละ 11.23 และร้อยละ 0.77

ประเด็นอุดมการณ์ทางการเมืองนี้ พบความแตกต่างกันอย่างมาก ระหว่าง ไทยรัฐและสยามรัฐ โดยไทยรัฐจะเสนอประเด็นนี้น้อยมาก ในขณะที่สยามรัฐให้ความสำคัญมากกว่าและหลากหลายกว่า โดยเสนอครบทุกอุดมการณ์การเมือง

จะเห็นว่า แม้ปริมาณเนื้อหาประเภทข่าวการเมืองในประเด็นนี้จะมีปริมาณน้อยมาก แต่เมื่อรวมกับส่วนความคิดเห็นแล้ว ทำให้เนื้อหาทางการเมืองในประเด็นอุดมการณ์ทางการเมืองเป็นเนื้อหาที่ถูกรวบรวมเสนอในปริมาณมากเป็นลำดับที่ 4 ของประเด็นเนื้อหาทางการเมืองทั้ง 9 ประเด็น

โดยสรุป ประเด็นอุดมการณ์การเมืองนี้ ข่าวการเมืองมีปริมาณน้อยกว่าความคิดเห็นทางการเมืองค่อนข้างมาก โดยสยามรัฐมีการเสนอมากกว่าไทยรัฐ ซึ่งรูปแบบการนำเสนอจะเป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับอุดมการณ์การเมืองนั้นๆ

เนื้อหาทางการเมืองในประเด็นความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ประเด็นความสัมพันธ์ระหว่างประเทศนี้ สามารถแบ่งการวิเคราะห์ออกได้เป็น 3 ประเด็นย่อย โดยเป็นการแบ่งประเด็นให้ตรงกับสภาวะการณ์ทางการเมืองในสังคมโลกในยุคสงครามเย็น ที่จะมีการแบ่งกลุ่มประเทศออกเป็น กลุ่มประเทศเสรีนิยม อันมีสหรัฐอเมริกาเป็นแกนนำ กลุ่มประเทศสังคมนิยม มีสหภาพโซเวียต (ขณะนั้น) เป็นแกนนำ ส่วนอีกกลุ่มประเทศหนึ่ง ได้แก่กลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด หรือประเทศเป็นกลาง โดยมีอินเดียเป็นแกนนำสำคัญ

การวิเคราะห์เนื้อหาประเภทข่าวการเมืองพบว่า ข่าวความสัมพันธ์ของประเทศไทยกับกลุ่มประเทศสังคมนิยม มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 5.20 รองลงมา คือ

ข่าวความสัมพันธ์กับกลุ่มประเทศเสรีนิยม ส่วนปริมาณเนื้อหาข่าวการเมืองเกี่ยวกับกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดมีน้อยมาก คิดเป็นร้อยละ 0.30 ของเนื้อหาข่าวการเมืองทั้งหมดเท่านั้น

แต่ทั้งนี้ พบว่า กลุ่มประเทศสังคมนิยมที่ไทยมีความสัมพันธ์ด้วยนั้น จะเป็นกลุ่มประเทศสังคมนิยมในแถบประเทศเพื่อนบ้าน อันได้แก่ เวียดนาม ลาว กัมพูชา ส่วนความสัมพันธ์ของกลุ่มประเทศเสรีนิยมนั้น จะมีความหลากหลายมากกว่า คือ ไม่ใช่เป็นข่าวเฉพาะกับประเทศเพื่อนบ้านเท่านั้น แต่มีข่าวปริมาณมากที่เป็นข่าวความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น อังกฤษ และประเทศในโลกตะวันตกอื่นๆ

ข่าวการเมืองที่เสนอในประเด็นนี้ เป็นการรายงานเหตุการณ์เกี่ยวกับความสัมพันธ์กับประเทศต่างๆ เช่น ข่าวการส่งสาสน์แสดงความยินดีกับนายจิมมี คาร์เตอร์ ที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกา ข่าวรัฐมนตรีเดินทางเยือนประเทศต่างๆ เพื่อกระชับสัมพันธไมตรี เป็นต้น โดยเหตุการณ์สำคัญอันเป็นข่าวเด่นก็คือ ข่าวการปิดค่ายรามสูร และถอนกำลังทหารอเมริกันออกจากประเทศไทย โดยเป็นเหตุการณ์ยืดเยื้อเมื่อฝ่ายไทยต้องการอาวุธและอุปกรณ์บางส่วน เช่น เรดาร์ อาวุธสงครามไว้ ทำให้สหรัฐอเมริกาสงวนที่ท่ายังไม่ปิดค่ายไปโดยง่าย ซึ่งทำให้เกิดการเจรจาระหว่างไทยกับสหรัฐเกิดขึ้นหลายรอบ

เนื้อหาทางการเมืองประเภทความคิดเห็นทางการเมืองในประเด็นความสัมพันธ์ระหว่างประเทศนี้ พบว่า มีการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกลุ่มประเทศเสรีนิยมมากกว่า กลุ่มประเทศสังคมนิยม ส่วนการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดนั้น ไม่ปรากฏ โดยรูปแบบของการเสนอความคิดเห็นนั้น ร้อยละ 79.89 เป็นการแสดงความคิดเห็นผ่านคอลัมน์ต่างๆ ส่วนร้อยละ 20.11 เป็นการแสดงความคิดเห็นผ่านบทบรรณาธิการ ส่วนจดหมายจากผู้อ่าน นั้นไม่ปรากฏ

เนื้อหาการแสดงความความคิดเห็นยังคงอยู่ที่การปิดค่ายรามสูรเป็นส่วนมาก ส่วนประเด็นอื่น เป็นการแสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินนโยบายต่างประเทศของไทยที่มีต่อประเทศสังคมนิยม อย่างเวียดนาม และลาว ซึ่งไทยรัฐจะเสนอเป็นปริมาณที่มากกว่าสยามรัฐ

โดยสรุป ปริมาณการเสนอเนื้อหาทางการเมืองในประเด็นนี้ เป็นไปตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงนั้น โดยที่ถ้าไทยกำลังมีความสัมพันธ์กับประเทศใดก็จะเสนอข่าวและความคิดเห็นควบคู่กันไป โดยในส่วนของข่าวการเมืองสยามรัฐ จะเสนอปริมาณมากกว่าไทยรัฐเล็กน้อย แต่ในส่วนของความคิดเห็นไทยรัฐเสนอความคิดเห็นทางการเมืองในประเด็นนี้มากกว่าสยามรัฐ

เนื้อหาทางการเมืองในประเด็นกฎหมายสาธารณะ

ในประเด็นนี้สามารถแบ่งออกเป็นประเด็นย่อย เพื่อวิเคราะห์ถึงความหลากหลาย ได้เป็น 3 ประเด็น ตามประเภทของกฎหมาย คือ รัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ หรือ พระราชกำหนด หรือ พระราชกฤษฎีกา และกฎกระทรวง หรือข้อบังคับต่างๆ

การเสนอปริมาณเนื้อหาข่าวการเมืองตามประเด็นกฎหมายสาธารณะนี้ พบว่า ประเด็นพระราชบัญญัติ ถูกนำเสนอเป็นปริมาณมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 5.05 รองลงมาคือ กฎต่างๆ คิดเป็น ร้อยละ 0.59 และประเด็นรัฐธรรมนูญ ถูกนำเสนอ เพียง ร้อยละ 0.30 เท่านั้น

ข่าวการเมืองในประเด็นนี้ เป็นการรายงานการร่างพระราชบัญญัติที่ขึ้นมาใช้ในการบริหารและปกครองประเทศ โดยเป็นการเสนอข่าวอย่างสม่ำเสมอตลอดระยะเวลา 5 เดือนของรัฐบาล โดยสยามรัฐจะเสนอในปริมาณที่มากกว่าไทยรัฐ

ในด้านของความคิดเห็นทางการเมือง ประเด็นพระราชบัญญัติ ยังคงถูกนำเสนอมากที่สุด คิดเป็น ร้อยละ 3.58 รองลงมาคือ ประเด็นรัฐธรรมนูญ และกฎต่างๆ โดยมีการเสนอผ่านทางคอลัมน์เป็นปริมาณมากที่สุด คิดเป็น ร้อยละ 86.13 และบทบรรณาธิการ คิดเป็น 13.53 จดหมายจากผู้อ่าน คิดเป็นร้อยละ 0.34

การแสดงความคิดเห็นต่อกรณีกฎหมายฉบับต่างๆ ในสมัยรัฐบาลชุดนี้ ที่โดดเด่น คือ พระราชบัญญัติจัดระเบียบข้าราชการกลาโหม โดยสาระสำคัญ เป็นการห้ามนักการเมืองใช้อิทธิพลเลื่อนยศตำแหน่งทหาร เพราะจะเป็นการสร้างความแตกแยกในกองทัพ และนำไปสู่การปฏิวัติในที่สุด ส่วนพระราชบัญญัติฉบับอื่นที่ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์คือ พระราชบัญญัติแสดงทรัพย์สินข้าราชการ เป็นต้น

โดยสรุป ปริมาณการเสนอเนื้อหาทางการเมืองในประเด็นกฎหมายสาธารณะ หนังสือพิมพ์จะเสนอตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น คือ ถ้ามีกฎหมายฉบับใหม่ถูกเสนอขึ้น หรือผ่านมติคณะรัฐมนตรี ก็จะถูกนำเสนอเป็นข่าว ส่วนพระราชบัญญัติที่ค่อนข้างมีผลต่อนักการเมืองหรือกลุ่มข้าราชการจะมีการถูกวิพากษ์วิจารณ์เป็นพิเศษ โดยทั้งส่วนของข่าวและความคิดเห็นนั้น สยามรัฐจะเสนอด้วยปริมาณที่มากกว่าและหลากหลายกว่าไทยรัฐ

เนื้อหาทางการเมืองในประเด็นพลังทางการเมือง

เนื้อหาของประเด็นพลังทางการเมืองนี้สามารถแบ่งออกเป็น 5 ประเภทด้วยกัน โดยแบ่งเป็นกิจกรรมที่แสดงออกถึงความต้องการทางการเมือง ได้แก่ การเดินขบวน การชุมนุมประท้วง การปราศรัย การแจกใบปลิว การจลาจล หรือ การใช้กำลังปะทะ

ปริมาณเนื้อหาข่าวการเมืองพบว่า ประเด็นย่อยที่ถูกนำเสนอมากที่สุด คือ การชุมนุมประท้วง คิดเป็น ร้อยละ 5.25 รองลงมาคือ การจลาจล หรือการใช้กำลัง คิดเป็นร้อยละ 4.58 และการเดินขบวน การปราศรัย และการแจกใบปลิว เป็นกิจกรรมที่แสดงถึงพลังทางการเมืองที่ถูกนำเสนออันดับที่น้อยที่สุด

การเสนอข่าวในประเด็นนี้เป็นการเสนอตามเหตุการณ์การเมืองที่เกิดขึ้น ในช่วงหลัง 14 ต.ค. 16 นั้น การแสดงพลังการเมืองดูเหมือนเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้ทั่วไป ไม่ว่าจะเป็น ลูกจ้างไม่พอใจนายจ้าง นักเรียนไม่พอใจครู นักศึกษาไม่พอใจรัฐบาล เป็นบรรยากาศแห่งการเรียกร้องและแสดงสิทธิเสรีภาพของตน ซึ่งเป็นบรรยากาศที่ต่อเนื่องมาถึงสมัยรัฐบาล

ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช ค่าย คังนั้่นข่าวการเมืองในประเด็นนี้จึงมีการนำเสนออยู่ในหน้าหนังสือพิมพ์ ข่าวการประท้วง การเดินขบวนของกลุ่มพลังต่างๆ ทั้ง นิสิต กรรมกร พ่อค้า แม่ค้า เป็นภาพจินตนาในยุคนั้น โดยไทยรัฐจะเสนอข่าวประเภนี้มากกว่าสยามรัฐ ซึ่งจะเสนอต่อเมื่อเป็นการชุมนุมครั้งใหญ่ๆ เท่านั้น ซึ่งการชุมนุมครั้งใหญ่ที่สุด ก็เพื่อต่อต้านจอมพลถนอม กลับเข้าประเทศ เมื่อวันที่ 5 ต.ค. 2519 ก่อนที่จะถูกลามออกไปเป็นการจลาจลในเวลาต่อมา

ในด้านปริมาณการนำเสนอความคิดเห็น พบว่า เป็นการแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นการชุมนุมประท้วง เพียงประเด็นเดียว คิดเป็นร้อยละ 1.32 ของปริมาณความคิดเห็นทั้งหมด โดยเสนอผ่านรูปแบบคอลัมน์ เป็นร้อยละ 88.14 และผ่านบทบรรณาธิการ ร้อยละ 11.86 ส่วนการแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นนี้ผ่านทางจดหมายผู้อ่าน ไม่ปรากฏ

การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองต่อประเด็นการชุมนุมประท้วงนี้ มีเพียงสยามรัฐเท่านั้นที่นำเสนอ ซึ่งแม้ว่าในส่วนข่าวการเมืองไทยรัฐจะนำเสนอมากกว่าสยามรัฐ แต่กลับไม่เสนอในความคิดเห็นเลย ซึ่งเห็นว่าสยามรัฐนั้นเสนอเนื้อหาทางการเมืองในปริมาณที่ครบถ้วนมากกว่าไทยรัฐ

โดยสรุป การแสดงพลังทางการเมืองเป็นการแสดงออกถึงสิทธิเสรีภาพของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย การชุมนุม การประท้วง การเปิดอภิปราย การเดินขบวน ล้วนแต่เป็นการแสดงพลังเพื่อต่อสู้และเรียกร้องในสิ่งที่บุคคลกลุ่มหนึ่งต้องการ ซึ่งเป็นสิทธิที่สามารถกระทำได้ในระบอบประชาธิปไตยนั่นเอง ซึ่งข่าวการเมืองที่ออกมา ก็เป็นการรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะเหตุการณ์ 6 ต.ค. 19 เป็นเหตุการณ์ใหญ่ และหนังสือพิมพ์ต่างให้ปริมาณเนื้อที่กับข่าวสำคัญนี้มาก โดยไทยรัฐจะเสนอข่าวการแสดงพลังการเมืองนี้ในปริมาณที่สูงกว่าสยามรัฐ ส่วนความคิดเห็นกลับไม่นำเสนอ ในขณะที่สยามรัฐเสนอทั้งสองประเภท

เนื้อหาทางการเมืองในประเด็นการปกครองท้องถิ่น

ประเด็นการปกครองท้องถิ่นนี้ แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 5 ประเด็นย่อย ตามรูปแบบการปกครองท้องถิ่น ได้แก่ การปกครองแบบกรุงเทพมหานคร การปกครองแบบเทศบาลเมือง สภาจังหวัด สภาตำบล และสุขาภิบาล

ปริมาณเนื้อหาข่าวการเมืองตามประเด็นนี้ พบว่า มีการนำเสนอประเด็นกรุงเทพมหานคร มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.64 ของปริมาณเนื้อหาข่าวการเมืองทั้งหมด รองลงมา คือ เทศบาลเมือง สภาจังหวัด สภาตำบล ส่วนประเด็นสุขาภิบาล ไม่ปรากฏ

เนื้อหาข่าวการเมืองที่เสนอ เป็นข่าวการบริหารงานของกรุงเทพมหานครต่อกรณีต่างๆ เช่น ปัญหาหาบเร่-แผงลอย ปัญหาน้ำท่วม ปัญหาความสะอาด รวมถึงความขัดแย้งในการบริหารงานของสภากรุงเทพมหานครด้วย ส่วนเทศบาลเมือง ข่าวที่เสนอเป็นเรื่องเกี่ยวกับเมืองพัทยาที่หันมาบริหารแบบกรุงเทพมหานคร ส่วนประเด็นอื่นๆ ก็จะเป็นการรายงานข่าวการประชุมของสภาจังหวัด การร้องเรียนของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น ซึ่งเมื่อพิจารณาแบ่งเป็นหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและสยามรัฐแล้ว สยามรัฐมีปริมาณการเสนอข่าวการเมืองประเภทนี้มากกว่าไทยรัฐ

ปริมาณเนื้อหาความคิดเห็นทางการเมือง พบว่า มีการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการบริหารงานของกรุงเทพมหานครมากที่สุด คิดเป็น ร้อยละ 3.12 ของปริมาณเนื้อหาความคิดเห็นทั้งหมด โดยรองลงมา คือ ประเด็นการบริหารของสภาจังหวัด เทศบาลเมือง สุขาภิบาล ส่วน การปกครองในส่วนของสภาตำบล ไม่ปรากฏ

การเสนอความคิดเห็นทางการเมืองเน้นการวิพากษ์วิจารณ์การบริหารงานที่ผิดพลาดหรือบกพร่องของกรุงเทพมหานคร ซึ่งทำให้เกิดปัญหาอย่างมากต่อชาวกรุงเทพฯ แต่นักหนังสือพิมพ์ก็จะสนับสนุนให้มีการกระจายอำนาจการปกครองแบบนี้ไปสู่จังหวัดอื่นๆ มากขึ้นเพื่อให้เป็นประชาธิปไตยมากขึ้น

โดยสรุป เนื้อหาทางการเมืองในประเภทการปกครองท้องถิ่น ในรัฐบาลชุดนี้ หนังสือพิมพ์ไม่ค่อยให้ความสำคัญมากนัก โดยเสนอเป็นปริมาณไม่มากนัก และเสนอไม่ครบถ้วนทุกประเด็นย่อย โดยมุ่งเน้นการบริหารงานของกรุงเทพมหานครเป็นอันดับแรกทั้งข่าวการเมืองและความคิดเห็น โดยสยามรัฐจะเสนอเป็นปริมาณมากกว่าไทยรัฐ

เนื้อหาทางการเมืองด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมืองทั่วไป

เนื้อหาในประเด็นนี้ไม่ปรากฏในข่าวการเมือง ส่วนในเนื้อหาความคิดเห็นทางการเมืองนั้น จะปรากฏเป็นเรื่อง ความรู้ทางประวัติศาสตร์การเมือง เช่น เรื่องเกี่ยวกับอาชีพก่อนเป็นนายกรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีแต่ละท่าน ความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ทางการเมือง เช่น ไฟฟ้า พลร่ม เป็นต้น ซึ่งเสนอเนื้อหาความคิดเห็นผ่านคอลัมน์เพียงรูปแบบเดียว คิดเป็นร้อยละ 1.15

ในส่วนความคิดเห็นการเมืองนั้น ไทยรัฐเสนอน้อยกว่าสยามรัฐ ซึ่งสยามรัฐจะเสนอในส่วนที่ให้ความรู้ทางการเมืองจากคอลัมน์ต่างๆ เช่น ความคิดเห็นทางการเมือง บอกรบต เป็นต้น

โดยสรุป ปริมาณเนื้อหาทางการเมืองในสมัยรัฐบาลม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช มีการนำเสนอเนื้อหาที่ครบถ้วนในทุกประเด็นหลัก โดยเสนอตามลำดับความสำคัญของระบบการเมือง คือ เน้นที่ตัวสถาบันการเมือง การบริหารราชการแผ่นดิน และกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ที่มีบทบาททางการเมือง ข่าวการเมืองก็จะเป็นการรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เป็นหลัก เช่นการบริหารงานของรัฐมนตรีตามกระทรวงต่างๆ ข่าวการเดินขบวน ซึ่งเป็นข่าวการเมืองที่สะท้อนให้เห็นถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้นๆ ส่วนความคิดเห็นทางการเมืองนั้น พบว่าจะแสดงออกผ่านคอลัมน์มากที่สุด รองลงมาคือบทบรรณาธิการและจดหมายจากผู้อ่าน ซึ่งจะมีนักคอลัมน์นิสต์ที่แสดงความคิดเห็นเป็นจำนวนมาก ซึ่งทำให้เกิดความหลากหลายในประเด็นที่แสดงความคิดเห็น

ในส่วนของไทยรัฐและสยามรัฐนั้นพบว่า สยามรัฐอันเป็นหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพมีความแตกต่างในปริมาณการนำเสนอเนื้อหาทางการเมืองจากไทยรัฐอันเป็นหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยมอย่างชัดเจน โดยสยามรัฐจะเสนอข่าวและความคิดเห็นในปริมาณที่มากกว่า ยกเว้นเพียงประเด็นพลังทางการเมืองเท่านั้น ที่ไทยรัฐเสนอข่าวการเมืองมากกว่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะไทยรัฐให้ความสนใจกับข่าวที่มีความตื้นตันน่าสนใจ และเร้าอารมณ์มากกว่าสยามรัฐ

ซึ่งจากการวิเคราะห์เนื้อหาทางการเมืองจะพบว่า ปริมาณเนื้อที่วัดเป็น B.S.U. แล้วมีปริมาณที่สูงมาก ในส่วนความคิดเห็นเป็นส่วนที่นำเสนอกันอย่างหลากหลาย ซึ่งเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลแล้วจะทำให้เปลี่ยนแปลงไป ดังตารางที่ 8 และผลการวิเคราะห์ที่จะเสนอ ดังนี้

ตารางที่ 8 แสดงปริมาณการเสนอเนื้อหาการเมืองตามประเด็นของหนังสือพิมพ์ในสมัยรัฐบาลธานินทร์ กรัยวิเชียร

ประเด็น	ข่าว		ความคิดเห็น						รวม	
	เนื้อที่	ร้อยละ	คอลัมน์ เนื้อที่	ร้อยละ	บทปก. เนื้อที่	ร้อยละ	จดหมาย เนื้อที่	ร้อยละ	เนื้อที่	ร้อยละ
1.อุดมการณ์การเมือง	72	0.40	634	3.28	74	0.38	-	-	840	4.34
2.สถาบันการเมือง	1,597	8.26	1,462	7.56	188	0.97	72	0.37	3,319	17.16
3.กลุ่มผลประโยชน์	857	4.43	1,463	7.56	56	0.29	140	0.72	2,516	13.01
4.พลังทางการเมือง	270	1.40	72	0.37	-	-	-	-	342	1.77
5.กฎหมายสาธารณะ	928	4.80	488	2.52	84	0.43	-	-	1,500	7.75
6.บริหารราชการแผ่นดิน	3,540	18.30	1,386	7.17	520	2.69	120	0.62	5,566	28.77
7.การต่างประเทศ	1,032	5.34	685	3.54	180	0.93	-	-	1,897	9.81
8.การปกครองท้องถิ่น	911	4.71	1,576	8.15	216	1.12	90	0.47	2,793	14.44
9.ความรู้ทั่วไป	-	-	459	2.37	54	0.28	52	0.27	565	2.92
รวม	9,214	47.62	8,285	42.83	1,372	7.09	474	2.45	19,345	100

จากตารางที่ 8 ปริมาณเนื้อหาทางการเมืองของหนังสือพิมพ์ในสมัยรัฐบาล
นายชานินทร์ กรีชัยเชียร

จากการนำเสนอเนื้อหาทางการเมืองของหนังสือพิมพ์ พบว่า เมื่อวิเคราะห์
ตามประเด็นทั้ง 9 ประเด็น มีปริมาณการเสนอเนื้อหาทางการเมือง คิดเป็นร้อยละ ดังนี้

- 1.ประเด็นการบริหารราชการแผ่นดิน คิดเป็น ร้อยละ 28.77
- 2.ประเด็นสถาบันการเมือง คิดเป็น ร้อยละ 17.15
- 3.ประเด็นการปกครองท้องถิ่น คิดเป็น ร้อยละ 14.43
- 4.ประเด็นกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง คิดเป็น ร้อยละ 13.00
- 5.ประเด็นความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คิดเป็น ร้อยละ 9.80
- 6.ประเด็นกฎหมายสาธารณะ คิดเป็น ร้อยละ 7.75
- 7.ประเด็นความรู้ความเข้าใจทั่วไปทางการเมือง คิดเป็น ร้อยละ 2.92
- 8.ประเด็นอุดมการณ์ทางการเมือง คิดเป็น ร้อยละ 0.43
- 9.ประเด็นพลังทางการเมือง คิดเป็น ร้อยละ 0.38

เนื้อหาทางการเมืองในประเด็นบริหารราชการแผ่นดิน

เนื้อหาทางการเมืองประเภทข่าวการเมืองต่อประเด็นการบริหารราชการแผ่นดิน พบว่า มีการเสนอปริมาณเนื้อหาข่าว ต่อประเด็น การรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติมากที่สุด คิดเป็น ร้อยละ 23.13 ของปริมาณเนื้อหาข่าวการเมืองทั้งหมด โดยประเด็นอื่น ๆ มีปริมาณการนำเสนอเล็กน้อย อยู่ระหว่าง ร้อยละ 3.80 - 0.90 เท่านั้น โดยรองลงมา คือ การบริหารราชการกระทรวง ทบวง กรม การพิจารณางบประมาณ การอภิปรายไม่ไว้วางใจ การบริหารรัฐวิสาหกิจ การประชุมคณะรัฐมนตรี การประชุมคณะกรรมการวิสามัญ การประชุมรัฐสภา และ การดำเนินนโยบาย ซึ่งการเสนอข่าวการเมืองในประเด็นนี้มีเพิ่มขึ้นจากรัฐบาลที่แล้วถึงร้อยละ 7.16

ในสมัยรัฐบาลนายธานินทร์ ความสำคัญของประเด็นข่าวเปลี่ยนไปจากรัฐบาลก่อน จากเดิมข่าวการเมืองเน้นที่การบริหารราชการตามกระทรวงทบวง กรม แต่มาในสมัยนี้ เน้นที่การรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ซึ่งก็คือ การปราบปรามคอมมิวนิสต์นั่นเอง ทั้งนี้เป็นเพราะรัฐบาลนายธานินทร์ เป็นรัฐบาลที่มีอุดมการณ์ที่ค่อนข้างเป็นอนุรักษ์นิยม ประกอบกับการใช้อำนาจ และได้มีการประกาศสร้างรากฐานระบอบประชาธิปไตยในเวลา 12 ปี และมุ่งที่จะกวาดล้างภัยจากการบ่อนทำลาย ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ทำให้มุ่งกวาดล้างคอมมิวนิสต์หรือพวกฝ่ายซ้ายให้หมดไป โดยนอกจากการปราบปรามและจับกุมผู้ต้องสงสัยที่เข้าข่ายพวกฝ่ายซ้ายด้วยการใช้กำลังปราบปรามในเขตเมือง และการใช้กำลังปะทะตามแนวชายแดนแล้ว การมุ่งสกัดกั้นการแพร่ขยายลัทธิคอมมิวนิสต์ ยังมุ่งกวาดล้างสิ่งพิมพ์หนังสือต่างๆ ที่อาจเป็นสื่อขยายแนวคิดคอมมิวนิสต์อีกด้วย ดังนั้นตลอด 1 ปีของรัฐบาลนี้ ภารกิจสำคัญของรัฐบาลก็คือ การปราบปรามคอมมิวนิสต์เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาตินั่นเอง

โดยเมื่อพิจารณาการนำเสนอข่าวการรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาตินี้ พบว่าไทยรัฐจะให้ความสำคัญมากกว่าสยามรัฐ โดยจะนำเสนอประเด็นข่าวการกวาดล้างผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์เป็นข่าวใหญ่และเป็นข่าวที่นำเสนออย่างต่อเนื่องเป็นประจำ ถึงเหตุการณ์การปะทะกันระหว่างตำรวจชายแดนและผู้ก่อการร้าย โดยเน้นการรายงานความเสียหาย เช่น ผู้เสียชีวิต ผู้ได้รับบาดเจ็บ และเน้นการรายงานข่าวที่เร้าอารมณ์ทั้งภาพข่าวและเนื้อหา เช่น นำภาพผู้ก่อการร้ายที่ถูกตัดหัวเสียบประจานมาลงเป็นภาพใหญ่ และบรรยายใต้ภาพด้วยถ้อยคำรุนแรง ในขณะที่สยามรัฐไม่เน้นการรายงานข่าวประเภทนี้

เนื้อหาทางการเมืองประเภทความคิดเห็นทางการเมือง ต่อประเด็นการบริหารราชการแผ่นดินนี้ พบว่ามีกรนำเสนอประเด็นการรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ เป็นปริมาณมากที่สุด คิดเป็น ร้อยละ 5.73 โดย ประเด็นที่มีการแสดงความคิดเห็นรองลงมา ได้แก่ การดำเนินนโยบาย การบริหารรัฐวิสาหกิจ การบริหารราชการกระทรวง ทบวง กรม การพิจารณางบประมาณ การประชุมคณะกรรมการวิสามัญ การอภิปรายไม่ไว้วางใจ การประชุมรัฐสภา และการประชุมคณะรัฐมนตรี เป็นประเด็นย่อยที่ถูกนำเสนอน้อยที่สุด

โดยพบว่า การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองจะออกมาในรูปของคอลัมน์ ร้อยละ 68.41 บทบรรณาธิการ ร้อยละ 25.67 และจดหมายผู้อ่าน ร้อยละ 5.32 ซึ่งใน ส่วนความคิดเห็นมีปริมาณที่ลดลงจากรัฐบาลที่แล้วร้อยละ 6.02

โดยสรุป จากการวิเคราะห์เนื้อหาทางการเมืองทั้งประเภทข่าวและความคิดเห็นทางการเมือง จะพบว่า ประเด็นการบริหารราชการแผ่นดินที่ถูกนำเสนอเป็นปริมาณมากที่สุด ทั้งข่าวและความคิดเห็นคือ การรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ โดยเนื้อหานั้น จะเน้นที่ การปราบปรามคอมมิวนิสต์ ซึ่ง เมื่อพิจารณาสภาวการณ์ทางการเมืองในขณะนั้น จะพบว่า ใน สมัยรัฐบาลนายธานินทร์ กรัยวิเชียร เป็นช่วงสงครามเย็นที่มีการแพร่ขยายลัทธิคอมมิวนิสต์ทั่วโลก ซึ่งประเทศไทยได้ยึดหลักการการสกัดกั้นคอมมิวนิสต์เช่นเดียวกับสหรัฐอเมริกา ดังนั้น เนื้อหาทางการเมืองในประเด็นการบริหารราชการแผ่นดิน จึงเน้นที่เนื้อหาการรักษาความสงบ เรียบร้อยแห่งชาติ

เนื้อหาทางการเมืองในประเด็นสถาบันทางการเมือง

เนื้อหาประเภทข่าวการเมืองในประเด็นสถาบันทางการเมืองที่มีปริมาณการ นำเสนอมากที่สุด คือ รัฐบาล คิดเป็นร้อยละ 9.96 ของปริมาณข่าวการเมืองทั้งหมด โดย ประเด็นรองลงมาคือ กองทัพ คิดเป็นร้อยละ 3.36 และ สภาคณะปฏิรูป ตุลาการ พรรคการเมือง ส่วนสถาบันวุฒิสภา ไม่มีการนำเสนอในข่าวการเมือง

การเสนอข่าวการเมืองในประเด็นนี้ พบว่า หนังสือพิมพ์เสนอลดลงถึงร้อยละ 3.32 ทั้งนี้ส่วนหนึ่งเป็นเพราะ หนังสือพิมพ์หันมาเสนอประเด็นข่าวอื่นเพื่อหลีกเลี่ยงการได้ รับผลกระทบจากการเสนอข่าวเกี่ยวกับสถาบันทางการเมืองทั้งรัฐบาลและกองทัพ โดยเฉพาะ ข่าวการเมืองเกี่ยวกับกองทัพนั้น ไม่ค่อยปรากฏมากนัก ทั้งนี้เพราะหนังสือพิมพ์หลีกเลี่ยงการ เกี่ยวข้องกับกองทัพที่เป็นสถาบันที่มีอำนาจและบทบาททางการเมืองสูงในสมัยนั้น ส่วนสภา ปฏิรูป พรรคการเมือง หรือสถาบันตุลาการเกือบจะไม่มีบทบาททางการเมืองเลยในขณะนั้น เพราะอำนาจการบริหารประเทศอยู่ที่รัฐบาลที่มาจากการแต่งตั้งของกลุ่มทหาร

ขณะเดียวกันข่าวเกี่ยวกับตัวสถาบันรัฐบาลลดน้อยลงไปก็เพราะ บุคคลในคณะรัฐบาลไม่ค่อยออกมาให้สัมภาษณ์ ซึ่งพบว่าข่าวการเมืองเกี่ยวกับรัฐบาลที่ออกมาในช่วงนั้น จะมีแหล่งข่าวเพียงไม่กี่คน ได้แก่ นายธานีทร กรีขวิเชียร นายกรัฐมนตรี นายสมัคร สุนทรเวช รมต.มหาดไทย นายคุดิต ศิริวรรณ รมต.สำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งทำให้นักหนังสือพิมพ์ไม่มีเหตุการณ์ที่จะนำมาเสนอ

เนื้อหาประเภทความคิดเห็นทางการเมือง พบว่า ประเด็นสถาบันบริหารคือ รัฐบาล มีปริมาณการแสดงความคิดเห็นมากที่สุด คิดเป็น ร้อยละ 10.01 จากเนื้อหาความคิดเห็นทั้งหมด รองลงมาคือ สภาคณะปฏิรูป กองทัพ และตุลาการ ส่วน พรรคการเมืองและ วุฒิสภา ไม่มีการนำเสนอ โดยการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองจะปรากฏในรูปของ คอลัมน์ ร้อยละ 84.30 บทบรรณาธิการ ร้อยละ 10.32 และจดหมายจากผู้อ่าน ร้อยละ 4.18

การเสนอเนื้อหาความคิดเห็นนั้น เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับรัฐบาลก่อน พบว่าลดลงถึงร้อยละ 7.61 ซึ่งแบ่งเป็น ไทยรัฐลดลง ร้อยละ 15.46 และสยามรัฐลดลงร้อยละ 9.59 ซึ่งสาเหตุ ก็เพื่อความอยู่รอดของหนังสือพิมพ์ เพราะหนังสือพิมพ์และนักคอลัมน์นิสต์ต้องการจะหลีกเลี่ยงการวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล เพราะจะนำไปสู่การถูกสั่งปิดหนังสือพิมพ์ได้

ในจำนวนเนื้อหาความคิดเห็นที่ลดลงนั้น สยามรัฐก็ยังคงสามารถเสนอเนื้อหาแสดงความคิดเห็นได้ แม้จะถูกสั่งปิด ถึง 2 ครั้ง ซึ่งคอลัมน์นิสต์ที่แสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลอย่างต่อเนื่องก็คือ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ในขณะที่คอลัมน์นิสต์ในไทยรัฐ เช่น ชูม และสองลิขิต กลับหันไปเสนอเนื้อหาอื่นแทนการเมือง เช่น ยาเสพติด อาชญากรรม เศรษฐกิจ ต่างประเทศ ในบางครั้งก็แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกีฬาและบันเทิง

โดยสรุป การเสนอปริมาณเนื้อหาทางการเมืองต่อสถาบันการเมืองลดลง ด้วยสาเหตุเพราะการปรับตัวหนีแรงกดดันจากการถูกสั่งปิดหนังสือพิมพ์ ทั้งในส่วนของข่าวการเมืองและความคิดเห็นทางการเมือง ซึ่งส่วนหนึ่งมาจากการที่รัฐบาลไม่เปิดโอกาสให้เป็นข่าว ดังนั้นจึงพบว่า เนื้อหาทางการเมืองต่อสถาบันการเมืองลดลงมากทั้งไทยรัฐและสยามรัฐ

เนื้อหาทางการเมืองในประเด็นการปกครองท้องถิ่น

เนื้อหาทางการเมืองในประเด็นนี้ สามารถแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 5 ประเด็น โดยในเนื้อหาข่าวการเมืองนี้ ประเด็นที่ถูกนำเสนอเป็นปริมาณมากที่สุด คือ การบริหารงานกรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 8.44 ของเนื้อหาข่าวการเมืองทั้งหมด รองลงมา คือ ประเด็นเทศบาลเมือง และสภาตำบล ส่วน ประเด็นการบริหารงานของสภาจังหวัดและการบริหารสุขาภิบาล ไม่ปรากฏ

เนื้อหาข่าวการเมืองต่อประเด็นการปกครองท้องถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก แต่เดิมในสมัยรัฐบาลก่อนเป็นประเด็นท้ายที่หนังสือพิมพ์จะหันมานำเสนอ แต่ในรัฐบาลนี้ก็กลับเสนอเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.76 ซึ่งพบว่า การที่ข่าวการเมืองถูกจำกัดลงจากการเสนอข่าวสถาบันการเมือง หนังสือพิมพ์จึงหันมาเสนอประเด็นการปกครองในระดับท้องถิ่นแทน เช่น การบริหารงานของกรุงเทพมหานคร ซึ่งพบว่าทั้งไทยรัฐและสยามรัฐต่างก็เสนอเพิ่มขึ้น ไทยรัฐเสนอเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.99 สยามรัฐเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.49

เหตุการณ์ใหญ่เกี่ยวกับการรายงานข่าวกรุงเทพมหานคร ก็คือ ในเดือนเมษายน นายกรัฐมนตรี ได้ใช้มาตรา 21 ประกาศยุบสภากรุงเทพมหานคร เพื่อยุติปัญหาความขัดแย้งของผู้นำและรองผู้นำกรุงเทพมหานคร พร้อมกับตั้งผู้ว่ากรุงเทพมหานครคนใหม่

เนื้อหาทางการเมืองประเภทความคิดเห็นทางการเมือง พบว่า การบริหารงานของกรุงเทพมหานคร มีปริมาณการแสดงความคิดเห็นมากที่สุด คิดเป็น ร้อยละ 12.22 ของปริมาณเนื้อหาทางการเมืองทั้งหมด รองลงมาคือ เทศบาลเมือง สภาตำบล สุขาภิบาล ส่วนสภาจังหวัดไม่ปรากฏ โดยเนื้อหาความคิดเห็นทางการเมือง จะนำเสนอในรูปแบบของคอลัมน์ ร้อยละ 83.74 บทบรรณาธิการ คิดเป็น ร้อยละ 11.48 และจดหมายผู้อ่าน คิดเป็น ร้อยละ 4.78

เนื้อหาความคิดเห็นต่อประเด็นนี้ก็เพิ่มขึ้นมากเช่นกันคือร้อยละ 6.69 ซึ่งการแสดงความคิดเห็น มุ่งเน้นการวิพากษ์วิจารณ์การบริหารงานของกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะ

ปัญหาการบริหารลำชาของกรุงเทพฯ และความขัดแย้งของสภากรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นประเด็นที่มีการวิพากษ์วิจารณ์กันทุกคอลัมน์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ประเด็นในการเสนอข่าวการเมืองมีอย่างจำกัดในรัฐบาลชุดนี้ เมื่อเกิดประเด็นการเมืองที่น่าสนใจ จึงถูกหยิบยกขึ้นมาเสนออย่างต่อเนื่อง

โดยสรุป การเสนอเนื้อหาการเมืองต่อประเด็นการปกครองท้องถิ่น มีเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ในขณะที่ประเด็นหลักในการเสนอข่าวการเมืองอย่างบริหารรัฐกิจและสถาบันการเมืองลดลง ทั้งนี้ เพราะหนังสือพิมพ์ไม่สามารถจะเสนอเนื้อหาการเมืองที่กระทบกระเทือนรัฐบาลโดยตรงได้ ดังนั้นจึงหันมานำเสนอประเด็นการเมืองอื่นแทน โดยพบว่าทั้งไทยรัฐและสยามรัฐต่างก็หันมาเสนอประเด็นนี้เพิ่มขึ้นจากเดิมเช่นกัน

เนื้อหาทางการเมืองในประเด็นกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง

เนื้อหาประเภทข่าวการเมืองในประเด็นกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง พบว่ากลุ่มสื่อมวลชน มีปริมาณการนำเสนอมากที่สุด คิดเป็น ร้อยละ 2.81 รองลงมา คือ กลุ่มนักการเมือง กลุ่มกรรมกร กลุ่มข้าราชการ กลุ่มนิสิต และ กลุ่มเกษตรกร ส่วนกลุ่มอื่น ๆ เช่น กลุ่มกระทิงแดง กลุ่มลูกเสือชาวบ้าน ไม่ปรากฏการนำเสนอ

กลุ่มสื่อมวลชนกลายเป็นกลุ่มการเมืองที่มีบทบาทมากขึ้นในรัฐบาลชุดนี้ ทั้งนี้เพราะกลุ่มสื่อมวลชน โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์มีการรวมตัวกันเพื่อเรียกร้องเสรีภาพในการทำงานจากรัฐบาล โดยจะออกมาในรูปของการจัดสัมมนา การจัดอภิปรายออกโทรทัศน์ นอกจากนี้ยังมีข่าวคำสั่งของรัฐบาลที่ให้อำนาจเจ้าพนักงานการพิมพ์ในการสั่งปิดหนังสือพิมพ์ ซึ่งเป็นข่าวแทบทุกวัน และข่าวการจับกุมนักหนังสือพิมพ์บางคนที่เขาขายเป็นผู้สื่อข่าวคอมมิวนิสต์นอกจากนี้ยังมีข่าวการออกหนังสือพิมพ์เจ้าพระยาของรัฐบาล โดยข่าวการเรียกร้องเสรีภาพของหนังสือพิมพ์นี้สยามรัฐจะให้ความสำคัญมากกว่าไทยรัฐ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นนักหนังสือพิมพ์ที่ร่วมเรียกร้องเสรีภาพอย่างสันติวิธีจากรัฐบาลด้วย

เนื้อหาประเภทความคิดเห็นทางการเมือง พบว่า กลุ่มข้าราชการ นำเสนอมากกว่ากลุ่มอื่น คือ ร้อยละ 5.27 ส่วนกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองที่นำเสนอรองลงมา คือ กลุ่มสื่อมวลชน กลุ่มนักการเมือง กลุ่มเกษตรกร กลุ่มกรรมกร และกลุ่มนิสิตนักศึกษา ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่มีการนำเสนอเช่นเดียวกับประเภทข่าวการเมือง โดยรูปแบบของการเสนอความคิดเห็น พบว่า เสนอผ่านคอลัมน์ คิดเป็นร้อยละ 88.19 ผ่านจดหมายผู้อ่าน คิดเป็น 8.44 และจากบทบรรณาธิการ คิดเป็นร้อยละ 3.38

เนื้อหาความคิดเห็น ในส่วนนี้เกิดความเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ เพราะกลุ่มนักการเมืองมีบทบาทลดลง จนแทบไม่มีกิจกรรมใดทางการเมืองเลย ซึ่งตรงกับประเด็นสถาบันทางการเมืองที่พรรคการเมืองลดบทบาทลงไปอย่างชัดเจน ในรูปแบบการปกครองรูปแบบอำนาจนิยมนี้ ซึ่งกลุ่มที่มีบทบาทมากขึ้นมาแทนที่คือ ข้าราชการ ซึ่งเป็นประเด็นที่ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์จากคอลัมน์นิสต์มากที่สุด ซึ่งอาจเป็นเพราะ ไม่สามารถที่จะวิจารณ์บุคคลในคณะรัฐบาลได้ จึงหันมาวิจารณ์ผู้ใต้บังคับบัญชา อย่างข้าราชการแทน ส่วนกลุ่มสื่อมวลชนมีบทบาทอย่างชัดเจน เพื่อเรียกร้องความยุติธรรมในการปฏิบัติหน้าที่

โดยสรุป ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในประเด็นนี้ ก็เพราะเหตุการณ์การเมืองนั้นทำให้กลุ่มสื่อมวลชน ได้พยายามแสดงพลังต่อสู้กับการครอบงำของรัฐบาล ทำให้มีบทบาททางการเมืองโดดเด่นขึ้นมาทั้งในส่วนของข่าวและความคิดเห็น โดยกลุ่มนักการเมืองมีบทบาทลดลงไป และหนังสือพิมพ์ก็เสนอเนื้อหาการทำงานของกลุ่มข้าราชการเพิ่มขึ้นแทนที่ โดยภาพรวมของปริมาณเนื้อหาทั้งหมด ไทยรัฐจะให้ความสำคัญกับเนื้อหาในกลุ่มผลประโยชน์นี้มากกว่าสยามรัฐ

เนื้อหาทางการเมืองในประเด็นความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

เนื้อหาประเภทข่าวการเมืองจากประเด็นนี้ พบว่า ข่าวการเมืองที่เสนอเป็นปริมาณมากที่สุด เป็นความสัมพันธ์ระหว่างไทย กับประเทศเสรีนิยม คิดเป็น ร้อยละ 6.51

รองลงมา คือกลุ่มประเทศสังคมนิยม คิดเป็น ร้อยละ 4.57 ส่วนความสัมพันธ์กับกลุ่มประเทศเป็นกลาง มีปริมาณการเสนอเนื้อหา คิดเป็น ร้อยละ 0.11

ข่าวการเมืองในประเทศนี้ เพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 1.77 ซึ่งเป็นปริมาณไม่มากนัก ซึ่งเนื้อหาของข่าวในช่วงต้นรัฐบาล เป็นข่าวการส่งสาสน์ยอมรับสถานภาพของรัฐบาลไทย จากประเทศต่างๆ ทั่วโลก ทั้งนี้ เพราะรัฐบาลใหม่ที่ตั้งขึ้น ได้อำนาจมาจากการปฏิวัติ และต่อมาเป็นข่าวการเดินทางไปต่างประเทศของนายกรัฐมนตรี และการเดินทางมาเยือนประเทศไทยของนายลี กวน ยู นายกรัฐมนตรีสิงคโปร์ ซึ่งเป็นการรายงานข่าวทั่วไป

เนื้อหาประเภทความคิดเห็นทางการเมือง พบว่า มีการแสดงความคิดเห็นต่อความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับกลุ่มประเทศสังคมนิยมมากที่สุดคิดเป็น ร้อยละ 5.12 รองลงมา คือ กลุ่มประเทศเสรีนิยม และกลุ่มประเทศเป็นกลาง ซึ่งรูปแบบการนำเสนอความคิดเห็น จะผ่านทางคอลัมน์ ต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 79.19 และผ่านทางบทบรรณาธิการ ร้อยละ 20.18

การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองต่อประเทศนี้มีเพิ่มขึ้นจากเดิมไม่มากนัก ซึ่งการวิพากษ์วิจารณ์การดำเนินความสัมพันธ์กับต่างประเทศในรัฐบาลนี้ไม่สามารถวิจารณ์ได้เต็มที่ เพราะอาจกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของประเทศ ซึ่งอาจจะทำให้นักหนังสือพิมพ์ถูกปิดได้

โดยสรุป ปริมาณการเสนอเนื้อหาการเมืองในประเทศนี้เป็นประเทศที่เพิ่มขึ้นมา ทดแทนการเสนอเนื้อหาหลักที่ลดลงไป โดยการเสนอนั้นเน้นไปที่ข่าวความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ส่วนความคิดเห็นนั้นก็เพิ่มขึ้น โดยทั้งไทยรัฐและสยามรัฐต่างก็เสนอเพิ่มขึ้นทั้งในส่วนของข่าวและความคิดเห็นเช่นกัน

เนื้อหาทางการเมืองในประเด็นกฎหมายสาธารณสุข

เนื้อหาประเภทข่าวการเมืองต่อประเด็นกฎหมายสาธารณสุขนี้ มีการเสนอ ปริมาณข่าวพระราชบัญญัติ เป็นปริมาณมากที่สุด คิดเป็น ร้อยละ 8.99 รองลงมา คือ ข่าวกฎ ขอบบังคับอื่น ๆ โดยข่าวเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญมีการนำเสนอที่น้อยที่สุด

การเสนอข่าวกฎหมายสาธารณสุขนี้ พบว่าเพิ่มขึ้นจากเดิม ร้อยละ 2.48 ซึ่ง เป็นการรายงานความเคลื่อนไหว หรือการออกพระราชบัญญัติมาบังคับใช้ ในรัฐบาลใหม่ ที่ สำคัญ คือในช่วงแรกของรัฐบาลจะมีการเสนอรายงานคำสั่งคณะปฏิรูปฉบับต่างๆ ทุกฉบับ โดยประเด็นข่าวกฎหมายที่สำคัญ คือ ข่าวการยกร่างพระราชบัญญัติการพิมพ์ ฉบับใหม่ ที่ เสนอโดย นายจักรชัย จริยเวชวัฒนา ซึ่งได้รับความสนใจจากหนังสือพิมพ์มาก เพราะ พรบ. นี้มีสาระสำคัญที่ผูกมัดหนังสือพิมพ์มากขึ้น และระบุให้นักข่าวทุกคนต้องขึ้นทะเบียน แต่ในที่สุดก็ไม่ผ่านมติสภา ซึ่งทั้ง ไทยรัฐและสยามรัฐต่างก็เสนอข่าวเรื่องนี้เป็นข่าวใหญ่ เห็นได้ว่า เป็นการตื่นตัวของหนังสือพิมพ์ ที่พยายามต่อสู้กับ พรบ.ฉบับนี้

เนื้อหาประเภทความคิดเห็นทางการเมือง ก็ยังมีการเสนอความคิดเห็นต่อ ประเด็นพระราชบัญญัติมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 5.09 โดย ปริมาณเนื้อหาความคิดเห็นต่อ ประเด็นรัฐธรรมนูญและกฎ ขอบบังคับ มีจำนวนเท่ากัน คือ ร้อยละ 0.27 โดยมีการเสนอความคิดเห็นผ่านทางคอลัมน์ ร้อยละ 85.31 และบทบรรณาธิการ ร้อยละ 14.69

ประเด็นการแสดงความคิดเห็นของนักหนังสือพิมพ์ยังคงเน้นที่ การต่อต้าน พรบ.ฉบับนายจักรชัย ในขณะที่การวิจารณ์กฎหมายฉบับอื่น หรือ คำสั่งคณะปฏิรูปไม่ปรากฏ นัก ซึ่งมีผลให้การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในประเด็นนี้ ลดลงจากเดิมร้อยละ 1.02

โดยสรุป การเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับกฎหมายสาธารณสุขก็ยังคงให้ความสำคัญ กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ไม่วิพากษ์วิจารณ์การออกกฎหมายของรัฐบาลมากนัก ยกเว้นแต่ กฎหมายนั้นจะกระทบกระเทือนถึงการทำงานของหนังสือพิมพ์

เนื้อหาทางการเมืองในประเด็นความรู้ความเข้าใจทางการเมืองทั่วไป

เนื้อหาทางการเมืองในประเด็นความรู้ความเข้าใจทางการเมืองทั่วไปนี้ นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์การเมือง ศัพท์การเมือง เป็นต้น โดยผ่านทางเนื้อหาประเภทความคิดเห็น ดังนั้น จึงไม่มีการเสนอในเนื้อหาประเภทข่าวการเมือง โดยเสนอเนื้อหาความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 5.57 ของเนื้อหาความคิดเห็นทางการเมืองทั้งหมด โดยผ่านทางคอลัมน์ ร้อยละ 81.24 บทบรรณาธิการ ร้อยละ 3.56 และ ผ่านทางจดหมายผู้อ่าน ร้อยละ 3.20

การเสนอเนื้อหาประเภทนี้เพิ่มขึ้น แสดงให้เห็นว่า หนังสือพิมพ์ได้พยายามแสวงหาประเด็นอื่นเข้ามาทดแทนการเสนอข่าวและเนื้อหาที่กระทบกระเทือนรัฐบาล โดยการเสนอเนื้อหาการเมืองทั่วไป ส่วนใหญ่จะเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์การเมือง เช่น การเมืองในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม การเมืองของต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา หรือประเทศในเอเชีย ซึ่งพบว่า สยามรัฐจะหันมาเสนอเนื้อหาประเภทนี้เพิ่มขึ้นมา เพื่อเป็นการทดแทนเนื้อหาความคิดเห็นทางการเมืองต่อประเด็นอื่นที่ขาดหายไปจากประเด็นสถาบันการเมือง และการบริหารราชการแผ่นดิน ในขณะที่ไทยรัฐหันไปแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นอื่น เช่น กีฬา เศรษฐกิจ อาชญากรรมแทน

เนื้อหาทางการเมืองในประเด็นอุดมการณ์ทางการเมือง

เนื้อหาประเภทข่าวการเมือง ในประเด็นอุดมการณ์ทางการเมืองนี้ มีปริมาณการเสนอข่าวอุดมการณ์ชาตินิยมมากที่สุด รองลงมาคือ ประชาธิปไตย ส่วนอุดมการณ์สังคมนิยมและอำนาจนิยม ไม่มีการนำเสนอ

ข่าวการเมืองในประเด็นนี้ เช่น รัฐบาลข่าวโครงการแต่งเพลงประจำจังหวัดของกระทรวงมหาดไทย ก็เป็นข่าวที่แสดงให้เห็นการปลุกเร้าแนวคิดชาตินิยมที่มุ่งให้คนรักท้องถิ่น รักชาติ ไม่ไปหลงเชื่อลัทธิการเมืองอย่างลัทธิคอมมิวนิสต์

เนื้อหาประเภทความคิดเห็นทางการเมือง มีการเสนอเนื้อหาทางการเมืองในประเด็นอุดมการณ์ประชาธิปไตย มากที่สุด รองลงมา คือ ชาตินิยม อำนาจอธิปไตย และ สังคมนิยม โดยเสนอผ่านทางคอลัมน์ ร้อยละ 81.24 บทบรรณาธิการ ร้อยละ 3.56 และจดหมายจากผู้อ่าน ร้อยละ 3.20

การแสดงความคิดเห็นต่ออุดมการณ์การเมืองอื่นๆ ลดลงถึง 3.67 แสดงให้เห็นว่านักหนังสือพิมพ์ไม่พยายามที่จะเสนอแนวคิดการเมืองในรูปแบบอื่น โดยเฉพาะแนวคิดสังคมนิยม เพราะอาจเป็นเหตุให้ถูกมองว่าเป็นผู้ฝักใฝ่คอมมิวนิสต์และอาจถูกสั่งปิดหนังสือพิมพ์ ในข้อหาก่อให้เกิดความไม่สงบในชาติได้ การแสดงความคิดเห็นต่ออุดมการณ์ทางการเมืองจึงอยู่ในเรื่องที่จำกัดเท่านั้น ซึ่งพบว่าไทยรัฐเสนอลดลงถึงร้อยละ 10.09 ส่วนสยามรัฐลดลงร้อยละ 3.63

โดยสรุป ปริมาณการเสนอเนื้อหาส่วนนี้ลดลงไป เพราะการเสนออุดมการณ์การเมืองกระทำได้อย่างจำกัด และต้องเป็นอุดมการณ์ที่เป็นไปในแนวทางเดียวกับรัฐบาล เพราะการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับอุดมการณ์ที่ตรงข้ามกับรัฐ อาจกระทบกระเทือนต่อสถานภาพของหนังสือพิมพ์ได้ เห็นได้ว่า ทั้งไทยรัฐและสยามรัฐต่างก็ลดปริมาณเนื้อหาในส่วนนี้ลงเหมือนกัน

เนื้อหาทางการเมืองในประเด็นพลังทางการเมือง

เนื้อหาประเภทข่าวการเมืองในประเด็นพลังทางการเมืองนี้ มีการนำเสนอข่าวการจลาจล มากกว่าประเด็นอื่น รองลงมา คือ การชุมนุมประท้วง ส่วนประเด็นย่อยอื่นๆ ไม่มีการนำเสนอ

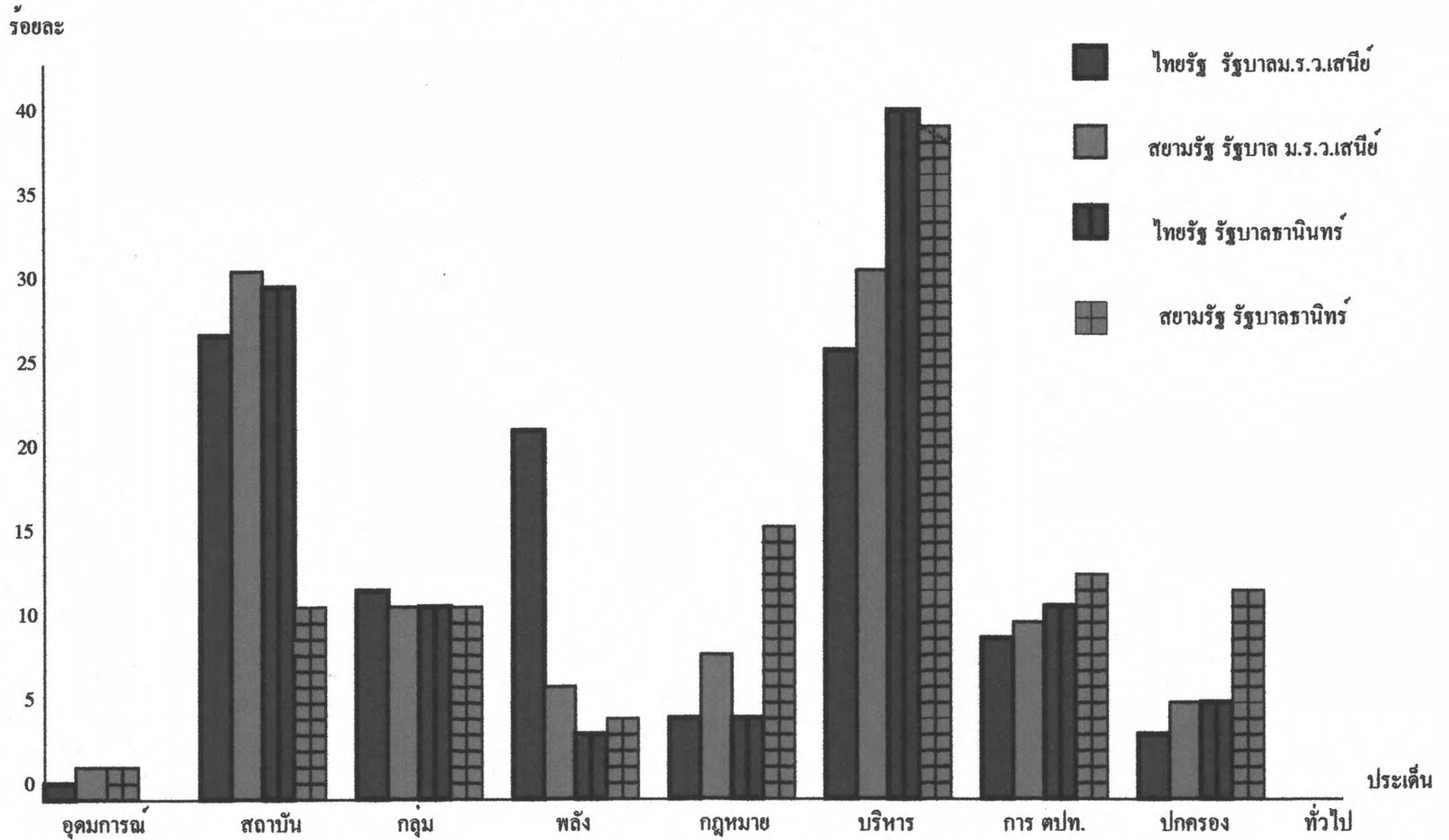
ข่าวการเมืองประเภทนี้ลดลงจากเดิมมาก ส่วนหนึ่งเป็นเพราะความเข้มงวดของการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ การควบคุมสถานการณ์บ้านเมืองอยู่ภายใต้คำสั่งคณะปฏิรูป ซึ่งการกระทำใดๆ ที่เป็นการก่อให้เกิดความไม่สงบจะได้รับโทษรุนแรง ซึ่งหลังจากการปราบปรามจลาจลที่ธรรมศาสตร์ ในวันที่ 6 ต.ค. 19 แล้ว ก็ไม่เกิดการเคลื่อนไหวทางการเมืองใดๆ อีก ซึ่งปริมาณข่าวการจลาจลที่มีในรัฐบาลนี้ ก็ล้วนเป็นข่าวต่อเนื่องจากรัฐบาลที่แล้วทั้งสิ้น ซึ่งพบว่าเดิมที่ไทยรัฐให้ความสนใจกับข่าวประเภทนี้มาก ในรัฐบาลที่แล้ว แต่กลับเสนอด้วยปริมาณที่ลดลงถึงร้อยละ 19.58 ส่วนสยามรัฐมีระดับปริมาณการเสนอลดลงเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

เนื้อหาความคิดเห็นทางการเมืองมีการนำเสนอในประเด็นการจลาจล ส่วนประเด็นย่อยอื่นไม่ปรากฏ โดยแสดงความคิดเห็นทางการเมืองผ่านทางคอลัมน์เท่านั้น

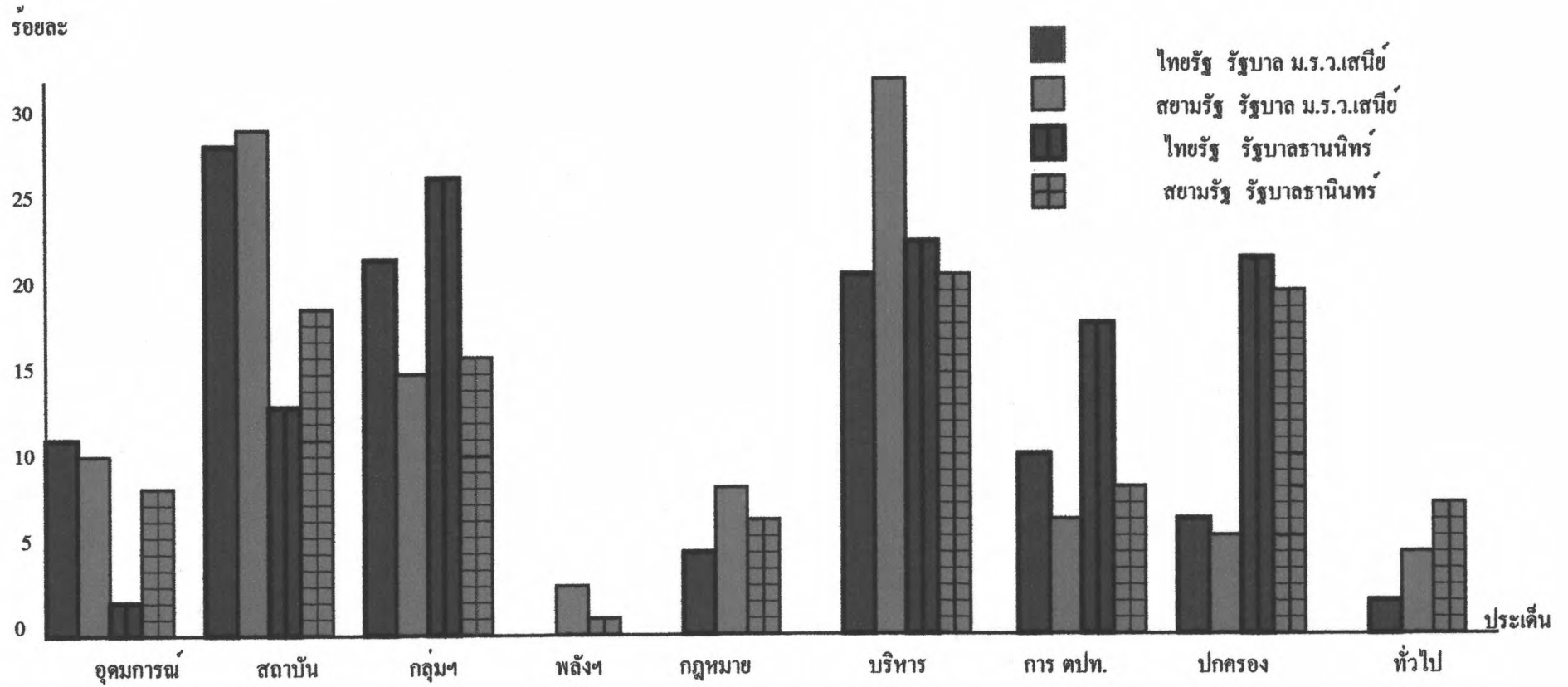
โดยสรุปด้วยสาเหตุ ที่ไม่มีเหตุการณ์เคลื่อนไหวเพื่อแสดงพลังทางการเมือง จึงทำให้ เนื้อหาทางการเมืองในส่วนนี้เกิดขึ้นน้อยลงไปด้วยเช่นกัน

โดยสรุปจากการศึกษาครั้งนี้พบว่า ปริมาณเนื้อหาทางการเมืองที่ศึกษาเพื่อการวิเคราะห์ความหลากหลายของเนื้อหาทางการเมือง ระหว่างหนังสือพิมพ์ในสมัยรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช และรัฐบาลนายธานินทร์ กรัยวิเชียร มีความแตกต่างกัน ดังกราฟที่ 1 และกราฟที่ 2 แสดงเนื้อหาที่ข่าวการเมืองและความคิดเห็นทางการเมือง และสามารถวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในเนื้อหาทางการเมืองของหนังสือพิมพ์ แยกตามประเด็นได้ดังนี้

กราฟที่ 1 แสดงเนื้อหาข่าวการเมืองของหนังสือพิมพ์ในรัฐบาล 2 สมัย

กราฟที่ 2 แสดงเนื้อหาความคิดเห็นทางการเมืองของหนังสือพิมพ์ของรัฐบาล 2 สมัย

1. ประเด็นอุดมการณ์ทางการเมือง พบว่า หนังสือพิมพ์ในสมัยรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช นั้น มีปริมาณการเสนอเนื้อหาประเด็นนี้มากกว่า และเสนอเนื้อหาครบ ทั้ง 4 แนวคิด คือ ประชาธิปไตย สังคมนิยม อำนาจอธิปไตย และชาตินิยม โดยสยามรัฐจะ เสนอในปริมาณที่มากและครบถ้วนกว่าไทยรัฐ

2. ประเด็นสถาบันทางการเมือง พบว่า หนังสือพิมพ์ทั้งสองสมัย ยังคงให้ความสำคัญกับประเด็นเนื้อหานี้ โดยเสนอเป็นปริมาณมากเป็นอันดับแรกและอันดับที่สอง ของปริมาณเนื้อหาทางการเมืองทั้งหมด แต่พบว่าหนังสือพิมพ์ในสมัยรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช มีปริมาณการเสนอเนื้อหาในประเด็นนี้มากกว่า หนังสือพิมพ์สมัยรัฐบาลธานินทร์ กรัยวิเชียร และในด้านความหลากหลายของเนื้อหาในแต่ละประเด็นย่อยนั้นพบว่า หนังสือพิมพ์ในสมัยรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช สามารถเสนอเนื้อหาได้ครบถ้วนทุกประเด็นย่อย ในขณะที่หนังสือพิมพ์ในสมัยรัฐบาลธานินทร์ ไม่มีการเสนอเนื้อหาในประเด็นสถาบัน วุฒิสภา

สาเหตุที่หนังสือพิมพ์ในสมัยรัฐบาลธานินทร์ ลดปริมาณเนื้อหาในส่วนนี้ลง เป็นเพราะหนังสือพิมพ์ลดการนำเสนอถึงรัฐบาล และกองทัพ เพราะหลีกเลี่ยงการวิพากษ์ วิจัยที่กระทบต่อรัฐบาล ซึ่งอาจนำไปสู่การถูกปิดหนังสือพิมพ์ อีกส่วนหนึ่งเป็นเพราะ รัฐบาลมีนโยบายห้ามไม่ให้ข้าราชการและรัฐมนตรีในคณะรัฐบาลออกมาให้ข่าวเพราะอาจทำให้เกิดความวุ่นวายสับสนในบ้านเมือง (สยามรัฐ 6 มิย.20 หน้า 6) จึงทำให้หนังสือพิมพ์ไม่มีข่าวที่จะมานำเสนอ

3. ประเด็นกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง พบว่า เกิดความเปลี่ยนแปลงในการนำเสนอเนื้อหาอย่างชัดเจน โดยในสมัยรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช กลุ่มนิสิตนักศึกษา เป็นกลุ่มที่มีบทบาทในหน้าหนังสือพิมพ์อย่างมาก โดยมีปริมาณเนื้อหาที่นำเสนอมาก แต่เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล คือ หลังจากเหตุการณ์ 6 ตุลา.2519 กลุ่มนิสิตนักศึกษาก็มีบทบาท ลดลงไปจากหน้าหนังสือพิมพ์ โดยกลุ่มที่มีบทบาทขึ้นมาแทนที่คือ กลุ่มสื่อมวลชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กลุ่มนักหนังสือพิมพ์ ซึ่งเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับการเรียกร้องเสรีภาพของ

หนังสือพิมพ์ ส่วนกลุ่มที่มีบทบาทอย่างสม่ำเสมอ คือ กลุ่มข้าราชการ ส่วนกลุ่มนักการเมือง ลดบทบาทลงไปเพราะไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารประเทศในขณะนั้น

4.ประเด็นพลังทางการเมือง พบว่า ก่อนและหลังเหตุการณ์ 6 ตค.2519 เกิดความเปลี่ยนแปลงของเนื้อหาประเด็นนี้ด้วย โดยมีปริมาณลดลง จนเกือบไม่ปรากฏในหน้าหนังสือพิมพ์เลย ทั้งนี้ ในสมัยรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช เนื้อหาเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องความต้องการทางการเมืองของกลุ่มต่างๆ มีเป็นจำนวนมาก และหนังสือพิมพ์ก็เสนอความเคลื่อนไหวเหล่านี้เป็นระยะๆ ต่อเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงคณะรัฐบาล เนื้อหาทางการเมืองประเภทนี้ก็ลดลง เมื่อพิจารณาสภาพแวดล้อมทางการเมืองแล้วพบว่า ในสมัยนายธานินทร์ กรัยวิเชียร เป็นนายกรัฐมนตรี ได้มีการออกคำสั่งคณะปฏิรูป เพื่อควบคุมความไม่สงบภายในประเทศ โดยมีการใช้มาตรการปราบปราม และตั้งข้อหาอย่างรุนแรง ทำให้ความเคลื่อนไหวทางการเมืองในช่วงนั้นเกิดขึ้นน้อยมาก จึงถูกนำเสนอผ่านหน้าหนังสือพิมพ์ในปริมาณน้อยเช่นกัน

5.ประเด็นกฎหมายสาธารณะ พบว่า ปริมาณการเสนอเนื้อหาสำหรับประเด็นนี้ยังคงมีความต่อเนื่องทั้งสองสมัยรัฐบาล โดยหนังสือพิมพ์ในสมัยรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมชเสนอเป็นปริมาณมากกว่า หนังสือพิมพ์ในสมัยรัฐบาลธานินทร์ กรัยวิเชียร โดยเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับพระราชบัญญัติต่างๆ เป็น ปริมาณมากที่สุด

6.ประเด็นการบริหารราชการแผ่นดิน พบว่า หนังสือพิมพ์ในสมัยรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช ยังคงเสนอเป็นปริมาณมากกว่า และในสมัยรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช จะเสนอเนื้อหาแยกตามประเด็นต่างๆ ในปริมาณที่ไม่แตกต่างกันมากนัก แต่หนังสือพิมพ์ในสมัยรัฐบาลธานินทร์ กลับให้ความสำคัญกับเนื้อหาในประเด็นการรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติมากกว่าเนื้อหาประเด็นอื่นอย่างเด่นชัด ซึ่งก็อาจเป็นเพราะนโยบายการปราบปรามคอมมิวนิสต์ที่รัฐบาลวางเป็นมาตรการสำคัญ จึงเป็นงานที่รัฐบาลกระทำออกมาอย่างเป็นรูปธรรมมากที่สุด

การเสนอเนื้อหาในประเด็นนี้เพิ่มขึ้นในส่วนของข่าวการเมือง แต่ใน ส่วนความคิดเห็นกลับลดลง ซึ่งเป็นเพราะการรายงานข่าวภารกิจของรัฐบาลยังสามารถทำได้ แต่การวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาล อาจทำให้หนังสือพิมพ์ถูกเพ่งเล็งจากเจ้าพนักงาน การพิมพ์ได้ทำให้หนังสือพิมพ์หลีกเลี่ยงที่จะแสดงความคิดเห็น

7. ประเด็นความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ พบว่า หนังสือพิมพ์ทั้งสองสมัยยังคงให้ความสำคัญกับประเด็นนี้ โดยเสนอในสมัยรัฐบาลธานินทร์ หนังสือพิมพ์ทั้งไทยรัฐ และสยามรัฐหันมาเสนอเนื้อหาประเภทนี้เพิ่มขึ้น ทดแทนเนื้อหาสถาบันการเมืองที่ลดลงไปจำนวนมาก

8. ประเด็นการปกครองท้องถิ่น พบว่า หนังสือพิมพ์ในสมัยรัฐบาลนายธานินทร์ กรีวิเชียร มีปริมาณการเสนอเนื้อหามากกว่า แต่ หนังสือพิมพ์สมัยรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช กลับเสนอเนื้อหาครบทุกประเด็น นั่นคือ มีความหลากหลายในการเสนอเนื้อหาแต่ละประเด็นมากกว่า หนังสือพิมพ์สมัยรัฐบาลนายธานินทร์ กรีวิเชียร ที่น่าสนใจก็คือ เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลการนำเสนอเสนอประเด็นการปกครองท้องถิ่นกลับมีปริมาณมากขึ้น ทั้งนี้เป็นเพราะหนังสือพิมพ์ทั้งไทยรัฐและสยามรัฐพยายามหาข่าวการเมืองอื่นมาทดแทนข่าวจากรัฐบาลที่มีน้อยและเสนอได้ไม่เต็มที่ ซึ่งทำให้ปริมาณเนื้อหาประเด็นนี้ถูกนำเสนอขึ้นมาแทนที่

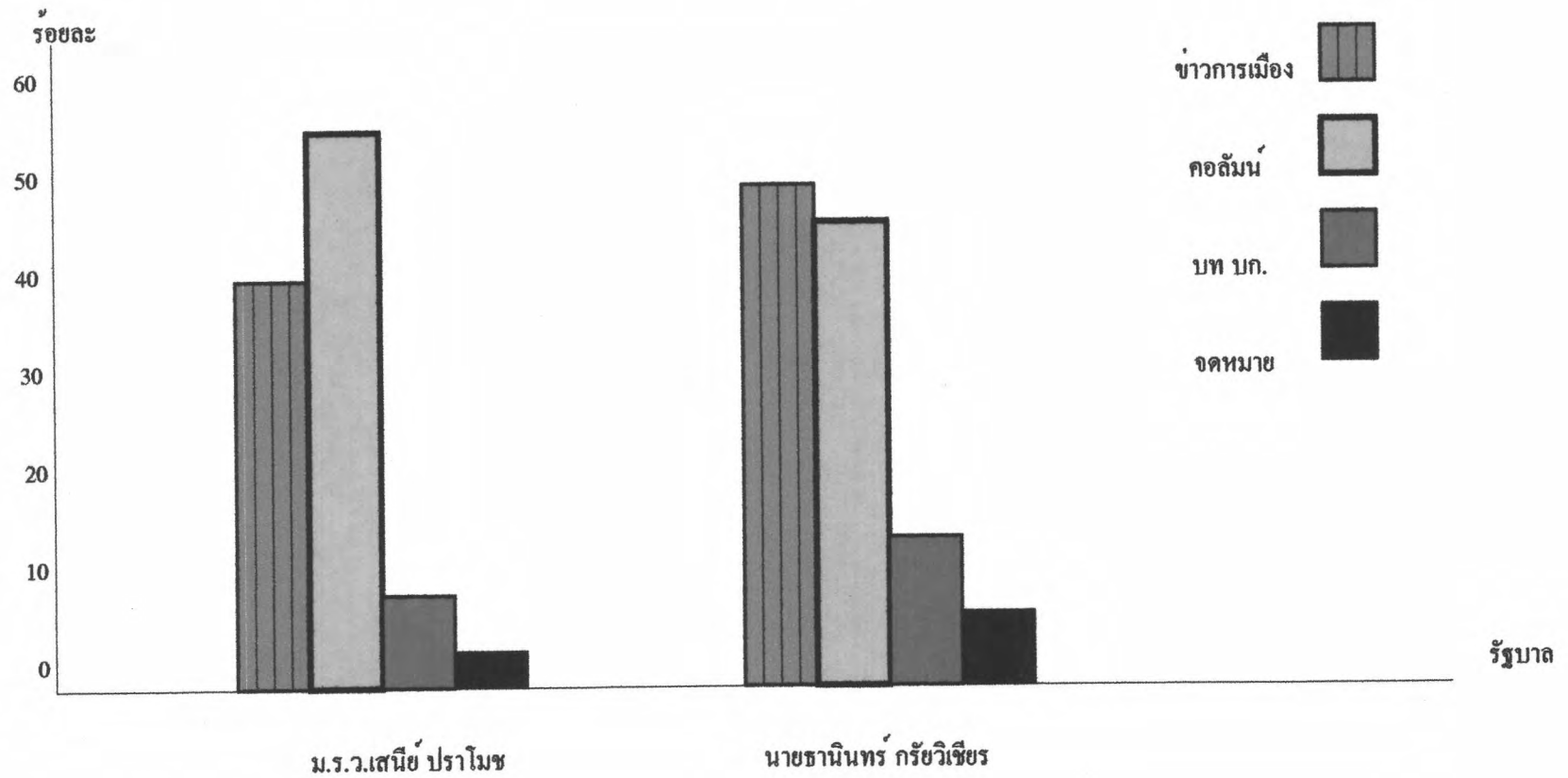
9. ประเด็นความรู้ความเข้าใจทางการเมืองทั่วไป พบว่า หนังสือพิมพ์ในสมัยรัฐบาลนายธานินทร์ กรีวิเชียร มีปริมาณการนำเสนอมากกว่า หนังสือพิมพ์ในสมัยรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช ทั้งนี้เป็นเพราะสยามรัฐพยายามหาเนื้อหาทางการเมืองอื่นมาเพิ่มเติมในส่วนที่ไม่เป็นการวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล และเพื่อเป็นการดำรงจุดยืนของหนังสือพิมพ์การเมืองไว้ ในขณะที่ไทยรัฐหันไปเสนอข่าวหรือเนื้อหาอื่นมาทดแทน

จากการวิเคราะห์ปริมาณเนื้อหาทางการเมืองนี้ ในส่วนของเนื้อหาประเภทความคิดเห็นทางการเมือง พบว่า จะมีการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองผ่านคอลัมน์มากที่สุด

รองลงมาก็คือบรรณาธิการ และการแสดงความคิดของผู้อ่านจากจดหมาย โดยไม่มีความแตกต่างกันระหว่างหนังสือพิมพ์ของสองสมัยรัฐบาล

จากการวิเคราะห์ปริมาณเนื้อหาทางการเมืองเปรียบเทียบกันทั้งในส่วนของข่าวการเมืองและความคิดเห็นทางการเมืองแล้ว พบว่า หนังสือพิมพ์ในสมัยรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช มีการเสนอเนื้อหาทางการเมืองในปริมาณที่มากกว่า และ เสนอเนื้อหาครบถ้วนในแต่ละประเด็นมากกว่า หนังสือพิมพ์ในสมัยรัฐบาลนายธานินทร์ กรัยวิเชียร ดังนั้น จึงสามารถสรุปได้จากการเสนอปริมาณเนื้อหาทางการเมืองที่มากกว่า และครบถ้วนในประเด็นต่าง ๆ มากกว่า ว่า หนังสือพิมพ์ในสมัย ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช มีความหลากหลายในเนื้อหาทางการเมืองมากกว่า หนังสือพิมพ์ในสมัย นายธานินทร์ กรัยวิเชียร เมื่อวิเคราะห์จากปริมาณการนำเสนอเนื้อหาทางการเมือง เป็น B.S.U.

กราฟที่ 3 แสดงปริมาณเนื้อหาทางการเมืองระหว่าง 2 รัฐบาล

ตอนที่ 2 ทิศทางการเสนอเนื้อหาทางการเมืองของหนังสือพิมพ์

ในการเสนอผลการวิเคราะห์เนื้อหาทางการเมืองในด้านทิศทางการเสนอเนื้อหาทางการเมืองนั้น จะแบ่งการแสดงผลออกเป็นประเภทข่าวการเมือง และ ประเภทความคิดเห็นทางการเมือง เพื่อให้ได้ทิศทางที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

โดยการศึกษาทิศทางของเนื้อหาทางการเมืองเพื่อจะวิเคราะห์ถึงความหลากหลายของเนื้อหาทางการเมืองนี้ จะวิเคราะห์ทิศทางความเป็นกลาง ทิศทางบวก ทิศทางลบ โดยอาศัยการพิจารณารูปประโยค แล้วจึงแทนค่าในสูตรเพื่อหาทิศทางโดยรวมของเนื้อหาในแต่ละรายเรื่อง

การวิเคราะห์ทิศทางการเสนอเนื้อหาในประเภทข่าวการเมือง เปรียบเทียบระหว่าง 2 รัฐบาล แสดงดังตารางที่ 9 และตารางที่ 10

ตารางที่ ๑ แสดงทิศทางการเสนอข่าวการเมืองของหนังสือพิมพ์ในสมัยรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช

ประเด็น	ทิศทางบวก		ทิศทางลบ		ทิศทางเป็นกลาง		รวม	
	รายเรื่อง	ร้อยละ	รายเรื่อง	ร้อยละ	รายเรื่อง	ร้อยละ	รายเรื่อง	ร้อยละ
1.อุดมการณ์	3	42.86	1	14.28	3	42.86	7	100
2.สถาบัน การเมือง	9	7.20	20	16.00	96	76.80	125	100
3.กลุ่มผลประโยชน์	10	15.63	14	21.88	40	62.50	64	100
4.พลังทางการเมือง	8	16.33	7	14.26	34	69.39	49	100
5.กฎหมาย สาธารณะ	5	14.29	3	8.57	27	77.14	35	100
6.บริหาร ราชการ	22	14.29	28	18.18	104	67.53	154	100
7.การ คปท.	14	24.14	7	12.07	37	63.79	58	100
8.ปกครอง ท้องถิ่น	8	26.67	7	23.33	15	50.00	30	100
9.ทั่วไป	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	79	15.13	87	16.67	356	68.20	522	100

ตารางที่ 10 แสดงทิศทางการเสนอข่าวการเมืองของหนังสือพิมพ์ในสมัยรัฐบาลธานินทร์ กรัยวิเชียร

ประเด็น	ทิศทางบวก		ทิศทางลบ		ทิศทางเป็นกลาง		รวม	
	รายเรื่อง	ร้อยละ	รายเรื่อง	ร้อยละ	รายเรื่อง	ร้อยละ	รายเรื่อง	ร้อยละ
1.อุดมการณ์	2	40.0	-	-	3	60.0	5	100
2.สถาบัน การเมือง	-	-	1	3.23	30	96.77	31	100
3.กลุ่มผลประโยชน์	9	18.0	13	26.0	23	56.0	50	100
4.พลังทางการเมือง	6	37.5	-	-	10	62.5	16	100
5.กฎหมาย สาธารณะ	4	7.69	11	21.15	37	71.15	52	100
6.บริหาร ราชการ	27	15.17	9	5.06	142	79.77	178	100
7.การ ดปท.	17	30.91	1	1.82	37	67.27	55	100
8.ปกครอง ท้องถิ่น	12	22.22	8	14.81	34	62.96	54	100
9.ทั่วไป	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	77	17.46	43	9.45	321	72.79	441	100

จากตารางที่ 9 เมื่อพิจารณาทิศทางของการเสนอข่าวการเมือง ในสมัยรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช พบว่า ทิศทางการเสนอข่าวการเมืองส่วนใหญ่ จะเป็นทิศทางเป็นกลาง ส่วนทิศทางบวกและทิศทางลบนั้นจะมีการนำเสนอในปริมาณที่ใกล้เคียงกัน โดยข่าวทิศทางลบจะมีมากกว่าทิศทางบวก คิดเป็นร้อยละ 1.54

เมื่อพิจารณาตามประเภทหนังสือพิมพ์แล้ว พบว่า สยามรัฐจะเสนอข่าวการเมืองในทิศทางเป็นกลางมากกว่าไทยรัฐ คิดเป็นร้อยละ 3.43 โดยสยามรัฐเสนอข่าวทิศทางลบน้อยกว่าไทยรัฐ ร้อยละ 0.58 และทิศทางบวกน้อยกว่าไทยรัฐ ร้อยละ 3.03 ดังนั้นพบว่า สยามรัฐจะเสนอข่าวการเมืองด้วยความเป็นกลางมากกว่าไทยรัฐ

จากตารางที่ 10 การเสนอทิศทางข่าวการเมืองของหนังสือพิมพ์ในสมัย รัฐบาลธานินทร์ กรัยวิเชียร พบว่า ทิศทางส่วนใหญ่ จะนำเสนอในทิศทางเป็นกลางมากที่สุด โดยพบว่า ทิศทางบวก จะมีการเสนอรองลงมา ส่วนทิศทางลบนั้น เสนอน้อยที่สุด เมื่อพิจารณาไทยรัฐและสยามรัฐ ก็มีการนำเสนอทิศทางเป็นกลางมากที่สุด ตามด้วยทิศทางบวก และทิศทางลบ

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบทิศทางการเสนอข่าวการเมืองของหนังสือพิมพ์ในสองรัฐบาล พบว่า มีการเปลี่ยนแปลงในการนำเสนอข่าวการเมือง นั่นคือ ในสมัยรัฐบาล ธานินทร์ หนังสือพิมพ์จะเสนอข่าวการเมืองในทิศทางที่เป็นกลางเพิ่มขึ้น ร้อยละ 4.59 โดยปริมาณที่เพิ่มขึ้นนี้ กลับพบว่า หนังสือพิมพ์ก็ยังเสนอข่าวการเมืองในทิศทางบวกเพิ่มขึ้น ร้อยละ 2.33 ส่วนทิศทางข่าวการเมืองด้านลบ นั้น ลดลงถึงร้อยละ 7.22

ในความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้ เมื่อพิจารณาสถานการณ์การเมืองในขณะนั้นพบว่า การที่รัฐบาลธานินทร์ ได้หันมาเข้มงวดกับการเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ โดยประกาศใช้คำสั่ง ปร.42 และตั้งเจ้าพนักงานการพิมพ์ขึ้นมาตรวจสอบข่าวสารที่เสนอในหน้าหนังสือพิมพ์ ทำให้นักหนังสือพิมพ์เกิดความไม่มั่นคงในการทำงาน การเสนอข่าวจึงไม่สามารถที่จะเสนอในทิศทางที่เป็นการต่อต้าน หรือคัดค้านรัฐบาลได้ดังเดิม การเสนอข่าวการเมืองจึงมีทิศทางที่เป็นกลางมากขึ้น ในขณะเดียวกัน การเสนอข่าวการเมืองในทิศทางลบก็มี

น้อยลงมาก ทั้งนี้ เพราะการเสนอข่าวในทิศทางที่ไม่สนับสนุนรัฐบาล คอตัน ทักท้วง อาจเป็นเหตุนำไปสู่การถูกปิดหนังสือพิมพ์ได้ ดังนั้น หนังสือพิมพ์จึงหลีกเลี่ยงที่จะเสนอข่าวในทิศทางลบ พร้อมกับหันมาเสนอข่าวการเมืองในทิศทางที่สนับสนุนหรือทิศทางบวกต่อรัฐบาลมากยิ่งขึ้น

เมื่อพิจารณาแยกประเภทของหนังสือพิมพ์ ระหว่างไทยรัฐและสยามรัฐ ใน 2 สมัยรัฐบาล ได้ผลวิเคราะห์ ดังตารางที่ 11 และตารางที่ 12

ตารางที่ 11 แสดงทิศทางการเสนอข่าวการเมืองเปรียบเทียบไทยรัฐกับสยามรัฐในรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช

ประเด็น	ทิศทางบวก				ทิศทางลบ				ทิศทางเป็นกลาง				รวม			
	ไทยรัฐ		สยามรัฐ		ไทยรัฐ		สยามรัฐ		ไทยรัฐ		สยามรัฐ		ไทยรัฐ		สยามรัฐ	
	รายเรื่อง	%	รายเรื่อง	%	รายเรื่อง	%	รายเรื่อง	%	รายเรื่อง	%	รายเรื่อง	%	รายเรื่อง	%	รายเรื่อง	%
1.อุดมการณ์	1	33.3	2	50	1	33.3	-	-	1	33.3	2	50	3	100	4	100
2.สถาบันฯ	1	3.2	8	8.5	3	9.67	17	18	27	87	69	79.4	39	100	94	100
3.กลุ่มผลประโยชน์	3	10.7	7	19.4	2	7.14	12	33.3	23	82.1	17	47.2	28	100	36	100
4.พลังการเมือง	5	19.2	3	13	5	19.2	2	8.7	15	61.5	18	78.2	26	100	23	100
5.กฎหมายฯ	2	25	3	11.1	2	25	1	3.7	4	50	23	85.1	8	100	27	100
6.บริหารฯ	10	21.7	12	11.1	13	28.2	15	13.8	23	50	81	75	46	100	108	100
7.การ ตปท.	5	23.8	9	24.3	2	9.5	5	13.5	14	66.6	23	62.1	21	100	37	100
8.ปกครองฯ	2	28.5	6	26.1	1	14.2	6	26.1	4	57.1	11	47.8	7	100	23	100
9.ทั่วไป	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	29	17.05	50	14.02	29	17.05	58	16.47	112	65.88	244	69.31	170	100	352	100

ตารางที่ 12 แสดงทิศทางการเสนอข่าวการเมืองเปรียบเทียบไทยรัฐกับสยามรัฐในรัฐบาลธานินทร์ กรัยวิเชียร .

ประเด็น	ทิศทางบวก				ทิศทางลบ				ทิศทางเป็นกลาง				รวม			
	ไทยรัฐ		สยามรัฐ		ไทยรัฐ		สยามรัฐ		ไทยรัฐ		สยามรัฐ		ไทยรัฐ		สยามรัฐ	
	รายเรื่อง	%	รายเรื่อง	%	รายเรื่อง	%	รายเรื่อง	%	รายเรื่อง	%	รายเรื่อง	%	รายเรื่อง	%	รายเรื่อง	%
1.อุดมการณ์	-	-	2	40.0	-	-	-	-	-	-	3	60.0	-	-	5	100
2.สถาบันฯ	-	-	-	-	1	7.14	-	-	13	92.85	17	100	14	100	17	100
3.กลุ่มผลประโยชน์	5	29.41	4	12.12	7	41.17	6	18.18	5	29.41	23	69.7	17	100	33	100
4.พลังการเมือง	2	28.57	4	44.44	-	-	-	-	5	71.42	5	55.5	7	100	9	100
5.กฎหมายฯ	3	27.27	1	2.43	6	54.54	5	12.19	2	18.18	35	85.3	11	100	41	100
6.บริหารฯ	19	25.0	8	7.84	5	6.57	4	3.92	52	68.42	90	88.2	76	100	102	100
7.การ ตปท.	9	42.8	8	23.5	-	-	1	2.94	12	57.14	25	73.5	21	100	34	100
8.ปกครองฯ	5	25.0	7	20.5	3	15.0	5	14.7	12	60.0	22	64.7	20	100	34	100
9.ทั่วไป	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	43	25.9	34	12.3	22	13.25	21	7.63	101	60.84	220	80.0	166	100	275	100

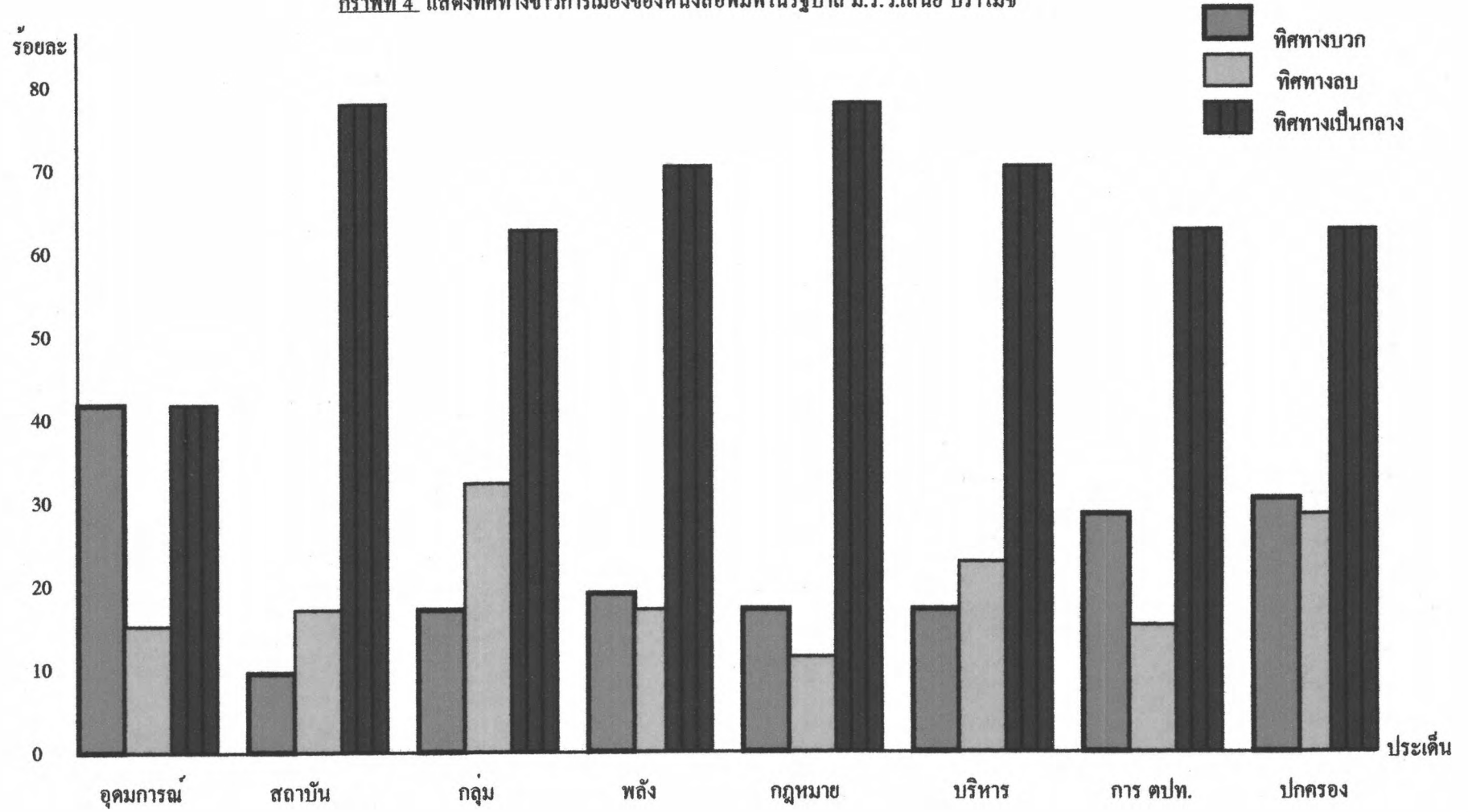
เมื่อพิจารณาตามประเภทของหนังสือพิมพ์ จากตารางที่ 11 และ ตารางที่ 12 พบว่า ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการเสนอข่าวการเมืองจะเกิดขึ้นในสยามรัฐ และไทยรัฐ โดย สยามรัฐจะเสนอข่าวการเมืองในทิศทางเป็นกลางเพิ่มมากขึ้นถึงร้อยละ 10.69 โดยเสนอข่าวทิศทางลบ ลดลง ร้อยละ 8.84 ส่วนทิศทางบวกลดลงเล็กน้อย เพียงร้อยละ 1.66 ในขณะที่ไทยรัฐยังคงเสนอข่าวทิศทางเป็นกลางเพิ่มจากเดิม ร้อยละ 5.04 และเสนอข่าวทิศทางลบลดลง ร้อยละ 3.8 แต่เสนอข่าวทิศทางบวกเพิ่มขึ้นถึง ร้อยละ 8.85

เมื่อพิจารณาสถานภาพของหนังสือพิมพ์ พบว่า สยามรัฐเป็นหนังสือพิมพ์การเมืองที่มีนักการเมือง ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นเจ้าของ โดยในสมัยรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมชนั้น สยามรัฐ เป็นหนังสือพิมพ์ที่โจมตีรัฐบาลอย่างหนักเมื่อเปรียบเทียบกับไทยรัฐ เมื่อเปลี่ยนแปลงรัฐบาล การเสนอข่าวการเมืองของสยามรัฐ ได้หันมาเสนอข่าวที่มีความเป็นกลางมากขึ้น แต่กระนั้นสยามรัฐก็ยังคงตั้งปิดถึง 2 ครั้งด้วยกัน รวมเวลา 14 วัน ดังนั้น เมื่อประสบกับแรงกดดันในการทำงาน ทำให้สยามรัฐต้องปรับตัวเพื่อสถานภาพของหนังสือพิมพ์ เห็นได้ว่า การเสนอข่าวการเมืองเน้นความเป็นกลางสูงขึ้นอย่างมาก และข่าวทิศทางลบก็ลดลงเช่นกัน แต่ข่าวในทิศทางบวกนั้น ก็ยังไม่มีปริมาณสูงขึ้น ในขณะที่ไทยรัฐยังไม่เกิดความเปลี่ยนแปลงในการเสนอข่าวการเมืองทิศทางเป็นกลาง แต่พบว่า ไทยรัฐมีการเสนอข่าวการเมืองในทิศทางบวก เพิ่มขึ้นอย่างมาก และลดปริมาณข่าวในทิศทางลบลงเช่นกัน

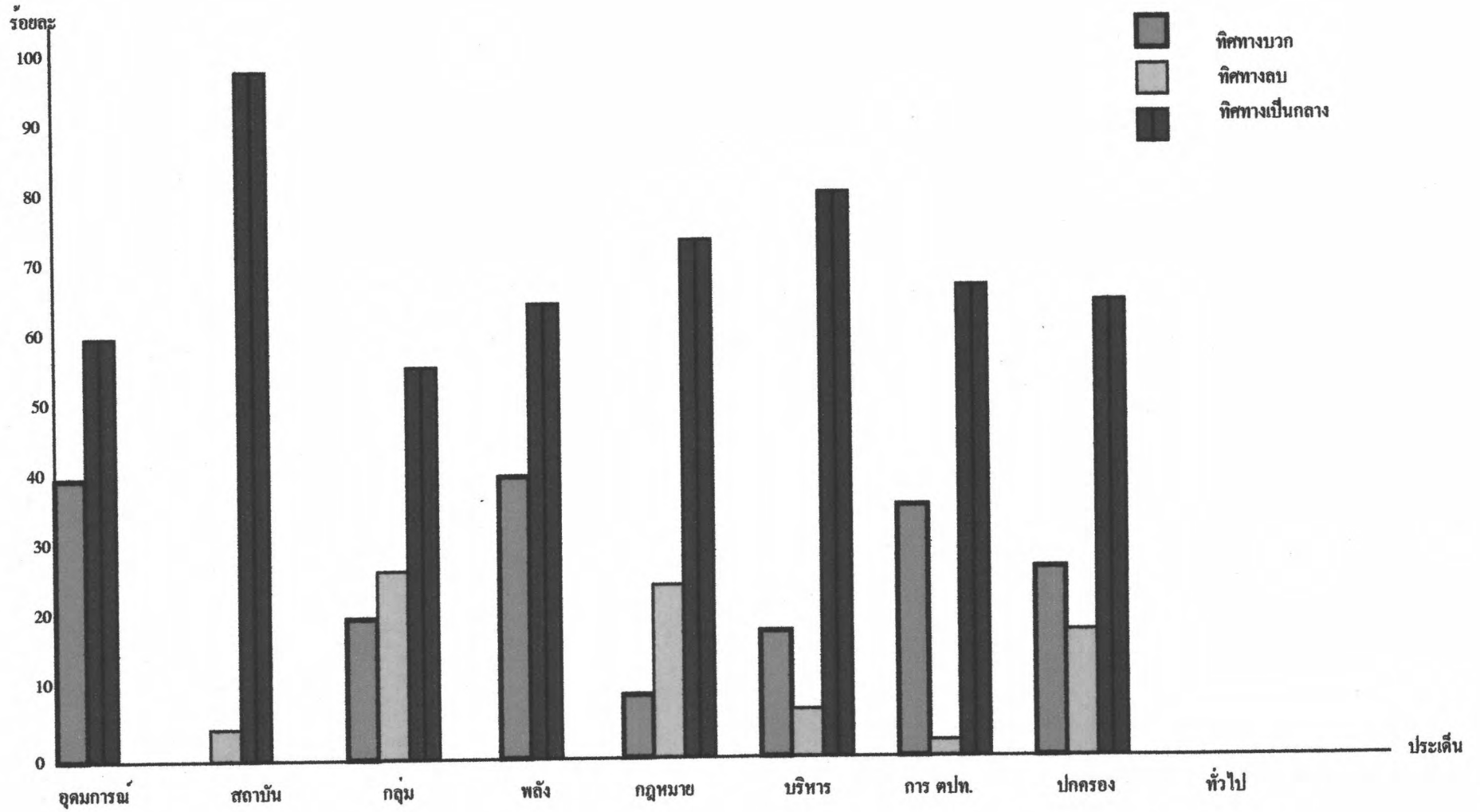
โดยสรุป ทิศทางข่าวการเมืองจึงเป็นจุดที่ชี้ให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงของหนังสือพิมพ์ภายใต้สภาวะการณ์การเมืองที่เปลี่ยนแปลงไป หนังสือพิมพ์เกิดการปรับตัวเพื่อรองรับแรงบีบคั้นของรัฐบาล โดยการปรับเปลี่ยนทิศทางการเสนอข่าวการเมืองไปในทิศทางที่เป็นกลางมากขึ้น และสนับสนุนรัฐบาลมากขึ้น โดยลดข่าวการเมืองทิศทางลบลง ซึ่งในแต่ละหนังสือพิมพ์ก็มีวิธีปรับตัวแตกต่างกัน สยามรัฐที่เป็นหนังสือพิมพ์การเมือง ได้หันมาเสนอข่าวทิศทางเป็นกลางเพิ่มขึ้น แต่ไม่ได้เพิ่มข่าวทิศทางบวก ในขณะที่ไทยรัฐเสนอข่าวทิศทางบวกเพิ่มขึ้นมาก

ทิศทางของข่าวการเมืองของหนังสือพิมพ์ตามประเด็นต่างๆ ใน 2 รัฐบาล แสดงดังกราฟที่ 3 และกราฟที่ 4 ดังนี้

กราฟที่ 4 แสดงทิศทางข่าวการเมืองของหนังสือพิมพ์ในรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช

กราฟที่ 5 แสดงทิศทางข่าวการเมืองของหนังสือพิมพ์ในรัฐบาลนายธานินทร์ กรวีวิเชียร

การเสนอข่าวการเมืองในแต่ละประเด็นของหนังสือพิมพ์ ใน 2 รัฐบาลนั้น
จะพบว่า

1.อุดมการณ์ทางการเมือง

รัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช ข่าวการเมืองในประเด็นนี้จะเสนอในทิศทางเป็นกลางและทิศทางบวกเป็นส่วนมาก ส่วนทิศทางลบเสนอในปริมาณน้อยกว่า โดยเนื้อหาข่าวการเมืองประเด็นนี้ในทิศทางเป็นกลาง เช่น ข่าวการรณรงค์ให้ประชาชนเรียนรู้ในระบอบประชาธิปไตย ข่าวการจัดนิทรรศการเรื่องเงินแดงของนิสิตนักศึกษา เป็นต้น ส่วนข่าวทิศทางบวก เนื้อหาข่าวจะเป็นการสนับสนุนรัฐในการเปิดกว้างทางความคิด ส่วนข่าวทิศทางลบ จะเป็นการเสนอข่าวที่ไม่สนับสนุนรัฐ เช่น ข่าวที่รัฐบาลสอบสวนข้าราชการของกรมศิลปากรที่เดินทางไปจีน ซึ่งหนังสือพิมพ์จะเสนอข่าวในทิศทางที่แสดงถึงการล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

เมื่อพิจารณาจากไทยรัฐแล้ว พบว่า ในประเด็นนี้ไทยรัฐจะเสนอข่าวครบทุกทิศทาง ในขณะที่สยามรัฐจะเสนอในทิศทางบวกและทิศทางเป็นกลาง

รัฐบาลธานินทร์ กรัยวิเชียร ข่าวการเมืองในประเด็นนี้ลดลง และไม่มีทิศทางที่เป็นลบ โดยพบว่า มีเพียงสยามรัฐเท่านั้นที่เสนอข่าวประเด็น ไทยรัฐไม่เสนอ โดยสยามรัฐจะไม่เสนอข่าวทิศทางลบเลย

2.สถาบันทางการเมือง

รัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช การเสนอข่าวในประเด็นนี้ส่วนมากจะเสนอในทิศทางเป็นกลาง ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการรายงานถึงสถาบันการเมือง เช่น รัฐบาล จะรายงานถึง การจัดตั้งคณะรัฐบาล ข่าวการจัดสรรตำแหน่งรัฐมนตรี ข่าวการกราบทูลรายชื่อคณะรัฐมนตรี ส่วนข่าวด้านกองทัพ เช่น การรายงานข่าวโยกย้ายตำแหน่งนายทหารประจำปี เป็นต้น การเสนอข่าวในทิศทางบวก จะเป็นการรายงานข่าวสนับสนุนสถาบันการเมือง

นั้น เช่น สนับสนุนคณะรัฐบาลใหม่ของม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช ว่าจะเป็นรัฐบาลที่มีเสถียรภาพสูง หรือ ข้าราชการสนับสนุนการทำงานของคณะตุลาการ เป็นต้น ส่วนข่าวในทิศทางลบ เช่น รายงานข่าวเกี่ยวกับการโยกย้ายนายทหารที่อาจมีอิทธิพลของนักการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้อง เป็นต้น

เมื่อพิจารณาการเสนอทิศทางข่าวการเมืองของไทยรัฐและสยามรัฐ พบว่า ไทยรัฐจะเสนอข่าวการเมืองในประเด็นนี้ด้วยทิศทางที่เป็นกลางมากกว่าสยามรัฐ โดยสยามรัฐเสนอข่าวในทิศทางลบต่อรัฐบาลถึง ร้อยละ 18 ในขณะที่ไทยรัฐเสนอทิศทางลบเพียงร้อยละ 9.6

รัฐบาลธานินทร์ กรัยวิเชียร ข่าวการเมืองเสนอในทิศทางเป็นกลางมาก โดยสยามรัฐเสนอเป็นกลางทุกรายเรื่อง ไทยรัฐเสนอข่าวทิศทางลบ 1 รายเรื่อง นอกนั้นเป็นทิศทางเป็นกลาง ซึ่งเนื้อหาของข่าวคงอยู่ที่การรายงานเกี่ยวกับสถาบันรัฐบาล เช่น การประชุมของคณะปฏิรูป การแถลงการณ์ของรัฐบาล การประชุมของกองทัพ เป็นต้น

3.กลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง

รัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช ทิศทางของข่าวการเมืองประเด็นนี้ อยู่ที่ทิศทางเป็นกลาง โดยจะเป็นการเสนอรายงานข่าวเกี่ยวกับนักการเมือง นิสิตนักศึกษา พบว่ากลุ่มนักการเมืองเป็นกลุ่มที่ได้รับการโจมตีที่สุด โดยเนื้อหาที่เกี่ยวกับกลุ่มนักการเมืองจะเป็นทิศทางลบ เช่น ข่าวการหลีกเลี้ยงภาษี การคอร์รัปชัน เป็นต้น

ทิศทางการเสนอข่าวการเมืองในประเด็นนี้เปลี่ยนไปในรัฐบาลธานินทร์ เพราะการเสนอข่าวหันมาให้ความสำคัญกับกลุ่มสื่อมวลชน เพราะหนังสือพิมพ์ถูกกดดันจากรัฐบาลอย่างมาก จึงทำให้หนังสือพิมพ์มีปฏิกิริยาต่อการควบคุมของรัฐ และเสนอข่าวในทิศทางที่เป็นลบต่อรัฐบาลเพิ่มขึ้น เพราะเนื้อหาที่ออกมาเป็นข่าวหนังสือพิมพ์ถูกปิด หรือ ข้าราชการพนักงานการพิมพ์ให้สัมภาษณ์ตำหนิหนังสือพิมพ์ ในขณะที่เสนอข่าวเกี่ยวกับกลุ่มนักการเมืองและข้าราชการในทิศทางที่เป็นกลางมากขึ้น

ความแตกต่างของไทยรัฐและสยามรัฐ คือ ในสมัยรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ไทยรัฐจะเสนอข่าวในทิศทางลบน้อยกว่าสยามรัฐ แต่เมื่อในรัฐบาลธานินทร์ ไทยรัฐเสนอข่าวในทิศทางลบมากขึ้น ส่วนสยามรัฐเสนอข่าวทิศทางลบน้อยลง ซึ่งพบว่า ไทยรัฐเสนอข่าวทิศทางลบเกี่ยวกับนักการเมืองเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะกรณีที่มีนักการเมืองพัวพันยาเสพติดถูกนำเสนอติดต่อกันเป็นเวลานาน

4. พลังทางการเมือง

ประเด็นนี้พบการเปลี่ยนแปลงชัดเจน คือ ทั้งสยามรัฐและไทยรัฐ ต่างก็หันมาสนับสนุนรัฐบาลในการปราบปรามกลุ่มการเมืองที่เคลื่อนไหวก่อความไม่สงบในประเทศ ดังนั้น ในสมัยรัฐบาลธานินทร์ จึงไม่มีข่าวทิศทางลบต่อรัฐบาลเลย ต่างจากในรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ข่าวการเมืองในประเด็นนี้ถูกนำเสนอครบทุกทิศทาง เพราะในบางครั้งหนังสือพิมพ์ก็สนับสนุนการเคลื่อนไหวทางการเมืองเหล่านี้ และโจมตีรัฐบาลที่ทำให้เกิดการเคลื่อนไหวและการชุมนุมประท้วงขึ้น

5. กฎหมายสาธารณะ

ประเด็นนี้ส่วนใหญ่ทั้งไทยรัฐและสยามรัฐต่างก็เสนอข่าวทิศทางเป็นกลางมากที่สุด ในสมัยรัฐบาลม.ร.ว.เสนีย์ นั้น ข่าวทิศทางบวก คือ การสนับสนุนรัฐบาลต่อกฎหมายที่เป็นประโยชน์ เช่น กฎหมายตรวจสอบทรัพย์สินข้าราชการและนักการเมือง กฎหมายป่าไม้ เป็นต้น ในสมัยรัฐบาลธานินทร์ ข่าวทิศทางลบเพิ่มขึ้นมาก เพราะส่วนใหญ่ข่าวด้านลบที่นำเสนอ นั้น เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวกับกฎหมายที่จำกัดเสรีภาพหนังสือพิมพ์ เช่น คำสั่งฉบับ ปร.42 หรือร่าง พ.ร.บ.การพิมพ์ ฉบับนายจักรชัย เป็นต้น ซึ่ง เป็นข่าวที่หนังสือพิมพ์ให้ความสนใจและคัดค้านรัฐบาลในการจะนำกฎหมายอันจำกัดเสรีภาพของหนังสือพิมพ์มาใช้

6.บริหารราชการแผ่นดิน

ความเปลี่ยนแปลงในการเสนอข่าวในประเด็นพบว่า จากรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ นั้น หนังสือพิมพ์เสนอข่าวการบริหารประเทศของรัฐบาลครบทุกทิศทางและมีทิศทางลบ ถึงร้อยละ 18.18 เมื่อมีรัฐบาลใหม่ มีการเสนอข่าวทิศทางลบเพียงร้อยละ 5.0 เท่านั้น ส่วนข่าวทิศทางลบก็เพิ่มขึ้นเล็กน้อย แต่ข่าวทิศทางเป็นกลางจะเสนอเพิ่มขึ้นมาก

ทั้งนี้ ก็เพราะหนังสือพิมพ์หลีกเลี่ยงที่จะเสนอข่าวในเชิงโจมตีหรือดำเนินการบริหารงานของรัฐบาล เพราะเกรงว่าจะทำให้ถูกปิดหนังสือพิมพ์ได้ การเสนอข่าวในทิศทางลบ จึงเป็นข่าวที่โจมตีการทำงานของข้าราชการที่บริหารงานภายในกรม กอง ต่างๆ แทนที่จะโจมตีการบริหารของรัฐมนตรีประจำกระทรวงนั้นๆ อย่างในอดีต

ความเปลี่ยนแปลงของไทยรัฐและสยามรัฐพบว่า ทั้งสองฉบับหันมาเสนอข่าวทิศทางเป็นกลางเพิ่มขึ้นและลดข่าวทิศทางลบลง แต่สยามรัฐเสนอข่าวทิศทางบวกต่อรัฐบาลน้อยกว่าไทยรัฐ และเสนอข่าวเป็นกลางมากกว่าไทยรัฐเช่นกัน

7.ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ความเปลี่ยนแปลงของการเสนอข่าวประเด็นนี้ พบว่า จากรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ มาสู่ รัฐบาลธานินทร์ ข่าวทิศทางบวกมีปริมาณเพิ่มขึ้นมากกว่าข่าวทิศทางเป็นกลาง ทั้งนี้ พบว่า ในสมัยรัฐบาลม.ร.ว.เสนีย์ หนังสือพิมพ์ มักจะโจมตีรัฐบาลต่อประเด็นความสัมพันธ์ของ ไทยกับสหรัฐอเมริกา ว่าไทยอยู่ในภาวะที่เสียเปรียบสหรัฐ และไม่มีความเป็นเอกราชมากนัก โดยเฉพาะกรณีการปิดค่ายรวมสุรของสหรัฐ เป็นประเด็นที่รัฐบาลถูกโจมตีมากกว่า ดำเนินนโยบายที่เป็นรองสหรัฐทั้งที่เป็นเจ้าของประเทศกลับไม่สามารถยื่นเงื่อนไขต่อรองกับสหรัฐได้เลย

ในขณะที่ในสมัยรัฐบาลธานินทร์ การโจมตีรัฐบาลแทบไม่ปรากฏให้เห็นในหน้าหนังสือพิมพ์ ข่าวที่ออกมาจะมีทิศทางเป็นกลาง และสนับสนุนรัฐบาลเท่านั้น การที่ข่าว

ในทิศทางบวกเพิ่มขึ้น เพราะหนังสือพิมพ์สนับสนุนการดำเนินความสัมพันธ์ของรัฐบาลกับต่างชาติ เช่น ข่าวการส่งสาสน์แสดงการตอบรับสถานภาพของรัฐบาลใหม่ของคณะปฏิรูปจากต่างประเทศ หรือ ข่าวการเดินทางเยือนต่างประเทศของนายกรัฐมนตรี และข่าวการเดินทางมาต่างประเทศของตัวแทนรัฐบาลประเทศอื่นๆ

8. การปกครองท้องถิ่น

ในด้านทิศทางการเสนอข่าวการเมืองต่อประเด็นนี้ จากรัฐบาลเดิม พบว่าการเสนอข่าว ร้อยละ 50 เป็นทิศทางเป็นกลาง ส่วนทิศทางบวกและทิศทางลบมีปริมาณใกล้เคียงกัน ส่วนรัฐบาลใหม่นั้น การเสนอข่าวทิศทางลบลดลงและทิศทางเป็นกลางเพิ่มขึ้น

ประเด็นการปกครองท้องถิ่นนี้เป็นประเด็นหนึ่งหนังสือพิมพ์เสนอข่าวในทิศทางที่เป็นกลางน้อยกว่าทุกประเด็น ทั้งนี้ ด้วยสาเหตุที่การปกครองท้องถิ่นหรือการเมืองในระดับท้องถิ่น เป็นเรื่องที่สามารถโจมตีได้ โดยไม่กระทบต่อรัฐบาลมากนัก ซึ่งเนื้อหาข่าวทิศทางลบส่วนใหญ่จะเป็นการดำเนินการบริหารงานส่วนท้องถิ่น เช่น กรุงเทพมหานคร สภาจังหวัด เทศบาลเมือง เป็นต้น

เมื่อพิจารณาไทยรัฐและสยามรัฐแล้วพบว่า การเสนอทิศทางข่าวไม่มีความแตกต่างกันมากนัก คือมีการเปลี่ยนแปลงลดข่าวทิศทางลบลงและเสนอข่าวการเมืองที่เป็นกลางมากขึ้น

9. ความรู้ทางการเมืองทั่วไป

ประเด็นข่าวการเมืองนี้ไม่มีการนำเสนอ การให้ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองส่วนใหญ่จะเป็นประเด็นที่ถูกนำเสนอทางบทความและความคิดเห็นอื่นๆ

โดยสรุป การเสนอข่าวการเมืองของหนังสือพิมพ์ใน 2 สมัยรัฐบาลนั้น พบว่า จากรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช อันเป็นรัฐบาลที่ให้เสรีภาพในการเสนอข่าวสารแก่หนังสือพิมพ์สูงกว่ารัฐบาลนายธานินทร์ กรัยวิเชียร ที่มีลักษณะการใช้อำนาจรัฐเป็นแบบอำนาจนิยม หนังสือพิมพ์ไทยเกิดความเปลี่ยนแปลงในด้านการเสนอข่าวการเมือง โดยหนังสือพิมพ์ได้หันมาเสนอข่าวการเมืองในทิศทางที่เป็นกลางมากขึ้น ขณะเดียวกันก็เสนอข่าวการเมืองในทิศทางที่สนับสนุนรัฐบาล หรือทิศทางบวกต่อรัฐบาลมากขึ้น ส่วนข่าวการเมืองในทิศทางที่ไม่สนับสนุนรัฐบาล หรือทิศทางที่เป็นลบต่อรัฐบาลมีการนำเสนอลดลง

ความแตกต่างของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและสยามรัฐ พบว่า การปรับตัวของหนังสือพิมพ์ 2 ฉบับแตกต่างกัน คือ สยามรัฐจะลดปริมาณทิศทางข่าวด้านลบลง และเสนอข่าวทิศทางเป็นกลางในปริมาณที่เพิ่มขึ้น ส่วนไทยรัฐนั้น เมื่อลดปริมาณทิศทางลบลง และเสนอข่าวทิศทางเป็นกลางเพิ่มขึ้น แต่ที่น่าสังเกตคือ ไทยรัฐเสนอทิศทางข่าวด้านบวกเพิ่มขึ้นมากกว่าสยามรัฐ ซึ่งทำให้เห็นว่า เมื่อได้รับความกดดันจากอำนาจรัฐ ทำให้หนังสือพิมพ์เกิดการปรับตัว ซึ่งแต่ละฉบับก็ปรับเปลี่ยนทิศทางเสนอเนื้อหาข่าวแตกต่างกันออกไป โดยในด้านความเปลี่ยนแปลงของทิศทางความคิดเห็นจะอภิปรายผลการวิเคราะห์ต่อไป

ทิศทางการเสนอเนื้อหาทางการเมืองประเภทความคิดเห็นของหนังสือพิมพ์
โดยเปรียบเทียบระหว่างสองรัฐบาล

การวิเคราะห์เนื้อหาทางการเมืองประเภทความคิดเห็นทางการเมืองของหนังสือพิมพ์นั้น จะแบ่งรูปแบบการแสดงความคิดเห็นออกเป็น 3 ประเภท คือ คอลัมน์ บทบรรณาธิการ และ จดหมายจากผู้อ่าน

ทิศทางการเสนอความคิดเห็นทางการเมืองของหนังสือพิมพ์เปรียบเทียบระหว่างรัฐบาล 2 สมัย แสดงจาก ตารางที่ 13 - 16

ตารางที่ 13 แสดงรูปแบบทิศทางการคิดเห็นทางการเมืองของหนังสือพิมพ์ในสมัยรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช

ประเด็น	คอลัมน์			บทบรรณาธิการ			จดหมาย			รวม														
	บวก		ลบ		กลาง		บวก		ลบ		กลาง													
	เรื่อง	%	เรื่อง	%	เรื่อง	%	เรื่อง	%	เรื่อง	%	เรื่อง	%												
1.อุดมการณ์	13	72.2	13	86.6	18	85.7	4	22.2	2	13.3	3	14.2	1	5.5	-	-	-	-	18	100	15	100	21	100
2.สถาบันฯ	7	77.7	44	74.5	44	86.6	2	22.2	10	16.9	7	13.4	-	-	5	8.4	1	1.9	59	100	52	100	120	100
3.กลุ่มผลฯ	18	85.7	57	87.6	37	92.5	2	9.5	5	7.6	3	7.5	1	4.7	3	4.6	-	-	22	100	65	100	40	100
4.พลังการเมือง	1	100	-	-	2	100	-	-	1	100	-	-	-	-	-	-	-	-	2	100	1	100	2	100
5.กฎหมายฯ	7	87.5	8	66.6	8	80	1	12.5	3	25	2	20	-	-	1	8.3	-	-	8	100	12	100	10	100
6.บริหารฯ	12	100	28	68.2	51	94.4	-	-	9	21.9	3	5.5	-	-	4	9.7	-	-	12	100	41	100	54	100
7.การ ตปท.	-	-	1	33.3	10	83.3	5	100	2	66.6	2	16.6	-	-	-	-	-	-	5	100	3	100	12	100
8.ปกครองฯ	5	83.3	8	89.8	8	100	1	16.6	1	11.1	-	-	-	-	-	-	-	-	6	100	9	100	8	100
9.ความรู้ทั่วไป	-	-	1	100	6	100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	6	100
รวม	63	78.7	160	77.6	184	89.7	15	18.7	33	16.0	20	9.7	2	2.5	13	6.3	1	0.48	80	100	206	100	205	100

ตารางที่ 14 แสดงการเปรียบเทียบรูปแบบทิศทางการคิดเห็นทางการเมืองของไทยรัฐกับสยามรัฐในรัฐบาล น.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช

ประเด็น	คอรัปชั่น						บทบาทราชการ						จดหมาย						รวม					
	ไทยรัฐ			สยามรัฐ			ไทยรัฐ			สยามรัฐ			ไทยรัฐ			สยามรัฐ			ไทยรัฐ			สยามรัฐ		
	+	-	0	+	-	0	+	-	0	+	-	0	+	-	0	+	-	0	+	-	0	+	-	0
	ร %	ร %	ร %	ร %	ร %	ร %	ร %	ร %	ร %	ร %	ร %	ร %	ร %	ร %	ร %	ร %	ร %	ร %	ร %	ร %	ร %	ร %	ร %	ร %
1.อุดมการณ์	5 83.3	5 100	1 50	8 66.6	8 80	17 90	1 16.6	- -	1 50	3 25	2 20	2 10.5	- -	- -	- -	1 8.3	- -	- -	6 100	5 100	2 100	12100	10 100	19 100
2.สถาบันฯ	4 100	18 82	13 81	3 60	26 70	31 86	- -	3 13.6	3 19	2 40	7 19	4 11	- -	1 4.5	- -	- -	4 11	1 2.7	4 100	22 100	16100	5 100	37 100	36 100
3.กลุ่มฯ	2 66	21 91.3	3 75	16 89	36 85	34 94	1 33.3	1 4.5	1 25	1 5.5	4 9.5	2 5.5	- -	1 4.3	- -	1 5.5	2 4.7	- -	3 100	23 100	4 100	10100	42 100	36 100
4.พลังฯ	- -	- -	- -	1 100	- -	2 100	- -	- -	- -	- -	1 100	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	1 100	1 100
5.กฎหมาย	3 100	2 66	1 50	4 80	6 66	7 87	- -	1 33	1 50	1 20	2 22.2	1 12.5	- -	- -	- -	- -	1 11	- -	3 100	3 100	2 100	5 100	9 100	8 100
6.บริหาร	3 100	9 64	6 75	9 100	19 70	45 98	- -	3 21.4	2 25	- -	6 22.2	1 2.7	- -	2 14.3	- -	- -	2 7.4	- -	3 100	14 100	8 100	9 100	27 100	46 100
7.การ คปท	- -	- -	4 80	- -	1 50	6 85	1 100	1 100	1 20	4 100	1 50	1 14.3	- -	- -	- -	- -	- -	- -	1 100	1 100	5 100	4 100	2 100	7 100
8.ปกครอง	1 100	3 100	2 100	4 80	5 83	6 100	- -	- -	- -	1 20	1 16.7	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	1 100	3 100	2 100	5 100	6 100	6 100
9.ทั่วไป	- -	- -	- -	- -	1 100	6 100	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	1 100	6 100
รวม	18 85	58 81	30 77	45 76	102 75	154 92	3 14.3	9 12.6	9 23	12 20	24 18	11 6.6	- -	4 5.6	- -	2 3.3	9 6.6	1 0.6	21 100	71 100	39100	59100	135100	166100

เมื่อพิจารณาจากตารางที่ 13 - 14 พบว่า รูปแบบการเสนอเนื้อหาความคิดเห็นของหนังสือพิมพ์ในสมัยรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ สามารถแบ่งได้แต่ละประเภทดังนี้

ทิศทางบวก หรือ สนับสนุนรัฐบาล นำเสนอผ่านทางคอลัมน์ในปริมาณร้อยละ 78.7 บทบรรณาธิการ ร้อยละ 18.7 และจดหมายจากผู้อ่าน ร้อยละ 2.5

โดยไทยรัฐจะเสนอความคิดเห็นในทิศทางบวก ผ่านทางคอลัมน์และบทบรรณาธิการเท่านั้น จดหมายผู้อ่านไม่มีการนำเสนอในทิศทางบวก ส่วนสยามรัฐ จะนำเสนอทิศทางสนับสนุนรัฐบาลผ่านทางคอลัมน์ น้อยกว่าไทยรัฐ ร้อยละ 9.5 โดยเสนอบทบรรณาธิการในทิศทางบวกนี้สูงกว่าทิศทางอื่น

ทิศทางลบ หรือ ไม่สนับสนุนรัฐบาล นำเสนอผ่านทางคอลัมน์ในปริมาณร้อยละ 77.6 บทบรรณาธิการ ร้อยละ 16.0 และจดหมายจากผู้อ่าน ร้อยละ 6.3

โดยไทยรัฐจะเสนอความคิดเห็นทิศทางลบนี้ครบทุกรูปแบบ คือ ผ่านทางคอลัมน์ บทบรรณาธิการ และจดหมายผู้อ่าน ส่วนสยามรัฐ ก็เสนอความคิดเห็นครบทุกรูปแบบเช่นกัน

ทิศทางเป็นกลาง นำเสนอผ่านคอลัมน์ ในปริมาณ ร้อยละ 89.7 บทบรรณาธิการ ร้อยละ 9.7 และจดหมายจากผู้อ่าน ร้อยละ 0.48

โดยไทยรัฐเสนอความคิดเห็นทิศทางเป็นกลางผ่านคอลัมน์น้อยกว่าทิศทางบวกและทิศทางลบ และเสนอทิศทางเป็นกลางนี้ผ่านบทบรรณาธิการมากกว่าทิศทางบวกและทิศทางลบเช่นกัน ส่วนทิศทางเป็นกลางนี้ไม่มีการนำเสนอผ่านจดหมายผู้อ่าน ส่วนสยามรัฐเสนอความคิดเห็นในทิศทางนี้ผ่านทางคอลัมน์มากกว่าทิศทางบวกและลบ คือเสนอความคิดเห็นที่เป็นกลางผ่านทางคอลัมน์ ถึง ร้อยละ 92.7 และเสนอผ่านบทบรรณาธิการเพียง ร้อยละ 3.3 และผ่านทางจดหมายผู้อ่าน ร้อยละ 0.6 เท่านั้น

ดังนั้น จะเห็นว่า รูปแบบการนำเสนอความคิดเห็นทางการเมืองต่อประเด็นทางการเมืองจะแสดงออกมาในรูปของคอลัมน์มากที่สุด รองลงมาคือ บทบรรณาธิการ และจดหมายจากผู้อ่าน

เมื่อพิจารณาการเสนอรูปแบบความคิดเห็นของหนังสือพิมพ์แล้ว จะพบว่า ในรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ นี้หนังสือพิมพ์นำเสนอความคิดเห็นในทิศทางต่างๆ ครอบคลุมรูปแบบ โดยแสดงความคิดเห็นจะเน้นที่นักหนังสือพิมพ์เป็นส่วนสำคัญ โดยความคิดเห็นจากบทบรรณาธิการนั้น เป็นส่วนรองลงมา และการเสนอความคิดเห็นจากผู้อ่านนั้นเป็นเพียงส่วนประกอบของหนังสือพิมพ์เท่านั้น เมื่อพิจารณาจากประเภทหนังสือพิมพ์ คือ ไทยรัฐและสยามรัฐแล้ว พบว่า ไทยรัฐนำเสนอความคิดเห็นผ่านคอลัมน์และบทบรรณาธิการครบทุกทิศทาง แต่จดหมายผู้อ่านนำเสนอเพียงทิศทางลบเท่านั้น ส่วนสยามรัฐแม้จะเสนอความคิดเห็นครบทุกทิศทาง แต่เมื่อถึงรูปแบบจดหมายผู้อ่านแล้ว ก็มีการเสนอทิศทางเป็นกลางของความคิดเห็นผู้อ่านน้อยมากเช่นกัน ซึ่งถึงแม้ว่าโดยภาพรวมสยามรัฐและไทยรัฐจะเสนอความคิดเห็นครบทุกทิศทาง แต่พบว่า จดหมายจากผู้อ่านนั้น เป็นรูปแบบที่หนังสือพิมพ์ทั้งสองไม่ได้ให้ความสำคัญและความสำคัญต่อความคิดเห็นของผู้อ่านมากเท่าไรนัก

เป็นที่น่าสังเกตว่า การแสดงความคิดเห็นในทิศทางลบต่อรัฐบาลนั้น หนังสือพิมพ์ได้เสนอผ่านจดหมายจากผู้อ่านในปริมาณที่มากกว่าทิศทางอื่น ซึ่งชี้ให้เห็นว่าเสียงสะท้อนจากประชาชนผู้อ่านในขณะนั้นมีความคิดเห็นไปในทิศทางลบต่อรัฐบาล ส่วนทิศทางเป็นกลางและทิศทางบวกนั้น นำเสนอผ่านรูปแบบจดหมายจากผู้อ่านค่อนข้างน้อย ซึ่งความคิดเห็นในทิศทางลบที่แสดงออกผ่านหนังสือพิมพ์นั้น จะเสนอผ่านทั้งสยามรัฐและไทยรัฐ โดยเฉพาะไทยรัฐนั้น ไม่มีการเสนอจดหมายของผู้อ่านในทิศทางอื่นเลย นอกจากทิศทางลบ ส่วนสยามรัฐนั้นเสนอจดหมายผู้อ่านครบทุกทิศทาง ซึ่งชี้ให้เห็นว่า สยามรัฐเป็นหนังสือพิมพ์ที่เสนอความคิดเห็นของผู้อ่านได้หลากหลายกว่าไทยรัฐ

รูปแบบความคิดเห็นทางการเมืองของหนังสือพิมพ์ในสมัยรัฐบาลธานินทร์ จะแสดงดังตารางที่ 15 -16 ดังนี้

ตารางที่ 15 แสดงรูปแบบทิศทางความคิดเห็นทางการเมืองของหนังสือพิมพ์ในสมัยรัฐบาลนายธานินทร์ กรัยวิเชียร

ประเด็น	คอลัมน์						บทบรรณาธิการ						จดหมาย						รวม					
	บวก		ลบ		กลาง		บวก		ลบ		กลาง		บวก		ลบ		กลาง		บวก		ลบ		กลาง	
	เรื่อง	%	เรื่อง	%	เรื่อง	%	เรื่อง	%	เรื่อง	%	เรื่อง	%	เรื่อง	%	เรื่อง	%	เรื่อง	%	เรื่อง	%	เรื่อง	%	เรื่อง	%
1.อุดมการณ์	10	100	4	80	1	33.3	-	-	1	20	2	66.6	-	-	-	-	-	-	10	100	5	100	3	100
2.สถาบันฯ	4	100	9	75	29	85.2	-	-	3	25	4	11.7	-	-	-	-	1	2.9	4	100	12	100	34	100
3.กลุ่มผลฯ	5	83.3	14	82.3	24	85.7	-	-	2	11.7	3	10.7	1	16.6	1	5.5	1	3.5	6	100	17	100	28	100
4.พลังการเมือง	-	-	-	-	2	100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	100
5.กฎหมายฯ	3	100	5	83.3	9	81.8	-	-	1	16.6	2	18.1	-	-	-	-	-	-	3	100	6	100	11	100
6.บริหารฯ	1	14.2	16	72.7	15	48.3	5	71.4	4	18.1	14	45.1	1	14.2	2	9.0	2	6.4	7	100	22	100	31	100
7.การ ตปท.	9	90	3	100	11	61.1	1	10	-	-	7	38.3	-	-	-	-	-	-	10	100	3	100	18	100
8.ปกครองฯ	4	80	15	88.2	8	50	1	20	2	11.7	6	37.5	-	-	-	-	2	12.5	5	100	17	100	16	100
9.ความรู้ทั่วไป	-	-	1	100	-	-	-	-	-	-	1	50	-	-	-	-	1	50	-	-	1	100	2	100
รวม	36	80.0	67	80.7	99	68.8	7	15.5	13	15.6	39	26.9	2	4.4	3	3.6	7	4.8	45	100	83	100	145	100

ตารางที่ 16 แสดงการเปรียบเทียบรูปแบบทิศทางความคิดเห็นทางการเมืองของไทยรัฐกับสยามรัฐในรัฐบาล นายธานินทร์ กรัยวิเชียร

ประเด็น	คอถึมนั้						บทบรรณาธิการ						จดหมาย						รวม																					
	ไทยรัฐ			สยามรัฐ			ไทยรัฐ			สยามรัฐ			ไทยรัฐ			สยามรัฐ			ไทยรัฐ			สยามรัฐ																		
	+	-	0	+	-	0	+	-	0	+	-	0	+	-	0	+	-	0	+	-	0	+	-	0																
	ร %	ร %	ร %	ร %	ร %	ร %	ร %	ร %	ร %	ร %	ร %	ร %	ร %	ร %	ร %	ร %	ร %	ร %	ร %	ร %	ร %	ร %	ร %	ร %																
1.อุดมการณ์	1	100	-	-	-	-	9	100	4	80	1	33.3	-	-	-	-	1	20	2	66	-	-	-	-	1	100	-	-	-	-	9	100	5	100	3	100				
2.สถาบันฯ	1	100	1	100	1	50	3	100	8	73	28	88	-	-	-	1	50	-	-	3	27	3	9.3	-	-	-	-	1	3.1	1	100	1	100	2	100					
3.กฎหมาย	1	50	4	80	3	60	4	100	10	83.3	21	31.3	-	-	1	20	2	40	-	-	1	8.3	1	4.3	1	50	-	-	-	-	1	8.3	1	4.5	2	100	5	100		
4.พลังฯ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	100						
5.กฎหมาย	-	-	-	-	-	-	3	100	5	83.3	9	81.8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	100						
6.บริหาร	-	-	2	50	5	83	1	20	14	77.7	10	40	2	100	2	50	1	17	3	60	2	11	13	52	-	-	-	-	1	20	2	11	2	8	2	100				
7.การ ตปท	3	75	-	-	2	40	6	100	3	100	9	69	1	25	-	-	3	60	-	-	-	-	-	-	4	31	-	-	-	-	4	100	-	-	5	100	6	100		
8.ปกครอง	2	66.6	4	100	2	66.6	2	100	11	84	6	46	1	33.3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	15	5	38	-	-	-	-	2	15	3	100	4	100	3	100
9.ทั่วไป	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	2	100				
รวม	8	62	11	78	13	62	28	87	56	81	86	69	4	30.7	3	21.4	8	38	3	9.3	10	14	31	25	1	7.6	-	-	-	-	1	3.1	3	4	7	5.6	13	100		

รูปแบบการเสนอทิศทางการคิดเห็นในสมัยรัฐบาลธานินทร์ จากตารางที่ 15 และตารางที่ 16 นั้นพบว่า

ทิศทางบวก หรือสนับสนุนรัฐบาล นำเสนอผ่านรูปแบบคอลัมน์ ร้อยละ 80 ผ่านบทบรรณาธิการ ร้อยละ 15.5 และผ่านจดหมายผู้อ่าน ร้อยละ 4.4

ไทยรัฐ เสนอความคิดเห็นในทิศทางบวกครบทุกรูปแบบ คือ ทั้งคอลัมน์ บทบรรณาธิการ และจดหมายจากผู้อ่าน ส่วนสยามรัฐเสนอความคิดเห็นในทิศทางบวกผ่านคอลัมน์เพิ่มมากขึ้นจากสมัยที่แล้ว ส่วนทิศทางบวกนำเสนอผ่านบทบรรณาธิการน้อยลง ส่วนทิศทางบวกที่เสนอทางจดหมายผู้อ่านไม่เปลี่ยนแปลง

ทิศทางลบ นำเสนอผ่านรูปแบบคอลัมน์ ร้อยละ 80.7 ผ่านบทบรรณาธิการ ร้อยละ 15.6 และผ่านจดหมายผู้อ่าน ร้อยละ 3.6

ไทยรัฐเสนอความคิดเห็นในทิศทางลบผ่านทางคอลัมน์และผ่านทางบทบรรณาธิการเท่านั้น ส่วนสยามรัฐเสนอครบทุกรูปแบบความคิดเห็น

ทิศทางเป็นกลาง นำเสนอผ่านรูปแบบคอลัมน์ ร้อยละ 68.8 ผ่านบทบรรณาธิการ ร้อยละ 26.9 และผ่านจดหมายผู้อ่าน ร้อยละ 4.8

ไทยรัฐเสนอความคิดเห็นในทิศทางนี้เพียงคอลัมน์และบทบรรณาธิการเท่านั้น ส่วนสยามรัฐเสนอครบทุกรูปแบบ

เมื่อพิจารณาความหลากหลายของหนังสือพิมพ์จากรูปแบบในการนำเสนอทิศทางแล้ว พบว่า ไทยรัฐก็ยังคงไม่เสนอความคิดเห็นจากผู้อ่านครบทุกทิศทาง ที่น่าสังเกตคือ เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล จากที่เคยเสนอความคิดเห็นของผู้อ่านแต่ทิศทางลบเท่านั้น ก็เสนอแต่ความคิดเห็นจากผู้อ่านในทิศทางที่สนับสนุนรัฐบาล เพียงทิศทางเดียว ส่วนสยามรัฐ

นั้น ก็เสนอรูปแบบจดหมายผู้อ่านได้หลากหลายทุกทิศทางมากขึ้น และเสนอในปริมาณที่ไม่แตกต่างจากที่เคยเสนอในรัฐบาลก่อนเลย

จากตารางที่ 13 -16 ทำให้ได้ข้อสรุปว่า หนังสือพิมพ์ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านรูปแบบการนำเสนอความคิดเห็น คือ จากสมัยรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ นั้น ทิศทางแต่ละทิศทางถูกนำเสนอในรูปแบบคอลัมน์ บทบรรณาธิการ ตามลำดับ ส่วนจดหมายผู้อ่านนั้น หนังสือพิมพ์ไม่ค่อยจะให้ความสำคัญกับจดหมายจากผู้อ่านมากนัก และให้เนื้อที่ค่อนข้างจำกัด แต่เมื่อมาสู่รัฐบาลธานินทร์ กลับปรากฏว่า ในทิศทางบวก ลบ และเป็นกลาง หนังสือพิมพ์ได้หันมาเสนอความคิดเห็นของผู้อ่านในสัดส่วนที่มากกว่าเดิม แต่ส่วนความคิดเห็นในรูปแบบคอลัมน์และบทบรรณาธิการก็ยังคงนำเสนอในสัดส่วนที่ไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก

โดยสรุป รูปแบบการนำเสนอความคิดเห็นของหนังสือพิมพ์ทั้งสองสมัย รัฐบาลไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนัก ยังคงให้ความสำคัญกับความคิดเห็นของนักหนังสือพิมพ์เป็นอันดับแรก ตามด้วยบทบรรณาธิการและจดหมายจากผู้อ่านเป็นรูปแบบที่นำเสนอค่อนข้างน้อย แต่สิ่งที่แตกต่างระหว่าง สองรัฐบาลคือ ความหลากหลายในการเสนอความคิดเห็นผ่านรูปแบบจดหมายผู้อ่าน มีมากขึ้น คือ กระจายทิศทางไปในทิศทางบวก กลาง และลบ

ส่วนความแตกต่างระหว่างสองหนังสือพิมพ์คือ สยามรัฐเป็นหนังสือพิมพ์ที่เสนอรูปแบบความคิดเห็นครบทุกรูปแบบ และครบทุกทิศทาง ในขณะที่ไทยรัฐไม่ให้ความสำคัญกับการแสดงความคิดเห็นของผู้อ่านมากนัก

ในด้านปริมาณทิศทางการเสนอความคิดเห็นเปรียบเทียบระหว่างสองรัฐบาล จะเสนอตั้ง ตารางที่ 17 - 19

ตารางที่ 17 แสดงทิศทางการคิดเห็นผ่านคอลัมน์ของหนังสือพิมพ์ระหว่าง 2 รัฐบาล

ประเด็น	รัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช				รัฐบาลนายธานินทร์ กรัยวิเชียร											
	+	%	-	%	0	%	รวม	+	%	-	%	0	%	รวม		
1.อุดมการณ์	13	23.5	13	23.5	18	40.3	44	100	10	66.7	4	26.7	1	6.6	15	100
2.สถาบัน	7	7.4	44	46.3	44	46.3	95	100	4	9.5	9	21.4	29	63.1	42	100
3.กลุ่มผลฯ	18	16.1	57	50.3	37	33.0	112	100	5	11.6	14	32.6	24	55.8	43	100
4.พลังฯ	1	33.3	-	-	2	66.7	3	100	-	-	-	-	2	100	2	100
5.กฎหมาย	7	30.4	8	34.8	8	34.8	23	100	3	17.6	5	23.4	9	53.0	17	100
6.บริหารฯ	12	13.2	28	30.8	51	56.0	91	100	1	3.1	16	50.0	15	46.5	32	100
7.การตปท.	-	-	1	9.1	10	90.9	11	100	9	39.1	3	13.0	11	47.9	23	100
8.ปกครองฯ	5	23.8	8	38.1	8	38.1	21	100	4	14.8	15	55.6	8	29.6	27	100
9.ทั่วไป	-	-	1	14.3	6	85.7	7	100	-	-	1	100	-	-	1	100
รวม	63	15.5	160	32.3	184	45.2	407	100	36	17.8	67	33.2	99	42.0	202	100

จากตารางที่ 17 เมื่อพิจารณาทิศทางของความคิดเห็นจากคอลัมน์ จะพบว่า หนังสือพิมพ์ไม่เกิดการปรับเปลี่ยนทิศทางการเสนอเนื้อหามากนัก โดยจากสมัยรัฐบาล ม.ร.ว. เสนีย์ มาสู่รัฐบาลธานินทร์ หนังสือพิมพ์จะเสนอความคิดเห็น ในทิศทางบวก เพิ่มขึ้น เพียงร้อยละ 2.3 ความคิดเห็นในทิศทางลบต่อรัฐบาล กลับมีเพิ่มขึ้น ร้อยละ 0.9 และทิศทางเป็นกลางลดลง ร้อยละ 3.2 ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่าแตกต่างจากข้อสันนิษฐานเบื้องต้นที่ว่า เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล และรัฐบาลได้ใช้อำนาจกฎหมายเพื่อควบคุมหนังสือพิมพ์ มากขึ้น ย่อมทำให้หนังสือพิมพ์ปรับตัวและเสนอทิศทางที่สนับสนุนรัฐบาลและลดเนื้อหาที่มีทิศทางลบต่อรัฐบาล แต่ปรากฏว่า ในเนื้อหาความคิดเห็นของนักหนังสือพิมพ์ที่เสนอออกมา ยังคงมีความหลากหลายอยู่ไม่แตกต่างจากรัฐบาลเดิมที่ให้เสรีภาพหนังสือพิมพ์ คือเสนอความคิดเห็นทุกทิศทาง และยังคงเสนอทิศทางบวกและลบเพิ่มขึ้น ส่วนเนื้อหาความคิดเห็นที่เป็นกลางกลับลดน้อยลง

ตารางที่ 18 แสดงทิศทางการบริหารของหนังสือพิมพ์ระหว่าง 2 รัฐบาล

ประเด็น	รัฐบาลม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช						รัฐบาลนายธานินทร์ กรัยวิเชียร									
	+	%	-	%	0	%	รวม	+	%	-	%	0	%	รวม		
1.อุดมการณ์	4	44.4	2	22.2	3	33.3	9	100	-	-	1	33.3	2	66.7	3	100
2.สถาบัน	2	10.5	10	52.6	7	36.9	19	100	-	-	3	42.9	4	57.1	7	100
3.กลุ่มผลฯ	2	20.0	5	50.0	3	30.0	10	100	-	-	2	40.0	3	60.0	5	100
4.พลังทางฯ	-	-	1	100	-	-	1	100	-	-	-	-	-	-	-	-
5.กฎหมายฯ	1	16.7	3	50.0	2	33.3	6	100	-	-	1	33.3	2	66.7	3	100
6.บริหารฯ	-	-	9	75.0	3	25.0	12	100	5	21.7	4	17.4	14	60.9	23	100
7.การตปท.	5	55.6	2	22.2	2	22.2	9	100	1	12.5	-	-	7	87.5	8	100
8.ปกครองฯ	1	50.0	1	50.0	-	-	2	100	1	11.1	2	22.2	6	66.7	9	100
9.ทั่วไป	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	1	100
รวม	15	22.1	33	48.5	20	29.4	68	100	7	11.9	13	22.0	39	66.1	59	100

จากตารางที่ 18 เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบทิศทางของบทบรรณาธิการแล้วพบว่า เกิดความเปลี่ยนแปลง คือ จากเดิมบทบรรณาธิการส่วนใหญ่จะเสนอในทิศทางเป็นลบต่อรัฐบาล แต่ขณะเดียวกันทิศทางบวกและทิศทางเป็นกลางก็มีปริมาณใกล้เคียงกัน คือ ทิศทางลบ ร้อยละ 48.5 ทิศทางเป็นกลาง ร้อยละ 29.4 และทิศทางบวก ร้อยละ 22.1 แต่เมื่อมาสู่รัฐบาลใหม่ หนังสือพิมพ์กลับเสนอทิศทางของบทบรรณาธิการในทิศทางเป็นกลางสูงขึ้นมา คือ ร้อยละ 66.1 ทิศทางลบ ร้อยละ 22.0 และทิศทางบวก เพียง ร้อยละ 11.9

จากข้อสันนิษฐานที่ตั้งไว้นั้น หนังสือพิมพ์น่าจะเสนอทิศทางบวกเพิ่มขึ้น แต่ผลที่ได้ คือ หนังสือพิมพ์เสนอทิศทางบวกลดลง ร้อยละ 10.2 ทิศทางลบลดลง ร้อยละ 26.5 และทิศทางเป็นกลางเพิ่มขึ้น ร้อยละ 36.7

ดังนั้นจึงเห็นว่าหนังสือพิมพ์เลือกที่จะปรับตัวเพื่อความอยู่รอด ด้วยการเสนอความคิดเห็นในทิศทางที่เป็นกลางมากขึ้น และลดทิศทางลบลง แต่ขณะเดียวกัน บทบรรณาธิการก็กลับลดความคิดเห็นในทิศทางที่สนับสนุนรัฐบาลลง

เมื่อพิจารณาแยกระหว่างไทยรัฐและสยามรัฐ พบว่ามีความแตกต่างระหว่างสองหนังสือพิมพ์อย่างชัดเจน คือ ไทยรัฐเลือกที่จะปรับตัวด้วยการเสนอเนื้อหาความคิดเห็นจากบทบรรณาธิการในทิศทางบวกและเป็นกลางเพิ่มขึ้น และลดเนื้อหาที่มีทิศทางลบต่อรัฐบาลลง ในขณะที่สยามรัฐ เสนอบทบรรณาธิการในทิศทางที่เป็นกลางสูงมาก และลดทิศทางลบลง ร้อยละ 8.4 และลดบทบรรณาธิการทิศทางบวก ลงถึงร้อยละ 18.7 จึงแสดงให้เห็นว่า แม้ว่าจะถูกอำนาจรัฐที่เข้มงวด แต่สยามรัฐก็ยังคงแสดงความคิดเห็นในทิศทางที่เป็นลบต่อรัฐบาลอยู่ และยังแสดงความคิดเห็นที่เป็นบวกต่อรัฐบาลน้อยลงอีกด้วย ซึ่งต่างจากไทยรัฐที่หันมาเสนอเนื้อหาบทบรรณาธิการที่เป็นการสนับสนุนรัฐบาลเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน

ตารางที่ 19 แสดงทิศทางจดหมายจากผู้อ่านของหนังสือพิมพ์ระหว่าง 2 รัฐบาล

ประเด็น	รัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช				รัฐบาลนายธานินทร์ กรัยวิเชียร											
	+	%	-	%	0	%	รวม	+	%	-	%	0	%	รวม		
1.อุดมการณ์	1	100	-	-	-	-	1	100	-	-	-	-	-	-		
2.สถาบันฯ	-	-	5	83.3	1	16.7	6	100	-	-	-	1	100	1	100	
3.กลุ่มผลฯ	1	25.0	3	75.0	-	-	4	100	1	33.3	1	33.3	1	33.3	3	100
4.พลังทางฯ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
5.กฎหมายฯ	-	-	1	100	-	-	1	100	-	-	-	-	-	-	-	
6.บริหารฯ	-	-	4	100	-	-	4	100	1	20.0	2	40.0	2	40.0	5	100
7.การ ตปท.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
8.ปกครองฯ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	100	2	100	
9.ทั่วไป	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	1	100	
รวม	2	12.5	13	81.2	1	6.3	16	100	2	16.7	3	25.0	7	58.3	12	100

จากตารางที่ 19 เมื่อเปรียบเทียบการเสนอความคิดเห็นของผู้อ่านแล้ว จะพบว่าเมื่อพิจารณาถึงความหลากหลายในการเสนอความคิดเห็นของผู้อ่าน ปรากฏว่า ไม่ว่าหนังสือพิมพ์จะได้รับแรงกดดันจากอำนาจรัฐหรือไม่ หนังสือพิมพ์ก็ยังคงไม่ให้ความสำคัญกับความคิดเห็นของผู้อ่านมากนัก พบว่ามีการเสนอจดหมายผู้อ่านไม่ครบถ้วนทุกประเด็น แต่ในภาพรวมแล้วพบว่า การเสนอทิศทางความคิดเห็นยังคงมีครบทุกทิศทางไม่แตกต่างกัน แต่เกิดการเปลี่ยนแปลงในการเสนอ คือ จากรัฐบาลเดิมสู่รัฐบาลใหม่ พบว่า มีการเสนอจดหมายที่มีทิศทางบวกเพิ่มขึ้น ร้อยละ 4.2 ทิศทางลบ ลดลง ร้อยละ 56.2 และทิศทางเป็นกลางเพิ่มขึ้น ร้อยละ 52

ความแตกต่างของการนำเสนอเนื้อหาความคิดเห็นทางการเมืองนั้น จะสามารถแยกพิจารณาตามประเภทของหนังสือพิมพ์ได้ดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 แสดงการเปรียบเทียบทิศทางความคิดเห็นของไทยรัฐกับสยามรัฐ

รัฐบาล	คอรัปชั่น				บทบาทราชการ				จดหมายผู้อ่าน															
	บวก		ลบ		กลาง		รวม		บวก		ลบ		กลาง		รวม									
	เรื่อง	%	เรื่อง	%	เรื่อง	%	เรื่อง	%	เรื่อง	%	เรื่อง	%	เรื่อง	%	เรื่อง	%								
ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช																								
ไทยรัฐ	18	17.0	58	54.7	30	28.3	106	100	3	14.3	9	42.8	9	42.8	21	100	-	-	4	100	-	-	4	100
สยามรัฐ	45	15.0	102	33.9	154	51.1	301	100	12	25.5	24	31.1	11	23.4	47	100	2	16.7	9	75.0	1	8.3	12	100
นายธานินทร์ กรัยวิเชียร																								
ไทยรัฐ	8	25.0	11	34.4	13	40.6	32	100	4	26.7	3	20.0	2	53.3	15	100	1	100	-	-	-	-	1	100
สยามรัฐ	28	16.5	56	32.9	86	50.6	170	100	3	6.8	10	22.7	31	70.5	44	100	1	9.1	3	27.3	7	63.6	11	100

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและสยามรัฐ ดังตารางที่ 20 จะพบว่า หนังสือพิมพ์ทั้งสองฉบับมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยไทยรัฐนั้น เป็นหนังสือพิมพ์ที่เสนอทิศทางของเนื้อหาเป็นไปตามข้อสันนิษฐานเบื้องต้น คือ เมื่อเปลี่ยนแปลงรัฐบาล ไทยรัฐ ก็หันมาเสนอเนื้อหาทิศทางบวกเพิ่มขึ้นถึง ร้อยละ 8.0 ลดเนื้อหาทิศทางลบลง ร้อยละ 20.3 และเสนอเนื้อหาที่เป็นกลางเพิ่มขึ้น ร้อยละ 12.3

ในขณะที่สยามรัฐ ยังคงเป็นหนังสือพิมพ์ที่คงทิศทางเนื้อหาไว้ไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก พบว่า มีการเสนอเนื้อหาทิศทางบวก เพิ่มขึ้น เพียง ร้อยละ 1.5 ทิศทางลบลดลง ร้อยละ 1.0 และเสนอทิศทางเป็นกลางเพิ่มขึ้น เพียงร้อยละ 0.5 ซึ่งเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับไทยรัฐ ทำให้เห็นว่าไทยรัฐเป็นหนังสือพิมพ์ที่ปรับเปลี่ยนไปตามอำนาจรัฐมากกว่าสยามรัฐ โดยสยามรัฐยังคงเสนอเนื้อหาในทิศทางเดิม

ความแตกต่างของสยามรัฐและไทยรัฐนี้ เมื่อพิจารณาถึงคอลัมน์ ความคิดเห็นที่ทั้งสองหนังสือพิมพ์ พบว่า ไทยรัฐนั้น เป็นหนังสือพิมพ์ที่เสนอคอลัมน์การเมืองค่อนข้างน้อยอยู่แล้ว เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล และมีการสั่งปิดหนังสือพิมพ์ ก็ยังทำให้ไทยรัฐเสนอเนื้อหาความคิดเห็นในคอลัมน์การเมืองลดน้อยลงไป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คอลัมน์นิสต์ที่เคยเขียนแสดงความคิดเห็น อย่าง ชุม ลองลิจิต ก็หันมาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องทั่ว ๆ ไป ไม่นับการเมืองอย่างในสมัยรัฐบาลเดิม ในขณะที่สยามรัฐยังคงเน้นการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองดั้งเดิม โดยเฉพาะคอลัมน์นิสต์ที่เป็นบุคคลที่เน้นการวิพากษ์วิจารณ์การเมือง เช่น ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช เกษม ศิริสัมพันธ์ ทหารเก่า ฯลฯ ก็ยังคงมุ่งเน้นการวิพากษ์วิจารณ์การเมืองอยู่ดั้งเดิม ซึ่งด้วยเหตุนี้จึงเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้สยามรัฐถูกเจ้าพนักงานการพิมพ์ใช้อำนาจตาม ปร.42 สั่งปิดหนังสือพิมพ์สยามรัฐถึง 2 ครั้ง ด้วยกัน

เมื่อพิจารณาการเสนอบทบรรณาธิการ พบว่ามีความแตกต่างระหว่างสองหนังสือพิมพ์อย่างชัดเจน คือไทยรัฐเลือกที่จะปรับตัวด้วยการเสนอเนื้อหาความคิดเห็นจากบทบรรณาธิการในทิศทางบวกและเป็นกลางเพิ่มขึ้น และลดเนื้อหาที่มีทิศทางลบต่อรัฐบาลลง ในขณะที่สยามรัฐ เสนอบทบรรณาธิการในทิศทางที่เป็นกลางสูงมาก และลดทิศทางลบลง ร้อยละ 8.4 และลดบทบรรณาธิการทิศทางบวก ลงถึงร้อยละ 18.7 จึงแสดงให้เห็นว่า แม้ว่าจะ

ถูกอำนาจรัฐที่เข้มงวด แต่สยามรัฐก็ยังคงแสดงความคิดเห็นในทิศทางที่เป็นลบต่อรัฐบาลอยู่ และพบว่ายังแสดงความคิดเห็นที่เป็นบวกต่อรัฐบาลน้อยลงอีกด้วย ซึ่งต่างจากไทยรัฐที่หันมาเสนอเนื้อหาบทบรรณาธิการที่เป็นการสนับสนุนรัฐบาลเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน

ความแตกต่างของไทยรัฐและสยามรัฐ ยิ่งเด่นชัดขึ้นเมื่อเปรียบเทียบการเสนอจดหมายผู้อ่าน โดยไทยรัฐให้ความสำคัญกับเสียงสะท้อนจากคนอ่านน้อยกว่าสยามรัฐมาก และทิศทางการเสนอก็ไม่หลากหลายเท่ากับสยามรัฐ โดยในสมัยรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ไทยรัฐจดหมายผู้อ่าน ในทิศทางลบ ทั้งหมด ต่อมาสู่รัฐบาลใหม่ จดหมายผู้อ่านที่เสนอในไทยรัฐ ก็เสนอในทิศทางบวกทั้งหมด ในขณะที่สยามรัฐมีการเสนอจดหมายผู้อ่านหลากหลายทุกทิศทาง แต่ความเปลี่ยนของสยามรัฐก็เหมือนการเสนอความคิดเห็นประเภทอื่นคือ ลดปริมาณทิศทางลบและบวกลง และหันมาเสนอเนื้อหาทิศทางเป็นกลางมากขึ้น

โดยสรุป การเสนอทิศทางความคิดเห็น ในรูปแบบของคอลัมน์ บทบรรณาธิการ และจดหมายผู้อ่าน พบว่า ในด้านความคิดเห็นจากคอลัมน์ หนังสือพิมพ์นำเสนอไม่แตกต่างจากเดิม คือ เนื้อหาในทิศทางที่ใกล้เคียงกับรัฐบาลเดิม ส่วนประเภทบทบรรณาธิการ เปลี่ยนแปลงคือ มีการเสนอเนื้อหาในทิศทางเป็นกลางเพิ่มขึ้น และลดเนื้อหาในทิศทางบวกและลบลง ส่วนประเภทจดหมาย นั้นมีการลดเนื้อหาทิศทางลบ และเพิ่มในทิศทางบวกและเป็นกลาง

ในด้านความเปลี่ยนแปลงของหนังสือพิมพ์ระหว่าง ไทยรัฐและสยามรัฐ พบว่า ไทยรัฐเป็นหนังสือพิมพ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างเด่นชัด คือ ไม่ว่าจะเป็น คอลัมน์ บทบรรณาธิการ และจดหมายผู้อ่าน ต่างก็ลดปริมาณเนื้อหาทิศทางลบลงและเพิ่มทิศทางบวกและเป็นกลางขึ้นมาแทนที่อย่างสูง ส่วนสยามรัฐนั้น มีการเปลี่ยนแปลงต่างกัน คือในส่วนของความคิดเห็นในคอลัมน์มีการเปลี่ยนแปลงน้อยมาก คือ ทิศทางบวกและทิศทางเป็นกลางเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย ส่วนทิศทางลบ ก็ยังคงเสนอในปริมาณที่ลดลงเพียงเล็กน้อย จนแทบไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงเลย ส่วนบทบรรณาธิการนั้น สยามรัฐลดเนื้อหาทิศทางบวกลงอย่างมาก ส่วนทิศทางลบลดลงเพียงเล็กน้อย และหันมาเพิ่มบทบรรณาธิการที่เป็นกลางมากขึ้น และประเภทจดหมายผู้อ่าน ก็ยังคงเพิ่มเฉพาะความคิดเห็นที่เป็นกลางเท่านั้น และลดทิศทางลบและบวกลง

ทิศทางการคิดเห็นทางการเมืองของหนังสือพิมพ์ทั้งหมดนำเสนอ ดังตาราง

ที่ 21

ตารางที่ 21 แสดงปริมาณทิศทางเนื้อหาความคิดเห็นทางการเมืองโดยเปรียบเทียบระหว่าง สมัยรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช กับรัฐบาลนายธานินทร์ กรัยวิเชียร

รัฐบาล	ทิศทางบวก		ทิศทางลบ		ทิศทางเป็นกลาง		รวม	
	เรื่อง	%	เรื่อง	%	เรื่อง	%	เรื่อง	%
ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช	80	16.29	206	41.96	205	41.75	491	100
นายธานินทร์ กรัยวิเชียร	45	16.48	83	20.40	145	52.11	273	100

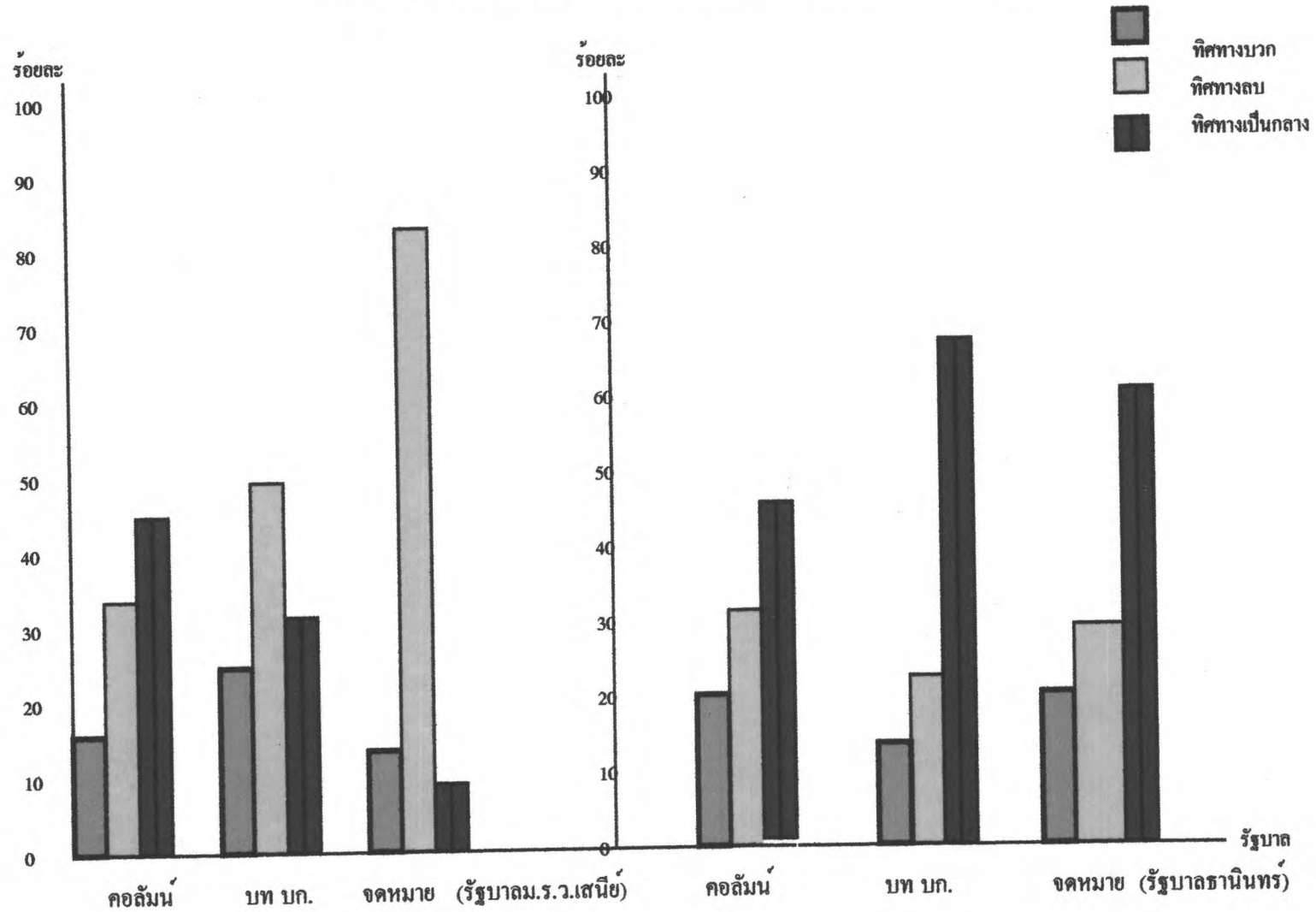
จากตารางที่ 21 ปริมาณทิศทางความคิดเห็นทางการเมือง เมื่อวัดเป็นรายเรื่องนั้น พบว่า ปริมาณรวมของการเสนอเนื้อหาความคิดเห็นทางการเมืองในสมัยรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช มีปริมาณรายเรื่องมากกว่า หนังสือพิมพ์ในรัฐบาลธานินทร์ กรัยวิเชียร ถึง 218 รายเรื่อง และทิศทางการนำเสนอก็มีความเปลี่ยนแปลงอย่างสูง โดยในสมัยแรกนั้น หนังสือพิมพ์เสนอเนื้อหาความคิดเห็นด้านลบต่อรัฐบาลในปริมาณที่ใกล้เคียงกับทิศทางเป็นกลาง โดยเสนอเนื้อหาที่มีทิศทางบวก หรือสนับสนุนรัฐบาลน้อยที่สุด เมื่อมาในสมัยรัฐบาล

นายชานินทร์ การเสนอเนื้อหาความคิดเห็นทางการเมืองกลับมีทิศทางที่เปลี่ยนไป คือ เสนอเนื้อหาที่เป็นกลางต่อรัฐบาลมากขึ้น เสนอเนื้อหาในทิศทางที่เป็นลบต่อรัฐบาลน้อยลง ส่วนเนื้อหาสนับสนุนรัฐบาลก็มีปริมาณไม่เปลี่ยนแปลงจากเดิม

โดยสรุป ตอนที่ 2 เป็นการเสนอผลการวิเคราะห์ทิศทางเนื้อหาทางการเมืองของหนังสือพิมพ์ ทั้งประเภทของข่าวและความคิดเห็น เมื่อวิเคราะห์พบว่า เนื้อหาข่าวการเมืองมีความเปลี่ยนแปลงไปตามข้อสันนิษฐานเบื้องต้น คือ ข่าวการเมืองจะมีทิศทางที่เป็นกลางและทิศทางบวก เพิ่มขึ้น และจะลดทิศทางลบลง แต่เนื้อหาความคิดเห็นกลับไม่เป็นเช่นนั้น พบว่า เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล ความคิดเห็นของหนังสือพิมพ์ก็ยังคงเสนอทิศทางบวกไม่เพิ่มขึ้น แม้จะลดปริมาณทิศทางลบ และเพิ่มทิศทางเป็นกลางก็ตาม และยังเมื่อพิจารณาถึงไปในแต่ละประเภท ก็ยังพบความแตกต่างจากข้อสันนิษฐาน คือ สยามรัฐ เลือกรับเปลี่ยนทิศทางการเสนอเนื้อหา โดยแม้จะต้องลดทิศทางที่เป็นลบต่อรัฐบาลลง แต่ก็ไม่ได้เสนอเนื้อหาที่สนับสนุนรัฐบาลเพิ่มขึ้นเลย กลับลดทิศทางบวกลงไปด้วย โดยมีการเสนอเนื้อหาที่เป็นกลางมากขึ้นในทุกรูปแบบความคิดเห็น การมุ่งเน้นแสดงความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมาและไม่โอนอ่อนตามความเข้มงวดของรัฐบาล ทำให้สยามรัฐถูกสั่งปิด ถึง 2 ครั้ง รวมเวลา 14 วัน ในสมัยรัฐบาลชานินทร์ นั่นเอง ส่วนไทยรัฐเป็นหนังสือพิมพ์ที่โอนอ่อนไปตามแรงกดดันของอำนาจรัฐ โดยหันมาเสนอเนื้อหาที่สนับสนุนรัฐเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน และลดปริมาณทิศทางลบลง ซึ่งก็ยังคงผลให้ไทยรัฐไม่ถูกปิดหนังสือพิมพ์ ในขณะที่หนังสือพิมพ์ ฉบับอื่นๆ รวมทั้งสยามรัฐก็ถูกสั่งปิดหลายฉบับ

โดยเปรียบเทียบการนำเสนอเนื้อหาทางการเมืองของหนังสือพิมพ์ใน 2 สมัย รัฐบาล ดังกราฟที่ 6

กราฟที่ 6 แสดงการเปรียบเทียบทิศทางเนื้อหาความคิดเห็นของหนังสือพิมพ์ระหว่าง 2 รัฐบาล

ตอนที่ 3 ระดับความเร้าใจของเนื้อหาทางการเมืองของหนังสือพิมพ์

การวัดระดับความเร้าใจของเนื้อหาทางการเมือง แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น
ในส่วนของข่าวการเมือง และ ความคิดเห็นทางการเมือง

ข่าวการเมือง จะวิเคราะห์ในส่วนของพาดหัวข่าวการเมือง และ เนื้อหาข่าว
ส่วนความคิดเห็นทางการเมือง จะแบ่งการวิเคราะห์ตามประเภทของคอลัมน์ บทบรรณาธิการ
และจดหมายจากผู้อ่าน ซึ่งการวิเคราะห์จะวัดระดับความเร้าใจด้วยดัชนีดังที่กล่าวไว้ในบท
ที่ 3

ระดับความเร้าใจ	จะจัดแบ่งดังนี้
0.00 - 0.075	ระดับต่ำ
0.076 - 0.150	ระดับกลาง
0.151 - 0.225	ระดับสูง
0.226 ขึ้นไป	ระดับสูงมาก

ซึ่งได้ผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 22 และ ตารางที่ 23

ตารางที่ 22 แสดงระดับความเข้าใจของเนื้อหาข่าวการเมืองของหนังสือพิมพ์ใน 2 รัฐบาล

รัฐบาล	พาดหัวข่าวการเมือง								เนื้อหาข่าวการเมือง								รวม	
	ต่ำ		กลาง		สูง		สูงมาก		ต่ำ		กลาง		สูง		สูงมาก			
	เรื่อง	%	เรื่อง	%	เรื่อง	%	เรื่อง	%	เรื่อง	%	เรื่อง	%	เรื่อง	%	เรื่อง	%	เรื่อง	%
ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช	163	31.2	234	45	61	11.6	64	12.2	179	34.3	249	47.7	58	11.1	36	6.89	522	100
ไทยรัฐ	27	15.8	87	51.1	32	18.8	24	14.1	57	33.5	75	44.1	28	16.4	10	5.8	170	100
สยามรัฐ	136	38.6	147	41.7	29	8.2	40	11.3	122	34.6	174	49.4	30	8.5	26	7.3	352	100
ธานินทร์ กรัยวิเชียร	132	29.9	221	50.1	42	9.5	46	10.4	180	40.8	206	46.7	35	7.9	20	4.5	441	100
ไทยรัฐ	38	22.8	97	58.4	12	7.2	19	11.4	52	31.3	101	60.8	6	3.6	7	4.2	166	100
สยามรัฐ	94	34.1	124	45.0	30	10.9	27	9.8	128	46.5	105	38.1	29	10.5	13	4.7	275	100

จากตารางที่ 22 พบว่า การเสนอข่าวการเมืองของหนังสือพิมพ์ สมัยรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช มีระดับความเร้าใจมากกว่าข่าวการเมืองของหนังสือพิมพ์ สมัยรัฐบาล ธานินทร์ กรัยวิเชียร แต่โดยส่วนใหญ่ของเนื้อหาข่าวการเมืองแล้วยังมีระดับความเร้าใจอยู่ในระดับต่ำและระดับกลาง โดยในส่วนของกรพาดหัวข่าวการเมืองจะมีระดับความเร้าใจในระดับสูงและสูงมาก มากกว่าในตัวเนื้อหาข่าวการเมือง

เมื่อเปรียบเทียบระดับความเร้าใจของไทยรัฐและสยามรัฐแล้วพบว่า ในการพาดหัวข่าว ไทยรัฐ มักจะใช้สมญานามของนักการเมืองคนนั้นในการพาดหัวข่าวเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน เช่น สมบุญ ศศิธร รัฐมนตรีช่วยมหาดไทย สมัยรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช ว่า หมูหิน เพราะเป็นบุคคลที่มีรูปร่างอ้วน และพูดจาจริงจังและมีท่าทีแข็งกร้าว เป็นต้น หรือ นายสุรินทร์ มาศดิตถ์ ที่ถูกเรียกว่า เป็นรัฐมนตรีปากหมา เพราะเป็นบุคคลที่ชอบให้สัมภาษณ์ขัดกับบุคคลอื่นภายในพรรค

นอกจากสมญานามที่ไทยรัฐมักจะใช้แทนนักการเมืองแล้ว การใช้คำอื่นที่มีลักษณะเปรียบเทียบ เปรียบเปรย ประชดประชันอยู่ในการพาดหัวข่าวบ่อยครั้ง ในขณะที่สยามรัฐไม่ค่อยจะใช้ถ้อยคำเหล่านี้ในการพาดหัวข่าวมากเท่าไทยรัฐ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประเภทของหนังสือพิมพ์ โดยไทยรัฐเป็นหนังสือพิมพ์ที่มีแนวโน้มที่จะเสนอการพาดหัวข่าวให้สะดุดตาผู้อ่านอยู่แล้ว จึงทำให้การพาดหัวข่าวการเมืองก็มีระดับความเร้าใจมากกว่าสยามรัฐที่เป็นหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพด้วย

แต่เมื่อพิจารณาเนื้อหาของข่าวการเมือง พบว่า สยามรัฐจะเสนอเนื้อหาข่าวด้วยระดับความเร้าใจสูงมาก ในปริมาณที่มากกว่าไทยรัฐ ซึ่งเมื่อพิจารณาเนื้อหาข่าวแล้ว สยามรัฐมักจะมีการเสนอถ้อยคำ หรือประโยคที่มีลักษณะเปรียบเทียบ มากกว่าไทยรัฐที่จะเสนอถ้อยคำสำนวนต่างๆ เหล่านี้ไว้ที่การพาดหัวข่าว แต่ระดับความเร้าใจในระดับสูงนั้น พบว่า ไทยรัฐเสนอมากกว่าสยามรัฐ

ดังนั้นในส่วนของข่าวการเมืองสมัยรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ไทยรัฐจะเสนอการพาดหัวข่าวด้วยระดับความเร้าใจสูงมาก ในปริมาณที่มากกว่าสยามรัฐ และสยามรัฐมีการพาด

หัวข่าวยังอยู่ในระดับต่ำ มากกว่าไทยรัฐ ส่วนสยามรัฐจะเสนอเนื้อหาข่าวการเมืองที่มีระดับความเร้าใจสูงมาก ในปริมาณที่มากกว่าไทยรัฐ

เมื่อรัฐบาลธานินทร์ เข้ามารับบริหารประเทศ และมีการใช้ ปร.42 ควบคุมหนังสือพิมพ์ ทำให้ หนังสือพิมพ์ลดระดับความเร้าใจของการเสนอข่าวลงอย่างมาก โดยพบว่า การพาดหัวข่าว และเนื้อหาข่าวจะอยู่ในระดับความเร้าใจที่ต่ำและระดับกลางมากขึ้น ซึ่งเกิดขึ้นกับทั้งสองหนังสือพิมพ์ แต่พบว่าสยามรัฐกลับเสนอการพาดหัวข่าวและเนื้อหาในระดับสูง เพิ่มขึ้น จากรัฐบาลที่แล้ว

เมื่อพิจารณาเนื้อหา พบว่า สยามรัฐยังคงมีการพาดหัวข่าวและเนื้อหาข่าวที่มีลักษณะลดคำ สำนวนที่ออกมาในแนวทางเปรียบเทียบและประชดประชันรัฐบาลอยู่ และมีอยู่มากกว่าไทยรัฐเสียอีก ซึ่งทำให้เห็นได้ว่าสยามรัฐนั้นค่อนข้างจะต่อต้านการควบคุมหนังสือพิมพ์ของรัฐบาล แม้ว่ารัฐบาลจะใช้ ปร.42 เพื่อควบคุมหนังสือพิมพ์ไม่ให้เสนอข่าวที่อาจทำให้ประชาชนตื่นตกใจ เพื่อความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ แต่สยามรัฐก็ยังคงเสนอข่าวและการพาดหัวในระดับความเร้าใจสูงอยู่ ซึ่งเป็นการท้าทายอำนาจรัฐวิธีหนึ่ง

ตัวอย่าง ระดับความเร้าใจของข่าวการเมือง

- ระดับต่ำ - “... การเลือกตั้งในครั้งนี้นักการเมืองทั้งดีและเลวปะปนกัน นักการเมืองทั้งหลาย อย่าได้นิ่งเฉยทำตนเป็นอากาศธาตุดูความเดือดร้อนของประชาชน.”
จาก ไทยรัฐ 25 เมย.2519.
- ระดับกลาง - “... รัฐบาลหอย ออกแถลงการณ์นโยบาย ซี่พร้อมสร้างประชาธิปไตยใน 12 ปี...”
จาก ไทยรัฐ 15 ตค.2519
- ระดับสูง - “... สับเหล็ก พิชัย กลัวญวนไม่คบด้วย ...” จาก ไทยรัฐ 1กค.2519
“... ฟ้องนายกฯ กินป่ากันแหลกราน ...” จาก ไทยรัฐ 14 มิย.2519

ระดับสูงมาก - “... มาเพียคลองหลอด ออกอาละวาด คนดีขวัญกระเจิง”
จาก ไทยรัฐ 1 กค.2519

“... โวยเหล็ก พิชัยดำเนินนโยบายเป็นคุณตัว
พอมีหนุ่มมาชอบก็รีบแก้ผ้าให้แล้ว ...”
จาก ไทยรัฐ 29 กย.2519

“... ส่องโกเต็กซ์ - ไม้ตีพริกยัด รมต. ปากมา...”
จาก ไทยรัฐ 26 เมษ.2519

ตารางที่ 23 แสดงระดับความเข้าใจของเนื้อหาความคิดเห็นทางการเมืองของหนังสือพิมพ์ใน 2 รัฐบาล

รัฐบาล	คอลัมน์				บทบรรณาธิการ				จดหมายผู้อ่าน				รวม													
	ต่ำ เรื่อง %	กลาง เรื่อง %	สูง เรื่อง %	สูงมาก เรื่อง %	ต่ำ เรื่อง %	กลาง เรื่อง %	สูง เรื่อง %	สูงมาก เรื่อง %	ต่ำ เรื่อง %	กลาง เรื่อง %	สูง เรื่อง %	สูงมาก เรื่อง %		เรื่อง %												
ม.ร.ว.เสนาีย์ ปราโมช	25	5.0	114	23.2	191	38.9	77	15.6	2	0.4	9	1.8	40	8.1	17	3.4	-	-	4	0.8	9	1.8	3	0.6	491	100
ไทยรัฐ	8	6.4	22	17.7	37	29.8	23	18.5	-	-	4	3.2	17	13.7	7	5.6	-	-	1	0.8	3	2.4	2	1.6	124	100
สยามรัฐ	17	4.6	92	25.0	154	41.3	54	14.7	2	0.5	5	1.3	23	6.2	10	2.7	-	-	3	0.8	6	1.6	1	0.2	367	100
ธานีินทร์ ทรัพย์วิเชียร	22	8.0	151	55.3	30	10.9	9	3.2	3	1.0	22	8.0	31	11.3	3	1.0	2	0.7	6	2.1	4	1.4	-	-	273	100
ไทยรัฐ	3	6.2	24	50.0	2	4.1	-	-	2	4.1	18	37.5	4	8.3	1	2.0	1	2.0	2	4.1	1	2.0	-	-	48	100
สยามรัฐ	19	8.4	127	56.4	28	12.4	9	4.0	1	0.4	4	1.7	27	12.0	2	0.8	1	0.4	4	1.7	3	1.3	-	-	225	100

จากตารางที่ 23 พบว่า การเสนอความคิดเห็นทางการเมืองในสมัยรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช ระดับความเร้าใจอยู่ที่ระดับสูง คือระดับความเร้าใจ 0.151 -0.225 มากที่สุด ทั้งในส่วนของคุณคณัน บทบรรณาธิการ และจดหมายจากผู้อ่าน

ระดับความเร้าใจของความคิดเห็นทางการเมืองในสมัยรัฐบาลธานินทร์นั้น ในส่วนคุณคณัน อยู่ในระดับกลาง (0.076 - 0.151) มากที่สุด ส่วนบทบรรณาธิการ และจดหมายจากผู้อ่านนั้น ระดับความเร้าใจส่วนมากจะอยู่ในระดับสูง

ความคิดเห็นที่แสดงออกมาพบว่ามีเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจน คือ ทั้งประเภท คุณคณัน บทบรรณาธิการ และจดหมายจากผู้อ่าน จะลดเนื้อหาที่มีระดับความเร้าใจลงจากระดับสูงมาอยู่ในระดับต่ำมากยิ่งขึ้น โดยในส่วนของคุณคณันจากจดหมายนั้น เดิมในรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ไม่มีอยู่ในระดับต่ำเลย แต่พอเปลี่ยนรัฐบาล การเสนอก็ไม่มีการเสนอเนื้อหาในระดับความเร้าใจสูงมาก และเนื้อหาความคิดเห็นส่วนใหญ่จะปรากฏอยู่ในความเร้าใจระดับกลาง ส่วนระดับสูงและสูงมากมีน้อยลงมาก โดยเฉพาะความเร้าใจในระดับสูงมากนั้น มีปรากฏน้อยมาก

แม้ว่าระดับความเร้าใจจะมีปริมาณลดลง แต่การเสนอความคิดเห็นผ่านทางคุณคณันของสยามรัฐก็ยังคงมีความโดดเด่นอยู่ เพราะยังมีการเสนอในระดับสูงและสูงมากอยู่ ในขณะที่ไทยรัฐนั้นไม่เสนอความคิดเห็นผ่านคุณคณันในระดับความเร้าใจที่สูงมากเลย ซึ่งการแสดงความความคิดเห็นที่มีระดับความเร้าใจสูงนี้ ทำให้สยามรัฐต้องได้รับผลกระทบจากคำสั่งปร.42 ด้วย

ตัวอย่าง ระดับความเร้าใจของเนื้อหาความคิดเห็น

ระดับต่ำ - “...ถ้าท่านนักการเมืองยังคงทำตัวเป็นทองไม่รู้ร้อน ปล่อยให้เกิดอาการคอรัปชั่นกันอยู่ต่อไป ประชาชนตาต้าๆ จะพึ่งใครได้เล่า...”
จาก สยามรัฐ 12 กค.2519

- ระดับกลาง - “ การแต่งตั้งทหารอันโอ้อาวที่ผ่านมา เชื่อได้สักแค่ไหนว่านักการเมือง จะไม่เข้าไปยุ่งให้อีรุงตุงนัง...”
จาก สยามรัฐ 16 กค.2519
- ระดับสูง - “ ... หม่อมพี่จะว่าประการใดบ้างมีทราบ เมื่อลูกพรรคท่านเล่นบทพลิกหลังโรง ออกมาทะเลาะกันเอง หรือจะแย่งตำแหน่งก็มีทราบได้ วุ่นวายแบบนี้ ก็สมควรจะให้สมญาญาติเลี้ยงลึงอยู่หรือก ...”
จาก สยามรัฐ 26 สค.2519
- ระดับสูงมาก - “ เมื่อท่าน สส. วุ่นวายกันเช่นนี้ คนโน้นลูก คนโน้นพุด อะอะมะเทิง รวากลับไม่ใช้ท่านผู้ทรงคุณวุฒิ สภาฯ นี้ก็น่าจะเรียก สภาข่งตายहां”
จาก ไทยรัฐ 24 กค.2519
- “ ถ้าเลือกตั้งก็ขอให้ได้คนดีๆ หน้อยมากู้บ้านกู้เมือง แบบประเภทฝนตกชี่หมูไหล คนจัญไรมารวมกัน ขอย่าได้มีเลย...”
จาก สยามรัฐ 15 พย.2520

โดยสรุป ความเข้าใจของเนื้อหาทางการเมืองที่น่าเสนอนั้น เป็นส่วนหนึ่งที่เกิดการเปลี่ยนแปลง เพราะรัฐบาลนายธานินทร์ ได้ใช้ คำสั่ง ปร.42 ควบคุมหนังสือพิมพ์ให้เสนอข่าวที่จะไม่สร้างความตื่นตกใจแก่ประชาชน เพราะเหตุที่ว่าบ้านเมืองกำลังอยู่ในความไม่สงบและการคุกคามจากภัยคอมมิวนิสต์ ดังนั้น หนังสือพิมพ์ที่เสนอข่าวด้วยถ้อยคำและภาษาที่รุนแรง เราอารมณ์ ก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ประชาชนตื่นตระหนก จึงทำให้เจ้าพนักงานการพิมพ์เพ่งเล็งเป็นพิเศษ ซึ่งในขณะที่ไทยรัฐหันมาเสนอข่าวการเมืองและความคิดเห็นที่มีระดับความเข้าใจต่ำลง สยามรัฐกลับยังคงเสนอเนื้อหาในระดับความเข้าใจที่สูงอยู่ไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก ทำให้สยามรัฐเป็นหนังสือพิมพ์ที่ถูกสั่งปิดในสมัยรัฐบาลธานินทร์

โดยสรุปทั้ง 3 ตอน ผลการวิเคราะห์เนื้อหาทางการเมือง จะพบว่า ความหลากหลายของเนื้อหาการเมืองในสมัยรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช จะมีมากกว่า เมื่อวิเคราะห์ ในแง่ของปริมาณ และทิศทาง นอกจากนี้ในด้านของระดับความเข้าใจก็เช่นกัน หนังสือพิมพ์ในสมัยรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช ก็ยังคงใช้ภาษาที่สะดุดตาและเร้าอารมณ์ผู้อ่านมากกว่า ซึ่งความเปลี่ยนแปลงในด้านเนื้อหานี้ย่อมมีส่วนมาจากการใช้อำนาจรัฐเข้ามาเกี่ยวข้อง รวมทั้งสถานการณ์การเมืองที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย

แต่เมื่อพิจารณาแยกประเภทหนังสือพิมพ์แล้วพบว่า สยามรัฐเป็นหนังสือพิมพ์ที่มีปฏิริยาต่อรัฐบาลใหม่มาก ในขณะที่ไทยรัฐเป็นหนังสือพิมพ์พยายามปรับตัวและปรับเนื้อหาเพื่อความอยู่รอด โดยหันมาเสนอข่าวและความคิดเห็นทางการเมืองที่มีทิศทางบวกต่อรัฐบาลเพิ่มขึ้น และลดปริมาณทิศทางลบลงอย่างมาก ท่ามกลางแรงกดดันนี้สยามรัฐกลับหันมาเสนอทิศทางเป็นกลางเพิ่มขึ้นเพียงทิศทางเดียว และลดทิศทางบวกและลบลง นอกจากนี้ในด้านของความเข้าใจของเนื้อหา สยามรัฐก็กลับเสนอเนื้อหาความเข้าใจที่มีระดับสูงอยู่ในขณะที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐไม่พยายามเสนอเนื้อหาในระดับสูงอย่างที่เคยดำเนินมาก่อนหน้านี้ ด้วยสาเหตุที่สยามรัฐยังคงเป็นหนังสือพิมพ์ที่เสนอความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์การเมืองอยู่และใช้ภาษา สำนวนที่มีระดับความเข้าใจสูง จึงเป็นเหตุให้สยามรัฐถูกสั่งปิด 2 ครั้งด้วยกัน จากคำสั่ง ปร.42